

Štátna školská inšpekcia

Správa

o stave a úrovni výchovy a vzdelávania
v školách a školských zariadeniach
v Slovenskej republike
v školskom roku 2001/2002

Bratislava, november 2002

Obsah

1. Úvod	3
2. Závěry z inšpekčnej činnosti v školách a školských zariadeniach	5
2.1. Výchovo-vzdelávacie výsledky	5
2.2. Podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu	16
2.3. Riadenie škôl a školských zariadení	19
2.4. Stav výchovy a vzdelávania v rôznych oblastiach činnosti škôl a školských zariadení	25
2.4.1. Plnenie výchovných a vzdelávacích úloh v predmetoch občianska výchova, občianska náuka a náuka o spoločnosti v základných a stredných školách	25
2.4.2. Organizácia a realizácia vyučovania a výchovy k manželstvu a rodičovstvu v základných a stredných školách	26
2.4.3. Objektívnosť priebehu prijímania žiakov na štúdium na stredné školy v školskom roku 2002/2003 v súvislosti s plnením desaťročnej školskej dochádzky	28
2.4.4. Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR	30
2.4.5. Organizácia, priebeh a výsledky záverečných skúšok v stredných odborných učilištiach za účasti komôr	30
2.4.6. Stav a aktuálne problémy nadstavbového štúdia v stredných odborných učilištiach	33
2.4.7. Organizácia práce v materských školách počas letnej prevádzky	34
2.4.8. Stav, úroveň a kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v domovoch mládeže	35
2.4.9. Podmienky a úroveň jazykového vzdelávania v cudzích jazykoch v jazykových školách	35
2.4.10. Stav a úroveň zavádzania a využívania informačných technológií v školách	37
2.4.11. Uplatňovanie práv detí v praxi	38
2.4.12. Podmienky, obsah a úroveň preventívnej činnosti v centrách výchovnej a psychologickkej prevencie	40
2.4.13. Stav, úroveň a kvalita výchovy a vzdelávania v reedukačných detských domovoch	40
2.4.14. Plnenie opatrení Koncepce rozvoja predškolskej výchovy s dôrazom na rok pred povinnou školskou dochádzkou	42
2.5. Výsledky kontroly plnenia opatrení	42
2.6. Výsledky prešetrovania sťažností	44
2.7. Poznatky regionálneho charakteru	47
<i>Bratislavský kraj</i>	47
<i>Trnavský kraj</i>	49
<i>Trenčiansky kraj</i>	51
<i>Žilinský kraj</i>	52
<i>Nitriansky kraj</i>	54
<i>Banskobystrický kraj</i>	56
<i>Prešovský kraj</i>	58
<i>Košický kraj</i>	59
3. Závěry z inej činnosti	61
4. Poznatky orgánov štátnej správy v školstve, zriaďovateľov škôl a školských zariadení a vzdelávacích ustanovizní a organizácií v oblasti výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach	62
4.1. Ďalšie vzdelávanie pedagógov a riadiacich zamestnancov škôl	62
4.2. Učebnicová politika v SR	62
4.3. Analýza výskytu záškoláctva a problémového správania	63
4.4. Analýza činnosti centier voľného času v Slovenskej republike	65
4.5. Vedecká konferencia študentov	65
4.6. Správa odboru hygieny detí a mládeže Štátneho zdravotného ústavu o činnosti v roku 2001	66
5. Záver	70
5.1. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie operatívneho charakteru (v školskom roku 2002/2003)	70
5.2. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie aktuálneho charakteru (krátkodobého)	71
5.3. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie perspektívneho charakteru (dlhodobého)	72
6. Prílohy	74

1. Úvod

Štátna školská inšpekcia v zmysle § 8a ods. 3 písm. b zákona SNR č.542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov od svojho vzniku v roku 2000 každoročne k 31. októbru predkladá ministrovi školstva Slovenskej republiky Správu o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach Slovenskej republiky (ďalej Správa) za predchádzajúci školský rok.

Správu za školský rok 2000/2001 minister predložil vláde Slovenskej republiky, ktorá ju prerokovala a vzala na vedomie na 195. schôdzi 10. januára 2002. Správu ďalej prerokoval výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport 22. januára 2002 na svojej 58. schôdzi a uznesením č. 340 A uložil ministrovi školstva prijať k Správe opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Minister 7. apríla 2002 predložil výboru vyhodnotenie opatrení k odporúčaniam zo Správy prijatých a vykonaných v roku 2002 a návrh opatrení na školský rok 2002/2003. Ministerstvo splnilo v školskom roku 2001/2002 celkom 15 opatrení, z toho na úseku predškolskej výchovy 2, základných škôl 5, stredných škôl 5, špeciálnych škôl 2, neštátnych škôl 1. Opatrenia boli orientované na riešenie najzávažnejších nedostatkov, ktoré Štátna školská inšpekcia zistila vo výchovno-vzdelávacom procese, jeho podmienkach a riadení. Prijaté opatrenia sa vzťahovali na oblasť metodického riadenia činnosti škôl a školských zariadení, materiálno-technických podmienok, riadenia materských škôl, zabezpečenia prípravy kvalifikovaných učiteľov v základných umeleckých školách.

Pre šk. rok 2002/2003 ministerstvo prijalo k Správe za školský rok 2000/2001 spolu 22 opatrení pre všetky druhy škôl a niektoré druhy školských zariadení. Opatrenia boli prijaté aj na riešenie nedostatkov, ktoré nepriamo súvisia s výchovno-vzdelávacím procesom, napr. dohody s vydavateľstvami o termínoch vydávania učebníc, riešenie školských knižníc a riešenie štátnych jazykových skúšok. Takýchto úloh bolo prijatých 7.

V nadväznosti na uvedené uznesenie Výboru NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport ministerstvo vypracovalo a 2. apríla 2002 gesčnému výboru predložilo Informáciu o súbore opatrení nadväzujúcich na medzinárodný Dohovor o právach dieťaťa, ktorého najzávažnejšie články s odporúčaniami boli súčasťou Správy za školský rok 2000/2001. Ministerstvo na odporúčania reagovalo prijatím opatrení k týmto článkom: čl.2 ods.1- rešpektovanie a zabezpečenie práv dieťaťa ustanovených týmto dohovorom bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu ... nadväzujúce na čl. 28 – zabezpečovanie práva dieťaťa na vzdelanie, čl.3 ods.3 - zabezpečovanie ochrany zdravia dieťaťa, čl. 14 ods. 1 - uznávanie práva dieťaťa na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva, čl. 23 ods. 3 - poskytnutie pomoci na zabezpečenie účinného prístupu postihnutého dieťaťa k vzdelaniu, príprave na zamestnanie..., čl. 24 ods. 2 bod f - zabezpečovať opatrenia na realizáciu osvetu a služieb v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu, čl. 29 - výchova dieťaťa v zmysle posilňovania úcty k ľudským právam a základným slobodám..., čl. 33 - ochrana detí pred nezákonným užívaním narkotických a psychotropných látok.

Na základe uvedeného uznesenia č. 340 bod B2 ministerstvo spracovalo aj informácie o činnosti a efektívnosti stredísk službe škole a o postupe ich transformácie pod správu vyšších územných celkov. Jedným z cieľov tohto materiálu bolo aj navrhnuť riešenie ich postavenia v systéme školských zariadení v súvislosti s realizáciou reformy verejnej správy v oblasti školstva a prechodom správy stredísk služieb škole z pôsobnosti okresných úradov do pôsobnosti samosprávneho kraja a navrhnuť zefektívnenie ich činnosti.

Predkladaná správa prezentuje výsledky inšpekčných zistení a hodnotenie stavu a úrovne výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v školskom roku 2001/2002 zistených Štátnou školskou inšpekciou.

Vychádza z 1 948 vykonaných inšpekcií (o 348 viac ako v šk. roku 2000/2001). Počet sledovaných a hodnotených školských subjektov predstavuje vcelku 30,27 % rozsahu ich siete. Táto vzorka z hľadiska počtu inšpekcií a ich stratifikácie umožňuje vysloviť hodnotiace závery o kvalite podmienok, riadenia a úrovni výchovy a vzdelávania v SR za príslušný školský rok. (Príloha 21, 22, 23).

Z hľadiska druhov inšpekcií sa realizovalo 794 komplexných inšpekcií (40,76 %), 370 tematických inšpekcií (18,99 %), 506 informatívnych inšpekcií (25,98 %) a 278 čiastkových inšpekcií (14,27 %).

Z hľadiska počtu inšpekcií v jednotlivých druhoch škôl a školských zariadení sa vykonalo v základných školách 633, základných umeleckých školách 24, stredných školách 747 (z toho v gymnáziách 311, stredných odborných školách 249, stredných odborných učilištiach a v učilištiach 187), v špeciálnych školách 73, v školských zariadeniach 477 (z toho v materských školách 452, centrách voľného času 9, v jazykových školách 9) inšpekcií.

Z hľadiska výkonu v štátnych a neštátnych školách a školských zariadeniach vykonalo sa v štátnych školách a školských zariadeniach 1477 inšpekcií, v neštátnych školách 123 inšpekcií, z toho 83 v cirkevných a 40 v súkromných školách a školských zariadeniach.

Správa uvádza podstatné zistenia, zásadné pozitíva, negatíva a smerovanie vývoja príslušného druhu škôl a školských zariadení zistené inšpekčnou činnosťou na základe jednotného postupu podľa príslušných metód jednotlivých inšpekčných úloh, ukazovateľov a hodnotiacich kritérií komplexných inšpekcií.

Štruktúrálna je správa orientovaná na závery z inšpekčnej činnosti podľa druhov škôl a školských zariadení a vykonaných inšpekčných úloh, poznatky regionálneho charakteru, zistenia a informácie partnerských organizácií, závery s odporúčaniami perspektívneho a aktuálneho charakteru za účelom odstránenia zistených nedostatkov a ich príčin ako aj prílohy.

2. Závěry z inšpekčnej činnosti v školách a školských zariadeniach

Podstatné závery z inšpekčnej činnosti vychádzajú z výsledkov najmä komplexných a tematických inšpekcií. Poznatky sa získavali predovšetkým pozorovaním, rozhovormi, pedagogickými hospitáciami a z inšpekčných textov, dotazníkov pre riaditeľov, učiteľov, zriaďovateľov a rady škôl. Inšpekcie sa vykonali podľa jednotlivých metódik.

Komplexné inšpekcie sa vykonali v **základných školách** (270 štátnych, 18 cirkevných, 1 súkromná), čo pokrýva 12,01 % siete škôl. Na základe inšpekčných zistení bolo 11 škôl hodnotených ako veľmi dobré, 218 ako dobré, 60 ako priemerné. Vykonalo sa 7 768 hospitácií.

Komplexné inšpekcie v **základných umeleckých školách** sa vykonali v 11 štátnych školách, čo pokrýva 5,67 % siete škôl a vykonalo sa 224 hospitácií.

V **gymnáziách** sa komplexné inšpekcie vykonali v 23 školách, z toho v 18 štátnych a 5 cirkevných, čo predstavuje 10,89% siete týchto škôl v SR. V 8 gymnáziách bola osemročná forma štúdia, 3 gymnáziá boli s vyučovacím jazykom maďarským. V rámci komplexných inšpekcií sa vykonalo celkom 672 hospitácií.

Komplexné inšpekcie sa vykonali v 29 **stredných odborných školách**, z toho v 25 štátnych a 4 súkromných, jedna stredná odborná škola bola s vyučovacím jazykom maďarským, čo vcelku predstavuje 8,66 % z celkového počtu škôl zaradených v sieti. Výchovno-vzdelávací proces sa kontroloval na 864 vyučovacích hodinách, z toho na 487 hodinách odborných a špeciálnych odborných predmetov. Na základe inšpekčných výsledkov bolo 24 škôl hodnotených ako dobré, 4 ako priemerné a 1 ako málo vyhovujúca.

Komplexné inšpekcie sa vykonali v 30 **stredných odborných učilištiach** a 2 **učilištiach**, čo je zo siete 9,8%. 28 škôl je štátnych, 2 súkromné, z uvedeného počtu bolo 5 s vyučovacím jazykom národností (16,66 %). Celkovo bolo vykonaných 801 hospitácií, ich najvyššia frekvencia bola v odborných predmetoch a odbornom výcviku. Na základe inšpekčných zistení bolo 21 SOU hodnotených ako dobré, 8 ako priemerné a 1 ako málo vyhovujúce.

V **špeciálnych školách** sa vykonali komplexné inšpekcie v 61 školách, čo predstavuje rozsah 21,63 % špeciálnych základných škôl. Vcelku sa vykonalo 647 hospitácií. 6 škôl bolo hodnotených ako veľmi dobré, 50 ako dobré a 5 ako priemerné.

Komplexné inšpekcie sa vykonali v 348 **materských školách**, čo je 10,66 % z ich siete. 346 bolo s celodennou a 2 s poldennou prevádzkou, 293 bolo s výchovným jazykom slovenským, 42 s výchovným jazykom maďarským, v 1 s výchovným jazykom ukrajinským, v 1 s výchovným jazykom nemeckým. V 11 zariadeniach boli zmiešané triedy s výchovným jazykom slovenským a maďarským.

2.1. Výchovno-vzdelávacie výsledky

V rámci komplexných inšpekcií v základných a stredných školách, základných umeleckých školách, špeciálnych základných školách, predškolských zariadeniach a ďalších školských zariadeniach sa hodnotila kvalita vyučovania učiteľmi a učebnej činnosti žiakov predovšetkým hospitáciami vo vybraných kľúčových predmetoch a činnosti charakteristických pre jednotlivé druhy škôl a školských zariadení. V 9. ročníku základných škôl a 4. ročníku gymnázií s osemročným štúdiom sa inšpekčnými testami zo slovenského jazyka a literatúry, matematiky a prírodovedných predmetov (chémia, prírodopis/biológia, fyzika) zisťovala úroveň vedomostí porovnaním dosiahnutých výsledkov žiakov s požiadavkami vzdelávacieho štandardu týchto predmetov.

Na základe poznatkov získaných uvedenými prostriedkami hodnotí školská inšpekcia výchovno-vzdelávacie výsledky takto:

Na **1. stupni základnej školy** sa z hľadiska celkovej činnosti učiteľov a žiakov vo vyučovaní hodnotí interakcia učiteľ – žiak a motivácia ako vcelku dobrá. Organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu je zväčša premyslená s dôrazom na dodržiavanie zákonitostí poznávacieho procesu. Komunikácia medzi učiteľom a žiakmi sa hodnotí ako dobrá. Spätná väzba je menej kvalitná s prevahou frontálneho zisťovania vedomostí. V hodnotení žiakov absentuje dostatočný priestor na sebahodnotenie. Prevláda slovné hodnotenie žiakov a klasický štýl vyučovania. Negatívnymi sú zistenia v uplatňovaní efektívnych metód vyučovania a pozornosti slabšie prosperujúcim žiakom.

V **slovenskom jazyku** pretrváva preferovanie diktátov pred inými formami overovania vedomostí, ako i nerešpektovanie učebných osnov v počte a zameraní predpísaných kontrolných diktátov. Málo vyhovujúca je grafická a estetická úroveň zošitov. Efektivita vyučovania sa odrazila v splnení cieľov a obsahu učiva a vo zvýšenom záujme o učenie.

Na hodinách **mad'arského jazyka** nízky záujem o učenie a slabá aktivita žiakov sa prejavili v priemerných vzdelávacích výsledkoch. Príčinou je sociálna skladba žiakov v triedach. Menej uspokojivé je využívanie dostupných učebných pomôcok. Vzdelávacie štandardy boli využívané sporadicky.

V **matematike** vedomosti a zručnosti žiakov a vzdelávacie výsledky v oblasti poznávania zodpovedajú danému ročníku a veku žiakov. Nedostatky sú v nedôslednom postupe pri vytváraní správnych rysovacích návykov.

O vyučovanie **cudzích jazykov** je stále značný záujem. Negatívom je nižšia kvalifikovanosť učiteľov na 1. stupni ZŠ a s tým súvisiace ťažkosti v odbornosti a efektívite vyučovania vhodným výberom metód a foriem, ako i precvičovanie gramatických javov na úkor aktívnej komunikácie.

V predmetoch **prvouka, prírodoveda a vlastiveda** žiaci prejavujú vyšší záujem o vyučovanie. Učitelia väčšinou vytvárali motivujúcu atmosféru a rozvíjali aplikačné zručnosti žiakov i v regionálnej environ-mentálnej výchove. Vyučujúci majú zväčša problémy s organizáciou hodiny vo vzťahu k jej cieľu. V menšej miere sa využívajú metódy podporujúce rozvoj tvorivosti a samostatnosti. Žiakom sa predkladali často hotové poznatky s následkom slabšej úrovne verbálnej komunikácie žiakov a následným memorovaním učiva. Na hodinách dominoval ústny prejav vyučujúcich a odpisovanie poznámok z tabule do zošitov.

Na hodinách **výchovných predmetov** využívaním aj netradičných foriem a metód práce a individuálnym prístupom sa zabezpečuje rozvíjanie tvorivých schopností a kultivovanie estetickej citlivosti. V ojedinelých prípadoch boli nedostatky v zabezpečení spätnej väzby. Príčinou je zväčša nedostatočná odbornodidaktická pripravenosť učiteľov, nespôsobilosť hrať na hudobný nástroj a v neposlednom rade aj ich celkový vzťah k predmetu.

Výchovno-vzdelávací proces na **2. stupni základnej školy** sa zisťoval hospitáciami a úroveň vedomostí žiakov testami v predmete slovenský jazyk a literatúra, matematika a prírodovedné predmety.

Spoločným znakom vyučovania je celkovo dobrá interakcia a kooperácia medzi učiteľmi a žiakmi. Vyučovanie je zväčša dobre organizované, s podnetnou motiváciou, v priaznivej pracovnej atmosfére. Pracovný štýl učiteľov a ich prejav je kultivovaný. Nedostatky boli v spätnej väzbe, hodnotení žiakov, názornosti vyučovania; prevažujú klasické metódy a formy práce. Efektivita vyučovania vo vzťahu k cieľu a požiadavkám učebných osnov je vcelku dobrá, žiaci javia záujem o vyučovanie, ich aktivita je však nerovnomerná. Nie sú vytvorené podmienky pre sebahodnotenie žiakov.

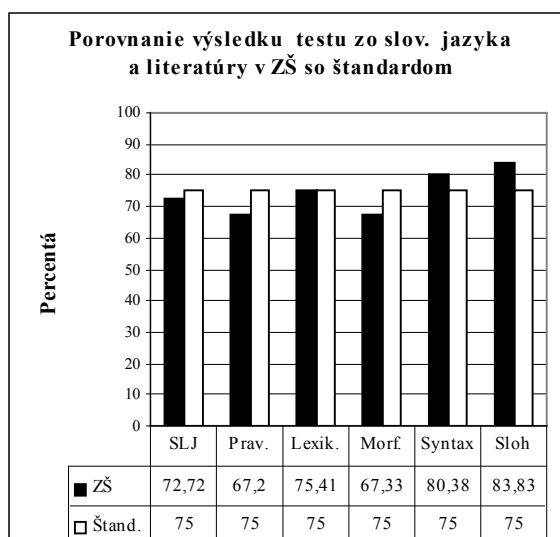
V **slovenskom jazyku a literatúre** pretrváva nižšia úroveň praktickej aplikácie teoretických poznatkov, veľká chybovosť a slabá estetická úprava v písomnostiach, obmedzená tvorivosť, málo časového priestoru na osvojenie náročného učiva z pravopisu. Často sa komunikativnosť vo vyučovaní preverovala písomnou formou. Klesá záujem žiakov o čítanie.

Úroveň vedomostí sa zisťovala testom v **103 školách**. Úspešnosť žiakov sa pohybovala v rozmedzí **49,38 % - 89,85 %** s priemernou hodnotou **72,72 %**, očakávaná úspešnosť podľa vzdelávacieho štandardu bola **75 %**. *Dosiahnutý priemer je o 2,28 % horší.*

Horšie výsledky, ako očakávaná úspešnosť podľa štandardu sa zistili v pravopise o **7,80 %**, v morfológii o **7,67 %**, lepšie v lexikológii o **0,41 %**, v syntaxi o **6,38 %**, v slohu o **8,83 %**.

Vo vyučovaní **mad'arského jazyka** sa kladie dôraz na rozvoj komunikačných schopností. Málo sa využívajú didaktické prostriedky a žiaci sú menej aktívni.

Vo vyučovaní **cudzích jazykov** je preferovaný anglický jazyk a záujem žiakov je veľký. Odborná a pedagogická spôsobilosť učiteľov je veľmi rozdielna, neodbornosť vyučovania je vysoká. Uplatňujú sa inovačné prvky, progresívne metódy, uprednostňuje sa verbálna komunikácia.

Na finančnom a materiálnom zabezpečení sa zúčastňujú aj rodičia. Časť škôl vykazuje nižšiu úroveň vedomostí, vyučujúci sa zameriavajú na gramatiku. Učitelia sa sústreďujú na žiakov s lepšimi vedomosťami, čím klesá záujem slabších žiakov.

V predmete **matematika** časť učiteľov zotrúva pri tradičných formách vyučovania. Výchovno-vzdelávací proces nie je vždy efektívny vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva. Negatívom je pasivita, nižšia úroveň logického myslenia a osvojených vedomostí žiakov, menšie zručnosti v porovnaní s požiadavkami vzdelávacích štandardov.

Úroveň vzdelávacích výsledkov sa overovala v **59 ZŠ**. Výsledky hodnotenia testu sa pohybovali v intervale **31,43 % - 81,18 %** s priemernou úspešnosťou **59,30 %**, očakávaná úroveň zvládnutia bola **70,64 %**. Žiaci dosiahli výsledok o **11,34 %** horší, ako predpokladá štandard.

Výsledok v aritmetike bol o **9,42 %** horší, v algebre o **0,76 %** lepší, o **22,79 %** horší v geometrii, v kombinatorike o **6,78 %** horší ako očakávaná úroveň podľa vzdelávacieho štandardu.

Z hľadiska *trendov a iných zistení* porovnaním s výsledkami v šk. r. 2000/2001 sa:

- zistil **pokles v úspešnosti o 6,69 %**,
- **znižil** rozdiel v úspešnosti **cirkevných škôl** a celkovým priemerom v ZŠ – cirkevné ZŠ **61,57 %** (celkový priemer **59,30 %**),
- dosiahli **horšie** výsledky opakovane v školách s vyučovacím jazykom maďarským, **53,25 %** (**59,30 %**).

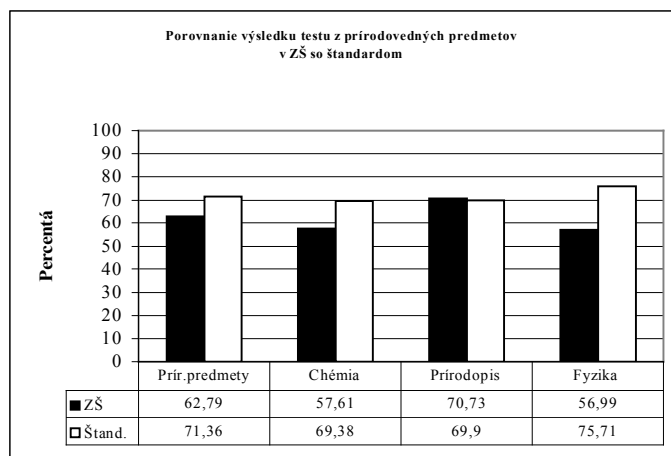
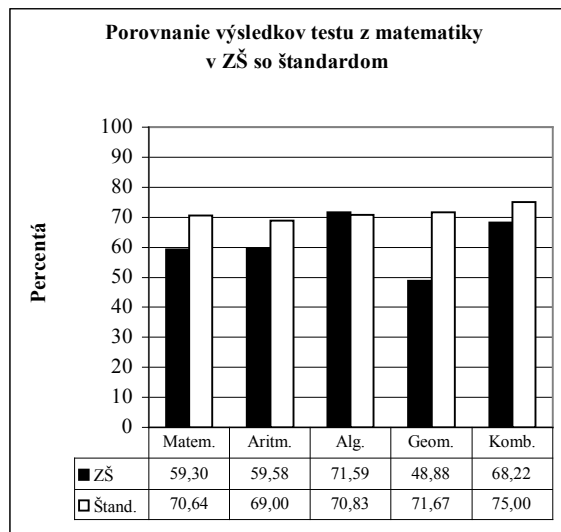
V **prírodovedných predmetoch** sa využíva najmä skupinové a problémové vyučovanie, obľúbené sú žiacke pokusy. Výraznejšie sa prejavuje nedostatok učebných pomôcok, chemikálií. V časti škôl sa laboratórne práce realizujú ako demonštračné, alebo sa nerealizujú v plnom rozsahu a nie sú vytvorené podmienky na delenie žiakov na skupiny pri praktických činnostiach.

Vedomostná úroveň sa sledovala testom v **51 ZŠ**. Výsledky boli v intervale **38,57 % - 85,25 %** s priemerom **62,79 %**, očakávaná úroveň bola **71,36 %**. Celková úspešnosť žiakov v teste bola o **8,57 %** slabšia ako bola očakávaná úroveň podľa vzdelávacieho štandardu. V chémii bola úspešnosť o **11,77 %** nižšia, v prírodopise o **0,83 %** vyššia a vo fyzike až o **18,72 %** nižšia.

V **spoločenskovedných predmetoch** učitelia aplikujú progresívne metódy a formy práce, nedostatkom sú zastarané mapy a atlasy. Žiaci v nižších ročníkoch prejavujú aktívny záujem o učenie a aktivitu s chuťou prezentovať vedomosti, vo vyšších ročníkoch je aktivita a záujem o učenie slabšia, málo sa využíva obsah učiva pri formovaní hodnotových postojov. Dobrá je úroveň geografických poznatkov, v dejepise terminológia a faktografia, v občianskej výchove sa prejavuje tvorivosť v didaktických hrách.

Vo **výchovných predmetoch** je dobrá aktivita a hodnotové postoje žiakov, rozvoj tvorivých schopností a zručností. Negatívom je tendencia niektorých učiteľov viac času venovať teórii ako riadiť tvorivé aktivity, selektívny prístup k žiakom, obmedzovanie tvorivosti žiakov presadzovaním vlastnej predstavy učiteľa. Rezervy sú u časti učiteľov v organizačnom zvládnutí vyučovacej hodiny, nedodržaní vekuprimeranosti, výskytu stereotypných a improvizovaných vyučovacích hodín. Lepšie výsledky sú zistené v telesnej a etickej výchove, slabšie v hudobnej a výtvarnej výchove.

Z činností ovplyvňujúcich výchovno-vzdelávacie výsledky majú priemernú až dobrú úroveň preventívne a multidisciplinárne aktivity ako systém výchovného poradenstva, **prevencia drogových závislostí** a koncepcia **environmentálnej výchovy**. Podstatným negatívom je absencia kvalifikovaných výchovných poradcov, školských psychologov a špeciálnych pedagógov priamo v školách. Prínosom v tejto oblasti je vedenie k zmysluplnému využívaniu voľného času, formovaní zdravého sebavedomia žiakov. Negatívom je, že značná časť pedagógov sa aktívne nevenuje záujmovej činnosti.

V **gymnáziách** sa kontroloval výchovno-vzdelávací proces hospitáciami a v gymnáziách s osemročným štúdiom úroveň vedomostí žiakov 4. ročníka aj testovaním v slovenskom jazyku a literatúre, matematike a prírodovedných predmetoch.

Medzi výrazné pozitíva podmienok vyučovania vytváraných pedagógmi patrí interakcia a komunikácia medzi učiteľmi a žiakmi. Dobrú úroveň dosahuje aj učenie žiakov a osvojovanie zručností. V práci učiteľov je zreteľný profesionálny štýl práce a kultivovaný prejav. Zistila sa vysoká kvalifikovanosť učiteľov a odbornosť vyučovania. Pretrvávajúcim negatívom je uplatňovanie tradičných metód vyučovania, pre žiakov málo motivujúcich. Vyučovanie je vo všetkých kontrolovaných predmetoch v súlade učebnými osnovami. Vzdelávacie ciele sa priebežne plnia.

V predmete **slovenský jazyk a literatúra** sú zreteľné prvky humanizácie vyučovania. U žiakov sa prejavuje menší záujem o predmet, čítanie literatúry a samostatnú analýzu literárnych diel. V 4. ročníku **gymnázia s osemročným štúdiom (OGY)** sa vykonala kontrola vedomostí testom. Počet kontrolovaných gymnázií **46** (55 tried, 1553 žiakov).

Výsledky testu v OGY sa pohybovali v rozmedzí **60,12 % - 94,40 %** s priemerom **78,89 %**. Očakávaná celková **úspešnosť** ako aj v jednotlivých úlohách bola aspoň **75 %**, čo je celkovo **o 3,89 % lepšie**. Dosiahnuté a očakávané výsledky v jednotlivých častiach boli v pravopise **75,05 %**, v lexikológii **82,04 %**, v morfológii **71 %**, v syntaxi **80,38 %**, v slohu **89,91 %**. Žiaci dosiahli lepšie výsledky, ako sa očakávalo v pravopise, lexikológii, syntaxi a slohu, nedosiahli ich len v morfológii. V OGY bol **celkovo priemerný výsledok o 6,17 % lepší** ako v ZŠ.

Vyššia úroveň vedomostí ako v ZŠ sa zistila vo všetkých častiach jazykovej zložky predmetu a to v pravopise o **7,89 %**, v lexikológii o **6,63 %**, v morfológii o **3,67 %**, v syntaxi o **6,60 %** a v slohu o **6,08 %**.

V **maďarskom jazyku** sa nedostatočne využívajú didaktické prostriedky a práca s učebnicou, výrazná je snaha zlepšiť úroveň komunikačných zručností žiakov.

Pozitívny vzťah žiakov k predmetu **matematika** a dobré hodnotové postoje vytvárajú predpoklady zvládnutia učiva. Hodnotenie žiakov je vcelku objektívne, prevláda písomná forma overovania vedomostí.

Úroveň vedomostí sa zisťovala v **26 OGY** (33 tried, 934 žiakov) testom. Výsledky sa pohybovali v intervale **45,95 % - 84,90 %** s priemerným výsledkom **66,72 %**. Žiaci celkovo dosiahli výsledok **o 3,92 % horší** ako bola očakávaná úroveň zvládnutia - aspoň **70,64 %**. Dosiahnutá a očakávaná úroveň v jednotlivých častiach matematiky boli v aritmetike **68,82 %** (69 %), algebre **74,10%** (71,59 %), geometrii **57,52 %** (71,67 %) a kombinatorike **78,69 %** (75 %).

Žiaci dosiahli **výrazne nižšie** výsledky, ako boli očakávané v geometrii – menej o **14,15 %**, v ostatných častiach matematiky dosiahli **očakávané** výsledky, alebo ich mierne prevýšili.

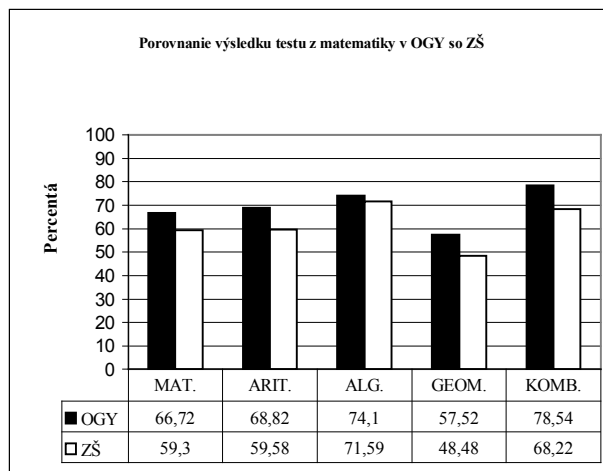
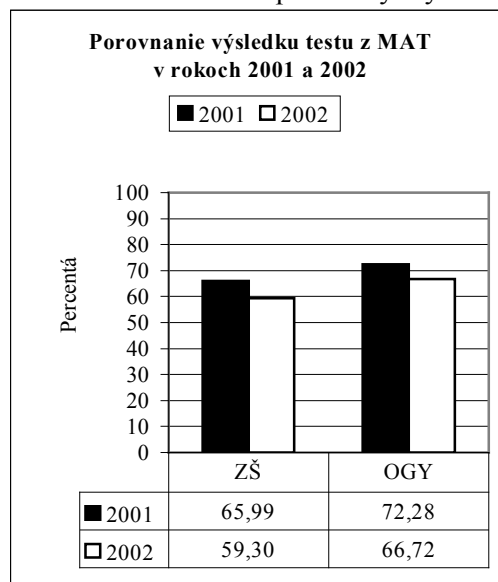
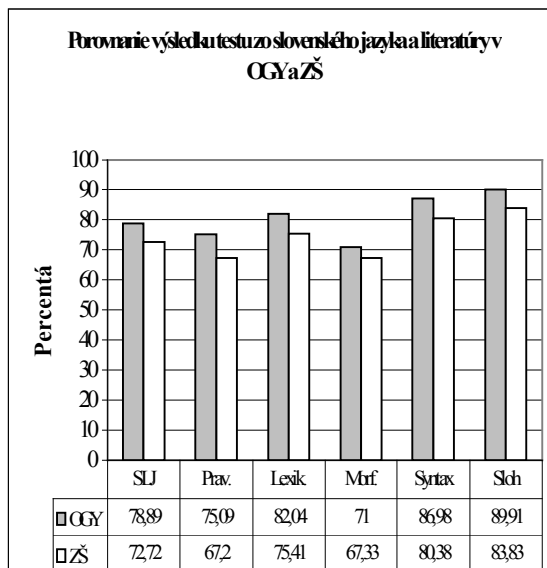
Žiaci OGY dosiahli **celkovo priemerný výsledok o 7,41 % lepší**, ako žiaci ZŠ.

Výsledok testu v **aritmetike** je **o 9,24 % lepší** ako v ZŠ, v **algebre** je **o 2,51 % lepší** ako v ZŠ, v **geometrii** je **o 8,63 % lepší** ako v ZŠ, v kombinatorike je **o 10,47 % lepší** ako v ZŠ.

Z porovnania výsledkov v OGY a ZŠ vyplýva, že **23 % OGY nedosiahlo** priemerný výsledok ZŠ a naopak, **33 % ZŠ prevýšilo** priemerný výsledok OGY.

Z hľadiska **trendov a iných zistení** porovnaním s výsledkami v šk. r. 2000/2001 sa zistil **pokles** v úspešnosti v OGY o **5,56 %**

V **cudzích jazykoch** sú na dobrej úrovni jazykové

zručnosti žiakov. Úroveň vyučovania je rozdielna, závislá na profesionalite a kreativitě učiteľa, jeho odbornej pripravenosti a jazykovej kompetencii.

V **spoločenskovedných predmetoch** sa stanovené výchovno-vzdelávacie ciele priebežne realizujú. Primerané hodnotové postoje žiakov a ich reakcie na podnety a stimuláciu sa prejavujú v aktívnom záujme o učenie a účasti v súťažiach, záujmovej činnosti a v stredoškolskej odbornej činnosti.

Pre **prírodovedné predmety** je charakteristické sporadické uplatňovanie frontálnych experimentov a praktických činností. Nedostatkom je nevyhovujúce materiálno-technické zabezpečenie, nedostatočná pozornosť venovaná laboratórnemu experimentu, jeho analýze a hodnoteniu žiakov, pretrvávajúci klesajúci záujem o vyučovanie prírodovedných predmetov.

Vedomostná úroveň žiakov v prírodovedných predmetoch sa zisťovala v 4. ročníku OGY testom. Počet škôl bol **26** (32 tried, 898 žiakov). Úspešnosť žiakov sa pohybovala v intervale **62,29 % - 87,64 %** s priemerným výsledkom **75,56 %**, očakávaná úroveň je **71,36 %**. Výsledky testu boli celkovo o **4,2 % lepšie**.

Dosiahli sa *lepšie* výsledky, ako sa očakávalo - v *chémií* o **2,97 %** a *biológii* o **12,91 %**, vo *fyzike* boli o **6,83 % slabšie**.

OGY dosiahli celkovo *lepší* výsledok ako ZŠ. **Lepšie** výsledky ako v ZŠ boli v *chémií* o **14,75 %**, v *biológii* o **12,08 %**, vo *fyzike* o **11,89 %**.

Žiaci dosiahli v teste celkovo *lepší* výsledok ako sa očakávalo a boli *úspešnejší* v kontrolovaných prírodovedných predmetoch ako žiaci základnej školy.

V skupine **výchovných predmetov** sa kontrolovalo vyučovanie telesnej, estetickej, etickej, výtvarnej, hudobnej a náboženskej výchovy. Dobrá úroveň pohybových zručností žiakov vytvára predpoklady na ich využitie v mimovyučovacích aktivitách a súťažiach. Kurzy ochrany človeka a prírody sa uskutočňujú v súlade s osnovami. Tvorivosť a dobrá úroveň výtvarného prejavu žiakov sa uplatňuje v prezentácii školy vo výtvarných súťažiach. V hudobnej výchove sa nedostatočne využívajú vhodné motivujúce prostriedky, čo spôsobuje nízku úroveň hudobného cítenia žiakov. Súčasťou etickej výchovy je výchova k prosociálnym hodnotám a postojom. Na hodinách **náboženskej výchovy** je výchovno-vzdelávacie proces v súlade s obsahom vzdelávania, menej však s jeho cieľmi, prevažuje orientácia na faktografické poznatky a menej je uplatnená výchovná zložka.

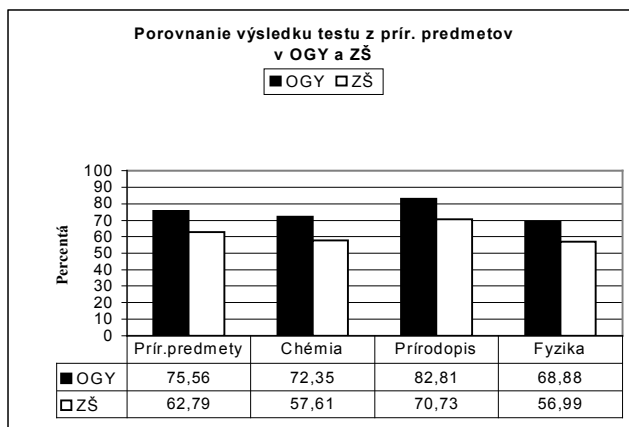
Vo vyučovaní **informatiky** je dobrá úroveň zručností žiakov v kognitívnej a praktickej oblasti a dosiahnuté vzdelávacie výsledky sú v zmysle požiadaviek profilu absolventa.

Na základe porovnania výsledkov pozorovania výchovno-vzdelávacieho procesu slovenského jazyka a literatúry, matematiky, fyziky, chémie a biológie a výsledkov testov z týchto predmetov možno konštatovať, že sa v nich prejavila menšia efektivita vyučovania, spôsobená tradičným pamäťovým učením, nízkou úrovňou tvorivosti učiteľov i žiakov, uplatňovaním teoretických vedomostí v praxi, nezaujmom žiakov o predmet a neadekvátnym výberom žiakov. V prevažnej väčšine škôl systematicky a účinne pracujú výchovní poradcovia. Funkčný systém prevencie protidrogových aktivít, environmentálnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu je súčasťou celého výchovno-vzdelávacieho procesu.

Významné miesto vo výchovno-vzdelávacej činnosti gymnázií má starostlivosť o nadaných a talentovaných žiakov. Široká ponuka voľnočasových aktivít korešpondujúcich s koncepcnými zámermi a orientáciou škôl pomáha rozvíjať ich schopnosti a nadanie. Žiaci viacerých škôl dosahujú výborné výsledky v regionálnych, v celoslovenských ako aj v medzinárodných súťažiach a olympiádach.

V **stredných odborných školách** sa kontrolovali predmety slovenský jazyk a literatúra, cudzie jazyky, matematika, základné odborné a špeciálne odborné predmety.

Úroveň vyučovania **základných odborných a špeciálnych odborných predmetov** je diferencovaná. Konštatovala sa dobrá pracovná atmosféra, vzťah učiteľov a žiakov, odbornosť učiteľov, kultivovaný prejav. Organizácia vyučovania bola prevažne efektívna, vyučovacie metódy prevažujúco výkladové s menej častou demonštráciou učiva, malou názornosťou, slabšou praktickou aplikáciou učiva, čo spôsobuje celkovo dobrú vedomostnú úroveň, ale iba priemerné praktické zručnosti žiakov. Menšie disproporcie sa zistili v plnení učebných osnov ekonomických predmetov. Medzery sú aj v uplatňovaní medzipredmetových vzťahov medzi odbornými predmetmi. Menšia pozornosť sa venuje nadaným žiakom a individuálnemu prístupu k žiakom. Na dobrej úrovni je dodržiavanie technických a bezpečnostných noriem pri práci v laboratóriách a školských dielňach. Efektivitu vyučovania možno hodnotiť ako dobrú (na dolnej hranici), o málo lepšie vo vyučovaní základných odborných predmetov. Učebná činnosť žiakov, aktivita súvisí s celkovým vyšším záujmom

o odborné predmety, je celkove dobrá, vedomosti, zručnosti a vzdelávacie výsledky sú na hranici úrovne priemerné – dobré.

V **slovenskom jazyku a literatúre** je dobrá spolupráca učiteľov a žiakov, prevažujúco priaznivá pracovná atmosféra na hodinách s priemerne zabezpečenou spätnou väzbou a hodnotením žiakov. Organizácia vyučovania bola viac tradičná s čiastočným uplatnením nových prvkov a foriem. Často chýbalo vedenie žiakov k sebahodnoteniu a rozvoju emocionálnych postojov. Prevažovali tradičné metódy a formy vyučovania. Uplatnenie didaktických pomôcok bolo funkčné i keď nie dostačujúce. Efektivita vyučovania bola priemerná až dobrá, súvisela s aktivitou žiakov, vyššia úroveň je v obchodných akadémiách. Rozdielna je úroveň komunikačných zručností žiakov. O záujmovú činnosť žiaci prejavujú menší záujem. Výsledky vyučovacieho a učebného procesu sú na hranici úrovne priemerné – dobré.

Na vyučovanie **cudzích jazykov** sú priemerné až dobré podmienky utvárané cudzojazyčným prostredím, menšie nedostatky sa vyskytli v spolupráci učiteľov so žiakmi. Spätná väzba je na dobrej úrovni len v niektorých školách. V organizácii vyučovania prevláda tradičná štruktúra hodiny, uplatňované metódy a formy vyučovania nedostatočne vedú k samostatnosti, tvorivosti a účelnému rozvíjaniu rečových zručností, čo z hľadiska učebnej činnosti žiakov znamená preferenciu jazykových vedomostí nad zručnosťami. Efektivita vyučovania sa hodnotila mierne nad priemerom. Aktivitu žiakov a úroveň ich jazykových zručností ovplyvňuje častý monológ učiteľa. Plnenie učebných osnov na úrovni všeobecnej jazykovej prípravy je priemerné až dobré, pretrvávajúcim problémom je odborná zložka jazykového vyučovania. Efektivita učenia a vzdelávacie výsledky žiakov sú priemerné.

V **matematike** bola celkove efektívna činnosť učiteľa – úroveň komunikácie a interakcie, pracovná klíma, kultivovaný a odborný prejav učiteľa a zväčša dobré pracovné podmienky. Organizácia vyučovania bola premyslená, prevládala však tradičný prístup prezentovaný frontálnymi formami s menej uplatňovaným individuálnym prístupom, diferenciaciou, kontrolou vedomostí a hodnotením žiakov. V menšej miere sa používali didaktické prostriedky, niekedy aj málo efektívne. Učebné osnovy sa plnia, vyučovacie ciele boli vo väčšine hodín splnené. Aktivita žiakov bola priemerná až dobrá s nevýrazne podporovanou tvorivosťou. V kontrolných prácach žiaci dosahovali iba priemerné výsledky. Učebná činnosť a učebné výsledky žiakov sú priemerné, celkové hodnotenie predmetu je na hranici dobré – priemerné.

V kontrolovaných školách sú utvorené dobré podmienky na rozvoj osobnosti žiakov a prevažne harmonická spolupráca učiteľov a žiakov. Prínosom v tejto oblasti je posilňovanie humanistických a demokratických zásad a medziľudských vzťahov. Výchovné poradenstvo a poskytovanie služieb žiakom a rodičom, drogová prevencia a ďalšie multidisciplinárne aktivity sú celkove dobré. Výchovno-vzdelávací proces z hľadiska efektivity vyučovania možno hodnotiť v priemere ako dobrý, z hľadiska učenia žiakov a ich výsledkov málo nad priemerom.

V **odborných a špeciálnych odborných predmetoch** sa zistila spolupráca a interakcia učiteľov a žiakov na hranici priemeru, činnosti boli priemerne organizované, pracovné tempo iba niekedy prispôsobené schopnostiam žiakov. Prevládali tradičné metódy a formy, spätná väzba viac náhodilá ako systémová. Učebné pomôcky sa dostatočne nevyužívali, čo znižovalo efektivitu vyučovania a aktivitu žiakov. Učivo bolo aktualizované. Vyučovanie i učenie žiakov ovplyvňuje súčasný stav učebníc. Úroveň vyučovania je na hranici priemernej a dobrej, z hľadiska činnosti žiakov, ich vedomostí a vzdelávacích výsledkov je priemerná, v učilišti až málo vyhovujúca.

V **odbornom výcviku** je výrazná interakcia medzi žiakmi a majstrami odbornej výchovy, pozitívna pracovná atmosféra, neformálna komunikácia, odborná a technická príprava vyučovania. Podmienky vyučovania - časové rozvrhnutie, pracovné postupy, použitý materiál, dodržanie technických, bezpečnostných a hygienických zásad sú na dobrej úrovni. Uplatnené metódy a formy práce boli prevažne efektívne. Kontrola a hodnotenie je priebežné a systematické. Medzipredmetové vzťahy s odbornými predmetmi sa uplatňovali s rezervami. Na dobrej úrovni sú spracované preradačovacie plány. Efektivita činností žiakov, kvalita výsledkov praktickej činnosti bola dobrá, úroveň praktických zručností je na hranici hodnotenia priemerná – dobrá.

Vo vyučovaní **slovenského jazyka a literatúry** bola interakcia medzi učiteľmi a žiakmi dobrá, atmosféra hodín pozitívna so slabšie zabezpečenou spätnou väzbou. Primeraným organizačným podmienkam zodpovedali menej efektívne vyučovacie postupy a formy, niekedy nedostatočné využívanie učebných pomôcok, ktoré ovplyvnili aktivitu žiakov a celkovú efektivitu vyučovania. Úroveň učenia je priemerná až dobrá, rezervy sú v praktickej aplikácii získaných poznatkov, vo vedomostiach z jazykovej zložky, v písomnom prejave a tvorivosti žiakov. V učilištiach je situácia podstatne horšia – prevláda nezáujem žiakov o vyučovanie, ich pasivita až nechota pracovať.

V činnosti učiteľov **maďarského jazyka a literatúry** ako dobrá sa hodnotí komunikácia a interakcia, pracovná atmosféra vyučovania, pozitívny vzťah medzi učiteľmi a žiakmi. Na priemernej až dobrej úrovni je orga-

nizácia vyučovacích hodín a štýl práce učiteľov. Učebné činnosti žiakov ovplyvňuje nedostatočné využívanie učebných pomôcok, čo sa prejavuje v ich aktivite a tvorivosti, sporadická je kontrola a hodnotenie vedomostí. Časť žiakov má problémy v komunikácii a písomnom prejave.

Poznatky o vyučovaní **matematiky** dokumentujú pozitíva ako vyhovujúca pracovná klíma, prostredie interakcie a kooperácie, dobrá organizácia činnosti učiteľa. Menej vyhovujúca je spätná väzba. Uplatnenie progresívnych metód a foriem, ako aj záujem žiakov o vyučovanie, ich aktivita a reakcie na podnety učiteľov boli len priemerné, využívanie učebných pomôcok často málo funkčné. Dôsledkom toho je priemerná úroveň vedomostí a zručností žiakov, iba v niektorých školách dobrá. Žiaci majú problémy vo verbálnej komunikácii v predmete, prevláda celkove malý záujem o predmet. V učilištiach žiaci napriek snahám učiteľov dosahujú nevyhovujúce výsledky.

Väčšie rozdiely sú v hodnotení **cudzích jazykov**. Pozitívne bolo hodnotené pracovné prostredie, motivácia žiakov, vo väčšine profesionálny prístup a jazyková kompetencia učiteľov. Menej účinné boli metódy a formy, funkčnosť využívania učebných pomôcok, čo spôsobuje iba priemernú, v niektorých školách až málo vyhovujúcu úroveň vyučovania. U žiakov prevládajú nezáujem o vyučovanie, neschopnosť komunikovať v cudzom jazyku a nízka aktivita, spôsobené nedostatočnými vstupnými jazykovými vedomosťami a zručnosťami, ale aj nejasnosťou koncepcie vyučovania cudzích jazykov v SOU. Úroveň vyučovania a učebných výsledkov žiakov je vyššia v študijných odboroch a odboroch služieb, inak je iba priemerná.

Kvalita priebehu a výsledkov výchovy a vzdelávania v **špeciálnych základných školách** sa hodnotila v slovenskom jazyku, matematike, pracovnom vyučovaní, individuálnej logopedickej starostlivosti a vo výchovných predmetoch.

V predmete **slovenský jazyk** sa dôraz kladie na rozvíjanie slovnej zásoby, spisovnej reči a správnej výslovnosti. Interakcia, kooperácia a komunikácia je väčšinou na veľmi dobrej úrovni, v triedach vládne pokojná atmosféra. Výber metód a foriem a uplatňovanie individuálneho prístupu pozitívne vplyvajú na záujem a aktivitu žiakov. Štruktúra vyučovacích hodín je primeraná, spôsob hodnotenia prevažne objektívny.

Aktivita žiakov je dobrá, kognitívne poznatky, praktická aplikácia a tvorivosť sú na priemernej úrovni. Rezervy sú v rozvíjaní grafomotorických zručností, vo využívaní učebných pomôcok, didaktickej a výpočtovej techniky, negatívnym zistením je znížené sebavedomie žiakov.

V **matematike** je výrazná interakcia učiteľ – žiak, individuálny prístup a diferencovaná práca podľa schopností žiakov. Prínosom je kultivovaný prejav učiteľov, väčšinou akceptujúca atmosféra vyučovacích hodín, výber metód a foriem prispôbený mentálnemu postihnutiu. Vzdelávacie výsledky žiakov sú zväčša priemerné. Na 1. stupni prevláda dôraz na mechanické počítanie, slabšia je logika, samostatnosť, zručnosť pri rysovaní, na 2. stupni je nižšia úroveň tvorivosti, priestorovej predstavivosti a samostatnej práce.

Vo vyučovaní predmetu **pracovné vyučovanie** sa dosahujú najlepšie výsledky z kontrolovaných predmetov. Vzťahy, spolupráca a komunikácia medzi učiteľmi a žiakmi sú veľmi dobré, pracovná atmosféra je podnetná a tvorivá. Prejavuje sa aktivita žiakov a záujem o predmet. Charakteristická je premyslená organizácia práce a rešpektovanie individuálnych odlišností a stupňa postihnutia žiakov. Dobrá manuálna zručnosť žiakov sa javí v zaobchádzaní s príslušnými nástrojmi a náradím a v praktickej aplikácii teoretických poznatkov. Výrazným nedostatkom sú nevyhovujúce priestory, chýbajúce dielne, vybavenosť dielni a nedostatok spotrebného materiálu.

Individuálna **logopedická starostlivosť** sa realizuje v pokojnej atmosfére, na väčšine vyučovacích hodín sú aplikované vhodné logopedické metódy, uplatňujú sa relaxačné prvky, často sa striedajú činnosti uskutočňované hrovou formou. Chýba individuálny tréning artikulačných zručností, rezervy sú v zabezpečení logopedických pomôcok. Narušená verbálna komunikácia sa čiastočne zlepšuje, dosiahnuté výsledky sú však závislé od stupňa narušenia verbálnej komunikačnej schopnosti jednotlivca a od spolupráce žiaka a rodiča s učiteľom - logopedom.

Pri vyučovaní **výchovných predmetov** na 1. i 2. stupni sú zväčša vhodne volené metódy a formy práce, prevláda tvorivá pracovná atmosféra, dobrá komunikácia. Učitelia volia individuálny a diferencovaný prístup, žiaci majú aktívny záujem o výchovné predmety, sú podnecovaní k tvorivosti, výsledky ich činnosti sú dobré. K negatívam patrí štandardné klasické vyučovanie, nedostatok učebných pomôcok, nekvalifikovanosť vyučujúcich.

Rozvoj osobnosti žiakov, výrazne ovplyvnený školským poriadkom rešpektujúcim práva dieťaťa, je na dobrej úrovni. Záujmy žiakov sa rozvíjajú v záujmových útvaroch, individuálny rozvoj žiakov je zabezpečený spolupracou s lekármi a poradenskými zariadeniami. Nedostatkom je porušovanie školského poriadku najmä staršími žiakmi.

Preventívne a multidisciplinárne aktivity v školách sú prevažne veľmi dobré. Funkčný systém **prevencie drogových závislostí, environmentálnej výchovy a výchovy k manželstvu a rodičovstvu** tvorí integrálnu súčasť

výchovno-vzdelávacieho procesu. Zo strany výchovných poradcov sú väčšinou poskytované žiakom i rodičom kvalitné služby, nedostatkom je nepravidelná rediagnostika. Žiakom sa predkladá pestrá ponuka voľnočasových aktivít a záujmových útvarov, účasť na súťažiach, výstavách, výletoch, exkurziách a akadémiách. Školy sú zapojené do rôznych programov a projektov, organizujú zaujímavé podujatia, pričom spolupracujú s mnohými združeniami, organizáciami a nadáciami. Prínosom je vhodné využitie voľného času, nadviazovanie kontaktov so školami v zahraničí a prezentácia školy navonok. Časť škôl nemá vytvorené podmienky na realizáciu voľnočasových aktivít žiakov. Negatívom je nedostatok finančných možností, zlé sociálne zázemie žiakov a nezáujem žiakov o populudňajšiu mimoškolskú činnosť.

Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v **materských školách** sa hodnotila vo výchovných zložkách rozvíjanie poznania, matematické predstavy, jazyková výchova, telesná výchova a výtvarná výchova zameraná na tematické celky výtvarné techniky a grafomotorika.

Na dobrej úrovni je rozvíjanie poznania, prevláda záujem učiteliek sprostredkovať deťom čo najviac poznatkov, niekedy aj vekovo neprimeraných. Vedomosti detí prevažne zodpovedajú ich vekovým osobitostiam. V činnosti je najčastejšie dominantná učiteľka, prevládajú frontálne, klasické formy zamestnania s dobre zabezpečenou spätnou väzbou. Nedostatky sa ojedinele vyskytli vo vytváraní priestoru pre samostatnosť, nezávislosť a dobrovoľnosť detí.

Rozvíjanie **matematických predstáv** je motivujúce. Činnosti sa vykonávajú na dobrej úrovni, skupinovú formou, vhodnými didaktickými prostriedkami. Pretrváva neistota učiteliek pri zavádzaní nových foriem práce.

Jazyková výchova bola efektívna, uskutočňovaná s profesionálnym prístupom učiteliek. Uplatňujú sa variabilné metódy a formy práce. Nižšia úroveň verbálnej komunikácie je u detí z dvojjazyčného prostredia. Problémy sú vo fonetickej oblasti rečového prejavu, zaznamenaný je nárast porúch reči detí a vysoký počet odkladov povinnej školskej dochádzky.

Typické pre **telesnú výchovu** je dobre fungujúca spätná väzba a pozitívna psychosociálna atmosféra. Využívajú sa prvky jogy, strečingu, aerobiku, relaxačná hudba. Pozitívnym je zastúpenie sezónnych činností. Rezervy sú v nižšej frekvencii zaraďovania hudobno-pohybovej výchovy, v nesprávnom držaní tela a nedošľapovaní na chodidlá.

Vo výchovnej zložke **výtvarná výchova** sa kontrolovali tematické celky zamerané na výtvarné techniky a grafomotoriku, ktoré majú najväčší vplyv na rozvoj zrakovomotorickej koordinácie pre úspešný nácvik písania v 1. ročníku základnej školy. Podstatným pozitívom je šírka uplatňovaných výtvarných techník. Absentuje však cieľný rozvoj nadaných a talentovaných detí.

Z hľadiska rozvoja osobnosti detí prevláda uplatňovanie prosociálneho výchovného štýlu a pozitívna sociálna klíma. Denné poriadky sú prevažne uvoľnené, čo vedie k odbúraniu stresových situácií. Prevláda kultivované správanie detí voči učiteľkám a navzájom. Ojedinele sú viac vedené k poslušnosti a k podriadenosti.

Preventívne a multidisciplinárne aktivity škôl pozitívne ovplyvňujú kvalitu práce. Dobrá je spolupráca s poradenskými zariadeniami a zariadeniami špeciálno-pedagogického poradenstva. Prevažne kvalitne sú spracované plány individuálneho rozvoja pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a pedagogické diagnostiky detí. Rečové poruchy detí sú často odstránené alebo eliminované počas dochádzky detí do MŠ.

Materské školy prezentujú výsledky činnosti na verejnosti, vedú kroniky, foto- a video- dokumentáciu.

Školská inšpekcia vcelku hodnotí ako:

veľmi dobré

- ◆ v základných školách a základných umeleckých školách preventívne a multidisciplinárne aktivity a mimovyučovacie aktivity škôl podporujúce rozvoj osobnosti žiakov,
- ◆ v gymnáziách rozvoj osobnosti žiakov,
- ◆ v špeciálnych základných školách dodržiavanie učebných plánov a učebných osnov a efektívnosť činnosti pedagógov,
- ◆ v materských školách plnenie Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách
- ◆ preventívne a multidisciplinárne činnosti,

dobré

- ◆ v základných umeleckých školách organizáciu, štýl práce, kvalitu vyučovania a učenia a rozvoj osobnosti žiakov,
- ◆ v gymnáziách kvalitu a priebeh vyučovacieho procesu, výsledky učebnej činnosti žiakov,

- ◆ v stredných odborných školách úroveň vyučovacej činnosti učiteľov,
- ◆ rozvoj osobnosti žiakov špeciálnych základných škôl,
- ◆ v stredných odborných učilištiach výsledky dosahované žiakmi v odbornom výcviku,

priemerné

- ◆ v základných školách organizáciu, štýl práce, metódy, formy a prostriedky, osvojovanie vedomostí a zručností a vzdelávacie výsledky žiakov,
- ◆ v stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach činnosť učiteľov vo vy-učovaní a učebnú činnosť žiakov,

málo vyhovujúce

- ◆ v základných školách grafický prejav žiakov,
- ◆ v stredných odborných učilištiach cudzojazyčné vedomosti a zručnosti žiakov, uplatňovanie učebných pomôcok a didaktickej techniky vo vyučovaní.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ podmienky vyučovania utvárané učiteľmi, interakcia a kooperácia učiteľov a žiakov v základných a stredných školách.

Kľúčové negatíva:

- ◆ uplatňovanie tradičných metód a foriem vyučovania, nedostatočné vedenie žiakov k samostatnosti, tvorivosti,
- ◆ nedostatočné uplatňovanie názornosti vo vyučovaní,
- ◆ pomerne nízka úroveň uplatňovania teoretických poznatkov v praktických činnostiach,
- ◆ preferovanie pamäťového učenia,
- ◆ priemerná nedostatočná vedomostná úroveň žiakov 9. ročníka ZŠ a 4. ročníka gymnázia s osemročným štúdiom zo slovenského jazyka a literatúry, matematiky a prírodovedných predmetov.

Smerovanie vývoja:

- ◆ vo výchovno-vzdelávacom procese v porovnaní so stavom v školskom roku 2000/2001 nedošlo k zmenám, celkový trend výrazne ovplyvňuje zhoršujúca sa kvalifikovanosť učiteľov, nedostatok učiteľov a nezmenené materiálno-technické podmienky,
- ◆ objektívne meranie vedomostnej úrovne testami sa ukazuje ako významný motivačný prvok v práci učiteľov.
- ◆ v porovnaní s uplynulým školským rokom zníženie vedomostnej úrovne z matematiky v základnej škole a 4. ročníku gymnázia s osemročným štúdiom.

2.2. Podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu

Základné školy majú vo vzťahu k zameraniu a vzdelávacím aktivitám dobrú štruktúru *pedagogických zborov* z hľadiska dĺžky praxe a vekovej skladby, z hľadiska kvalifikačných požiadaviek v mestských školách dobrú, v mnohých vidieckych málo vyhovujúcu úroveň. Pretrváva vysoké percento nekvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov, čiastočne sa to týka aj učiteľov občianskej náuky, technickej a výtvarnej výchovy, čo má negatívny dopad na vyučovanie v týchto predmetoch. Do škôl prichádza malé percento absolventov, čím vznikajú veľké generačné rozdiely a tým problémy vo vzťahoch medzi učiteľmi a žiakmi.

V oblasti *priestorových podmienok* sa stav oproti minulému roku nezmenil a ostáva na priemernej úrovni. Pretrváva nedostatok odborných učební, chýbajú telocvične, priestory na relaxáciu žiakov a učiteľov. Nedostatok finančných prostriedkov umožňuje realizovať len havarijné opravy.

Materiálno-technické podmienky sú na priemernej úrovni. Zastarané učebné pomôcky, didaktická a audiovizuálna technika majú negatívny dopad na názornosť, efektivitu a kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu. Nedopĺňajú sa nové tituly do školských knižníc. Menšie zlepšenie nastalo vo vybavovaní škôl výpočtovou technikou.

Na zlepšenie psychickej a fyzickej výkonnosti žiakov prispieva dodržiavanie pitného režimu a postupné zavádzanie mliečneho programu. Veľmi častým negatívnym javom najmä vo vidieckych školách je nutnosť prispôbovať organizáciu vyučovania dochádzajúcim žiakom, čo zapríčiňuje skrátenie času na relaxáciu. *Psychohygienické podmienky* sú na priemernej, v niektorých školách až na dobrej úrovni.

V prevažnej väčšine **gymnazií** majú vo vzťahu k cieľom, zameraniu, vzdelávacím aktivitám a počtu žiakov vhodnú kvalifikačnú, vekovú a aprobačnú štruktúru *pedagogického zboru*. Kvalifikovanosť učiteľov a odbornosť vyučovania je dobrá až veľmi dobrá.

Vnútorne a vonkajšie *priestorové podmienky* sú prevažne vyhovujúce. Vybudované sú odborné učebne, laboratória a žiacke a učiteľské knižnice. Niektoré školy nemajú vlastné telocvične, alebo ich majú kapacitne nepostačujúce.

Materiálno-technické podmienky sú na priemernej úrovni, s dostatočným učebnicovým fondom a celkovo dobrou vybavenosťou prostriedkami výpočtovej techniky. Rozdielna je situácia v učebných pomôckach, didaktickej technike, v mnohých prípadoch sú zastarané a nefunkčné. Vo viacerých školách učitelia svojpomocne zhotovujú učebné pomôcky, učebné texty a audionahrávky.

Pri zostavovaní rozvrhu vyučovacích hodín a dodržiavaní dĺžky prestávok sa uplatňujú *psychohygienické zásady*, zabezpečený je pitný režim a stravovanie.

V **stredných odborných školách** sú dobré *personálne podmienky* – kvalifikovanosť učiteľov je vyššia ako 80 %, celkove je dobrá skladba pedagogických kolektívov v nadväznosti na vyučované odbory, zabezpečená je aj odbornosť vyučovania. V niektorých školách je problémom zabezpečenie odborného predmetu prax a cudzích jazykov. Zo strany vedenia škôl sa potrebná pozornosť venuje ďalšiemu vzdelávaniu učiteľov a ich odborným aktivitám.

Priestorové podmienky vo väčšine škôl sú celkove dobré, vyskytujú sa aj školy s málo vyhovujúcim stavom. Väčšina škôl má odborné učebne na vyučovanie odborných predmetov, potrebné laboratória a dielne vyhovujúce zavedeným vzdelávacím programom. Menej je zriadených odborných učební na vyučovanie všeobecnovzdelávacích predmetov. Jedna škola nemá telocvičňu a v ďalšej sa vyučuje na dve zmeny.

Materiálno-technické podmienky sú priemerné – školy disponujú dostatočným množstvom učebných pomôcok vo väčšine funkčných, ale nezodpovedajúcich požiadavkám učebných osnov. Súkromné školy sú vybavené v priemere slabšie. Školy sú na dobrej úrovni vybavené výpočtovou technikou, ktorá sa využíva aj v mimovyučovacom čase. Pretrvávajúci nedostatkom sú učebnice – ich dostatok, výber titulov, obsahová nezhoda s učebnými osnovami, zastaranosť, distribúcia ale aj absencia. Ide najmä o učebnice odborných predmetov a cudzích jazykov.

Vo väčšine škôl sa *psychohygienické podmienky* dodržiavajú na dobrej úrovni. Zásady sa porušujú sa v niektorých školách pri tvorbe rozvrhov (dĺžka prestávok, nulté hodiny viackrát do týždňa, nedodržiavanie prestávok na obed, nerovnomerné rozdelenie vyučovacích hodín počas týždňa pre žiakov i učiteľov a pod.). V časti škôl ide o objektívne príčiny, ako je napr. dochádzka cezpoľných žiakov. Celkove možno stav podmienok škôl hodnotiť ako málo nad priemerom.

Rozdiely sú v hodnotení *personálnych podmienok* v **stredných odborných učilištiach** – od hornej hranice priemeru po málo uspokojivý stav. Ide najmä o nevhodnú skladbu pedagogického zboru, nedostatok učiteľov odborných predmetov a cudzích jazykov, nezáujem učiteľov o prácu v školách, u majstrov odbornej výchovy

je to chýbajúca pedagogická spôsobilosť. V štátnych školách sú pedagogické kolektívy relatívne stabilizované. Účasť pedagógov na ďalšom vzdelávaní je sporadická z dôvodu finančnej náročnosti.

Priestorové podmienky štátnych škôl sú na úrovni iba málo nad hranicou hodnotenia dobré, chýbajú odborné učebne, telocvične a v súkromných školách dielne. Teoretické vyučovanie má celkovo dobré podmienky. V niektorých školách sú nevyužitú priestory dielni, najmä strojárskych. V súkromných školách sú podmienky horšie.

Materiálno-technické podmienky sú priemerné, rozdielne v štátnych a súkromných školách, ktoré si ešte nestačili vytvoriť materiálnu bázu. Diferencie sa konštatujú nielen medzi jednotlivými školami, ale aj medzi vybavenosťou dielni v rámci jedného učilišťa. Odborné učebne a dielne sú vybavené učebnými pomôckami a strojmi prevažujúco funkčnými, spravidla morálne zastaranými, s čím súvisí nižšia efektívnosť výchovno-vzdelávacieho procesu, jeho výsledkov a najmä praktických zručností. Zásadným nedostatkom sú učebnice najmä odborných predmetov a cudzích jazykov. Pozitívom je pripojenie väčšiny škôl na internet a sprístupnenie výpočtovej techniky žiakom v mimovyučovacom čase.

Podmienky výchovy a vzdelávania v **špeciálnych školách** vykazujú výraznejšie rozdiely.

Kvalifikovanosť pedagógov je v niektorých školách veľmi dobrá, v časti škôl málo vyhovujúca. Dôsledkom je čiastočná neodbornosť vyučovania, nevyužívanie inovačných trendov, chýba špeciálno-pedagogický prístup k žiakom. Prínosom je práca rómskeho asistenta.

Priestorové podmienky sú vyhovujúce až veľmi dobré, časť škôl je však umiestnená v nevyhovujúcich priestoroch, v starých budovách alebo v prenajatých priestoroch, chýbajú finančné prostriedky na rekonštrukcie a úpravy.

Materiálno-technické vybavenie škôl je priemerné, s dostatočným fondom učebníc, učebných textov, pomôcok, časť škôl má zastarané a nefunkčné učebné pomôcky, nedostatok didaktickej a výpočtovej techniky, školských potrieb.

Psychohygienické podmienky sú dodržané, je zabezpečený pitný režim, v časti škôl i mliečny program. Nedostatkom je len čiastočné rešpektovanie psychohygienických zásad tvorby rozvrhu hodín.

Podmienky výchovy a vzdelávania v **materských školách** sú dobré. Podstatné pozitíva sú v takmer 100 %-nej kvalifikovanosti pedagógov a v narastajúcom sa počte vysokoškolsky vzdelaných učiteľiek.

Priestorové podmienky majú dobrú úroveň. Podstatné pozitíva sú v prevažne priestraných a svetlých účelových budovách a v zariadení tried, vo vytváraní hracích centier s pomerne dobrou výbavou hračiek a materiálu, vo vysokej estetickú úrovni interiérov.

Úroveň materiálno-technických podmienok znižuje takmer nulová vybavenosť výpočtovou a rozmnožovacou technikou, absencia materiálu na výtvarnú a pracovnú výchovu, novších hračiek a skladačiek ako i schátraný inventár.

Psychohygienické podmienky sú na dobrej úrovni najmä vďaka uplatňovaniu rámcového usporiadania činností detí počas dňa a správne rozvrhnutiu výchovných zložiek, v zabezpečovaní pitného režimu prevažnom počte MŠ, v uvoľnenom dennom poriadku. Príčinou negatívnych javov je nepochopenie a neakceptovanie zmien v riadení a organizácii výchovno-vzdelávacej činnosti po schválení Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách.

Školská inšpekcia vcelku hodnotí ako:

veľmi dobré

- ◆ v gymnáziách personálne podmienky,
- ◆ v materských školách kvalifikovanosť učiteľiek a priestorové podmienky,

dobré

- ◆ v stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach priestorové podmienky na teoretické vyučovanie, v stredných odborných učilištiach aj na odborný výcvik,
- ◆ personálne podmienky v stredných odborných školách, v stredných odborných učilištiach aj stabilitu pedagogických kolektívov,
- ◆ v stredných odborných školách vybavenosť výpočtovou technikou,
- ◆ v materských školách psychohygienické podmienky,

priemerné

- ◆ v základných školách a gymnáziách priestorové a materiálno-technické podmienky,
- ◆ v stredných odborných učilištiach vybavenie dielní strojmi, nástrojmi,
- ◆ v špeciálnych školách priestorové a materiálne vybavenie,

málo vyhovujúce

- ◆ v základných školách kvalifikovanosť učiteľov cudzích jazykov, odborné učebne a v málotriednych školách telocvične,
- ◆ v stredných odborných školách vybavenosť učebnými pomôckami a učebnicami,
- ◆ v stredných odborných učilištiach vybavenie učebnicami odborných predmetov a cudzích jazykov,
- ◆ v základných umeleckých školách priestorové a materiálno-technické podmienky a kvalifikovanosť učiteľov tanečného odboru.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ vo všetkých druhoch škôl výrazná snaha vlastnými možnosťami zlepšovať materiálne podmienky škôl sponzorsky získanými učebnými pomôckami, najmä výpočtovou technikou a tvorbou učebných pomôcok najmä v základných školách.

Kľúčové negatíva:

- ◆ morálne zastarávanie učebných pomôcok pre nedostatok finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, neobnovovanie didaktickej techniky, problémy s údržbou techniky a vybavenosťou modernou technikou v stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach,
- ◆ nedostatok kvalifikovaných učiteľov najmä cudzích jazykov, v odbornom školstve aj odborných predmetov,
- ◆ v odbornom školstve nevyhovujúce a zastarané učebnice odborných predmetov a cudzích jazykov.

Smerovanie vývoja:

- ◆ stav personálnych, priestorových a materiálno-technických podmienok sa v porovnaní so školským rokom 2000/2001 nezmenil, pokračuje celkové znižovanie úrovne, zlepšovanie priestorových podmienok spôsobené poklesom populácie znamená iba kvantitatívny prínos, kvalita a ich vybavenosť sa nemení. Celkový stav budov najmä základných škôl a gymnázií sa postupne zhoršuje.

2.3. Riadenie škôl a školských zariadení

V **základných školách** *ciele výchovy a vzdelávania* sú vo vzťahu ku koncepcným zámerom reálne. Kvalita ich realizácie je na priemernej (málotriedne školy) až na veľmi dobrej úrovni. Vychádzajú z tradícií, podmienok a možností škôl. Väčšinou sú zamerané na skvalitnenie vyučovania cudzích jazykov. Školy realizujú rôzne projekty.

Pedagogické zbory poznajú strategické, ale najmä operatívne úlohy, akceptujú ich a vo väčšine škôl sa plnia na dobrej úrovni. Problémy s ich realizáciou sa vyskytli v málotriednych školách.

Kvalita a úroveň *odborného a pedagogického riadenia* je prevažne dobrá. Väčšina riadiacich zamestnancov školy sa usiluje vytvárať dobré podmienky na stabilizáciu pedagogického zboru, podporujú odborný rast učiteľov, ich profesionálne školské a mimoškolské aktivity. Nedostatky sa vyskytli v delegovaní kompetencií na metodické orgány a v ich činnosti, neplnia funkciu poradného orgánu vedenia školy.

Funkčnosť a úroveň *vnútornej školskej kontroly* je priemerná, v niektorých školách málo vyhovujúca. Je zapríčinená podceňovaním jej významu a nedostatkom času vedenia školy na kontrolnú činnosť pre vyťaženosť v zabezpečovaní chodu školy. Hospitačná činnosť je formálna, zistenia sa nevyužívajú, neukladajú sa opatrenia na odstránenie nedostatkov. Hodnotiace kritériá pre pedagógov a žiakov nie sú stanovené, čo negatívne ovplyvňuje ich motiváciu a stimuláciu. Školy využívajú na kontrolu vedomostí žiakov vstupné a výstupné previerky zo slovenského jazyka a matematiky.

Informačný tok je plynulý, žiaci, učitelia, rodičia a ďalšie subjekty sa potrebné informácie dozvedajú včas, ale informácie sa dostávajú neštandardným spôsobom, často skreslené.

Kvalita *dodržiavania a plnenia učebných plánov* mala vcelku dobrú úroveň. Negatívne zistenia sa týkali časti škôl, kde nedostatočná znalosť učebných plánov zo strany riadiacich zamestnancov školy mala za následok nedodržanie týždenného počtu vyučovacích hodín, nesprávne pochopenie rozširujúcich hodín, nesprávne delenie žiakov do skupín pri laboratórnych prácach, praktických cvičeniach a vyučovaní cudzích jazykov. Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorých počet narastá, učia sa vo väčšine škôl podľa individuálnych vzdelávacích plánov. Zvyšuje sa potreba prítomnosti špeciálneho pedagóga alebo psychológa v týchto školách.

Plnenie *učebných osnov* a vzdelávacích štandardov bolo na dobrej až málo vyhovujúcej úrovni. Niektorí učitelia sa pri vyučovaní orientujú iba podľa obsahu učebnice, učebné osnovy poznajú, ale nevedia s nimi pracovať, podobne je to v plnení vzdelávacích štandardov.

Kvalita *pedagogickej dokumentácie* je na priemernej až dobrej úrovni.

Orientácia vedenia školy a pedagógov vo všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisoch je na priemernej úrovni, čoho dôsledkom sú aj zistené nedostatky.

Koncepcné zámery a ciele výchovy a vzdelávania v gymnáziách sú jasne stanovené a pozitívne vplyvajú na rozvoj hodnotovej orientácie žiakov. Prioritou je všestranný rozvoj osobnosti žiakov a príprava na vysokoškolské štúdium.

V prevažnej väčšine škôl je *strategické plánovanie*, ktoré zabezpečuje ich rozvoj. Celoročné plány sú stanovené, rozpracované, schválené a akceptované pedagogickým zborom a ďalšími zainteresovanými subjektami. Rezervy sú v operatívnom plánovaní, analýza činností je skôr kvantitatívna a chýbajú opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Odborné a pedagogické riadenie je zabezpečené koordináciou činnosti členov vedenia školy, prevláda funkčná organizačná štruktúra s jednoznačne stanovenými pravidlami a delegovaním kompetencií. Organizačný a pracovný poriadok pedagogických pracovníkov a ostatných zamestnancov, školský poriadok pre žiakov sú spravidla vyhovujúco vypracované a všeobecne sa dodržiujú. Výkon štátnej správy je v súlade s legislatívou, vyskytli sa len ojedinelé nedostatky vo vydaných rozhodnutiach. Vo väčšine škôl je vytvorený kontrolný systém, ale nie vždy sa využívajú všetky dostupné formy a prostriedky. Rezervy sú v práci predmetových komisií. Na hodnotenie práce pedagógov sú vypracované kritériá a systém hodnotenia žiakov má určené pravidlá.

Informačný systém je zabezpečený na veľmi dobrej úrovni. Dôverné informácie o žiakoch a zamestnancoch sú chránené pred zneužitím.

Väčšina gymnázií dodržiava schválené *učebné plány a učebné osnovy*. Nedostatky sa vyskytli pri delení žiakov na skupiny pri praktických cvičeniach, zaradení nového povinného predmetu bez schválenia Ministerstva školstva SR.

Pedagogická dokumentácia je vedená v súlade s platnou legislatívou na predpísaných tlačivách. Formálne nedostatky sa vyskytujú v záznamoch v katalógoch a v zápisoch v triednych knihách. V školách sa všeobecne dodržiujú právne normy, riaditelia škôl a členovia vedenia sa prevažne dobre orientujú v školskej legislatíve. Slabšia znalosť a orientácia v legislatíve je u ostatných zamestnancov.

Rozvojové zámery v **stredných odborných školách** sú vypracované, vychádzajú z regionálnych podmienok a realizujú sa najmä zavádzaním nových odborov, obsahovými inováciami v povolenom rozsahu a voliteľnými predmetmi. Operatívne *plány* sú vo väčšine funkčné. Konkrétne sú vymedzené pravidlá fungovania škôl a organizačná štruktúra, určené sú kompetencie metodických orgánov.

Kontrolný systém škôl je relatívne dobre fungujúci s rezervami v hospitačnej činnosti, najmä v spätnej väzbe, kvalite uložených opatrení a kontrole ich plnenia.

Učebné plány a učebné osnovy sa plnia na celkovo dobrej úrovni. Vnútorný a vonkajší informačný systém je prepracovaný a fungujúci na dobrej úrovni.

Pedagogická dokumentácia sa vedie na úrovni lepšieho priemeru. Úroveň orientácie v legislatíve je zo strany vedenia lepšia ako u učiteľov, jej porušenie sa zistilo vo výkone štátnej správy v 1. stupni a v prijímacom konaní.

V **stredných odborných učilištiach** sú spravidla na dobrej úrovni rozpracované *zámery rozvoja* so zreteľom na aktualizáciu obsahu v záujme pripraviť absolventov na uplatnenie na trhu práce. V učilištiach sa zistila malá ponuka vzdelávacích aktivít súvisiaca s nezáujmom žiakov o učenie.

Operatívne *plány* sú priemerné až dobré, iba v malej časti škôl nekonkrétne a nekontrolovateľné. Úroveň *pedagogického a odborného riadenia* je celkovo lepšia ako priemerná v jednotlivých ukazovateľoch – dobré podmienky na činnosť utvárajú organizačné a pracovné poriadky, stabilizácia pedagogických kolektívov, využívanie odborného potenciálu poradných orgánov a primeraná úroveň rozhodovania riaditeľov. Negatívnymi zisteniami sú menej kvalitne spracované základné dokumenty škôl, malá starostlivosť o ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a ich stabilizáciu, formálna činnosť metodických orgánov.

Mierne pod priemerom je *kontrolný systém* ako dôsledok formálnosti plánovania, nízkej frekvencie a nepravidelnosti hospitačnej činnosti, nižšej úrovne analýzy a zovšeobecňovania poznatkov, účinnosti uložených opatrení a kontroly ich plnenia.

Informačný systém je prevažujúco dobrý. Zistené prednosti spočívajú v dobrej zabezpečení údajov o žiakoch, v informovanosti rodičov vo veciach koncepcie škôl. Málo funkčný je vo vzťahu k rodičom problémových žiakov. Nedostatky boli v oblasti vonkajšieho informačného systému – málo je informácií z úradov práce o uplatnení absolventov, čo sťažuje reguláciu otvárania tried, odborov a prijímanie žiakov podľa situácie na trhu práce.

Veľké rozdiely sa vyskytli v hodnotení plnenia *učebných dokumentov* – od dobrej úrovne po menej vyhovujúcu. Zistili sa nepovolené úpravy učebných plánov a učebných osnov. Niekde sú nezrovnalosti v obsahu niektorých predmetov a v odbornom výcviku, čo môže ovplyvniť kvalitu odbornej prípravy. Nedostatky sú spôsobené neznalosťou platných učebných dokumentov a predpisov upravujúcich kompetencie vedenia škôl a metodických orgánov.

Pedagogická dokumentácia sa vedie podľa platnej legislatívy na priemernej až dobrej úrovni, je funkčná. Nedostatky sa zistili najmä v protokoloch o záverečných a maturitných skúškach, o komisionálnych skúškach, v niektorých triednych knihách zápisy učiva nezodpovedali obsahu učiva a v školách s vyučovacím jazykom maďarským sa nevedela dokumentácia dvojjazyčne. Vznikli ako dôsledok neznalosti príslušnej legislatívy a nedôslednej kontroly vedenia.

Závažnejšie nedostatky sa zistili v oblasti *dodržiavania legislatívy*, ktoré súvisia jednak s ich nižšou aktuálnosťou vo vzťahu k zmenám v odbornom vzdelávaní a ich rozdielnou interpretáciou vedúcimi zamestnancami. Prakticky v každej škole sa zistilo porušovanie predpisov, rozdiel bol len v ich rozsahu a stupni. Išlo o zriaďovanie tried a skupín s nižším počtom žiakov, neefektívnu skladbu odborov v triedach, v nastavbovom štúdiu – prijímanie bez nadväznosti učebného a študijného odboru a pod..

Riadenie **špeciálnych škôl** je na dobrej úrovni. *Koncepcné zámery* rozvoja škôl a ciele výchovno-vzdelávacieho procesu sú väčšinou na veľmi dobrej úrovni. Školy sa prispôsobujú druhu a stupňu postihnutia žiakov, poskytujú vzdelanie i viacnásobne postihnutým a žiakom oslobodeným od povinnosti dochádzať do školy. Nedostatkom je nízka dostupnosť vzdelávania ťažko postihnutým z dôvodu nevhodného interiéru a umiestnenia školy.

Strategické a operatívne *plánovanie* úloh vo väčšine škôl je vyhovujúce, v ostatných dobré, nedostatky sú v plnení úloh.

Odborné a pedagogické riadenie je na dobrej úrovni, prevláda funkčná organizačná štruktúra škôl rozpracovaná na vlastné podmienky. Výkon štátnej správy je v súlade s legislatívou, kontrolný systém je plánovitý a funkčný, dostatočne však neuplatňuje spätnú väzbu. Hodnotenie žiakov sa realizuje v zmysle metodických pokynov.

Informačný systém smeruje k žiakom, pedagógom, rodičom a verejnosti. Školy poskytujú rodičom hodnotné služby, dobrá je spolupráca s inštitúciami (poradenské zariadenia, odborní lekári, obecné a krajské úrady, odborné školy a iné).

Rešpektovanie *učebných plánov a učebných osnov* je veľmi dobré. Pre žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím sú vypracované individuálne výchovno-vzdelávacie programy.

Pedagogická dokumentácia sa vedie na vyhovujúcej úrovni, s formálnymi nedostatkami, legislatíva pre špeciálne základné školy sa dodržiava.

Výchovno-vzdelávacie výsledky, podmienky a kvalita riadenia v **základných umeleckých školách** vzhľadom na špecifiká sa hodnotili ako celok.

Kvalita priebehu a výsledkov výchovy a vzdelávania sa hodnotila v hudobnom, výtvarnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore. Na vyučovacích hodinách bola činnosť pedagógov väčšinou efektívna a dobre organizovaná. Medzi učiteľmi a žiakmi prevládala dobrá spolupráca, podnetná motivácia viedla žiakov k aktívnej činnosti. V triedach vládla pozitívna atmosféra. Využitie pracovného času na hodinách bolo efektívne, pracovný štýl a prejav učiteľov kultivovaný, profesionálny. Zvolené metódy a formy práce zodpovedali súčasným trendom, zohľadňovali vek žiakov, ich schopnosti a zručnosti. Uplatňovala sa diferenciácia, individuálny prístup, rešpektoval sa rozvoj individuality žiaka ako tvorcu. Pozitívne sa hodnotí činnosť niektorých učiteľov, ktorí dosahujú mimoriadne výsledky aj na medzinárodnej úrovni.

V **hudobnom odbore** je úroveň vedomostí a zručností žiakov dobrá. Učitelia postupujú podľa schválených učebných osnov, pretrváva neplnenie učebných plánov z hľadiska časovej dotácie v predmetoch štvorročná, komorná a súborová hra s negatívnym dopadom na rozvoj kolektívneho muzicovania žiakov. Príčinou je presadzovanie prijímania žiakov nad rámec kapacity školy. Napriek tomu niektoré súbory s dlhoročnou tradíciou dosahujú vynikajúce výsledky. Žiaci verejnými prezentáciami prispievajú k pozitívnemu zviditeľňovaniu školy, sprostredkovávajú hudobnú kultúru širším vrstvám obyvateľstva najmä v menších mestách a na vidieku. Absolventi sa uplatňujú v ďalšom štúdiu umeleckého zamerania na stredných a vysokých školách, alebo aktívne pracujú v amatérskych telesách záujmovej umeleckej činnosti dospelých.

Vo **výtvarnom odbore** sa uplatňovali tradičné i nové techniky s využitím rôznych materiálov. Vyučujúci sprostredkúvali žiakom kultúrne hodnoty výtvarného umenia, bohatosť výtvarného dedičstva našich predkov, čím prispievali k rozvoju osobnosti dieťaťa cez komplexný spôsob poznávania sveta. U detí pretrváva záujem o štúdium a záujem prejavujú i dospelí. Žiaci prezentujú práce na výstavách, veľmi dobrú umeleckú úroveň majú galérie zriadené pri niektorých školách. Negatívne zistenia sa týkajú málo vyhovujúceho materiálo - technického vybavenia a priestorových podmienok v niektorých ZUŠ, čoho dôsledkom je obmedzené vyučovanie niektorých techník.

V **tanečnom odbore** je naďalej vysoká nekvalifikovanosť učiteľov. Najväčším nedostatkom je, že všetky tanečné disciplíny sa nemôžu odučiť na zodpovedajúcej odbornej úrovni. Špecializujú sa zvyčajne na jednu, ktorú sami prakticky ovládajú. Následne sa vyskytujú nedostatky v plnení učebných plánov od 3. ročníka vyššie a to tak, že vyučovanie neprebíha podľa jednotlivých predmetov, ale v jednom bloku so zameraním na preferovanú disciplínu. Dôsledkom je nerovnomerné rozvíjanie zručností a schopností žiakov. Zároveň sa porušujú učebné plány aj v oblasti pridelovania korepetície. Rozvojom muzikality, výrazových a technických schopností, celkovým kultivovaním pohybového prejavu sa žiaci pripravujú na účinkovanie v súboroch školy a absolventi na prácu v súboroch záujmovej umeleckej činnosti dospelých. Tanečné súbory často využívajú folklórne tradície regiónu, no nechýbajú ani netradičné tanečné disciplíny, ako napr. americký a írsky step.

Obmedzujúcim činiteľom s negatívnym dopadom na celkovú úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu **literárno-dramatického odboru** boli v niektorých prípadoch nevyhovujúce priestorové a materiálo - technické podmienky. Žiaci boli na hodinách aktívni, s veľmi dobrými kontaktmi so spolužiakmi a vyučujúcimi. Ich prejav bol spontánny a veku primeraný. Praktická aplikácia získaných zručností sa najefektívnejšie prejavovala v improvizácii na danú tému. Vyučovanie prebiehalo hrovou formou, bolo prítiažlivé svojím obsahom i metódami a formami práce, ktoré podporovali rozvoj pohotového, zrozumiteľného a kultivovaného vyjadrovania, emocionálneho cítenia a kreativity. Komplexný charakter výučby umožňuje absolventom úspešne sa pripravovať na povolania, v ktorých dominuje spolupráca, tímová práca a osobný kontakt s ľuďmi. Negatívom je neplnenie učebných plánov. Vyučovanie nebolo členené na stanovené predmety a nepridelovala sa korepetícia na predmet pohyb. Príčinou je laxný prístup k dodržiavaniu platnej školskej legislatívy s negatívnym dopadom na kvalitu rozvoja jednotlivých výchovno-vzdelávacích zložiek.

Školy dostatočne využívajú možnosti na verejnú prezentáciu žiakov v regióne svojej pôsobnosti. V menších mestách a obciach sú tieto školy často jedinými nositeľmi a šíriteľmi kultúry medzi obyvateľstvom. Pozitívne zviditeľňovaniu škôl prispievajú aj profesionálne mimopracovné aktivity učiteľov. O činnosti škôl svedčí množstvo súťaží a metodických podujatí od regionálnych po celoslovenské, ktoré školy organizujú vo vlastnej réžii so spolufinancovaním všetkých účastníkov. Úroveň riadenia je dobrá, v niektorých školách priemerná. Z hľadiska koncepcie, zamerania, cieľov výchovy a vzdelávania je veľmi dobrá. Z hľadiska plánovania, odborného a pedagogického riadenia, informačného systému a plnenia učebných osnov dobrá. Priemerná úroveň je v kontrolnom systéme, plnení učebných plánov, kvalite vedenia pedagogickej dokumentácie a dodržiavania platných predpisov.

Ciele a zámery materských škôl rešpektujú vonkajšie aj vnútorné podmienky a možnosti. Pozitívom je zvyšujúci sa počet škôl s premyslenou koncepciou výchovy a vzdelávania.

Strategické a operatívne *plánovanie* je kvalitné, úlohy a ciele sú stanovené reálne, sú prehľadné a kontrolovateľné.

Odborné a pedagogické riadenie je vcelku dobré. Zvyšuje sa počet riaditeľiek s ukončeným vzdelávaním vedúcich pedagogických zamestnancov, čo sa prejavuje v lepšom výkone štátnej správy v I. stupni. Riaditeľky primerane delegujú kompetencie na učiteľky a metodické združenia.

Majú vypracované plány *kontrolnej činnosti* zvlášť pre pedagogickú oblasť a prevádzku školy. Napriek pozitívnym trendom pretrvávajú negatívne javy najmä vo formálnom vykonávaní riadiacich činností a absenciou kvalitného ďalšieho vzdelávania.

Informačný tok je prehľadný. Dobré sú zabezpečené dôverné informácie o deťoch, rodičoch aj zamestnancoch. Vo väčšine škôl je funkčná, obojstranne prospešná spolupráca s rodinou aj s inými inštitúciami. Negatívom je formálna činnosť rád škôl, ktoré sa vo svojej činnosti obmedzujú prevažne na personálne otázky. Plnenie Programu výchovy a vzdelávania má dobrú úroveň. Efektívne je rozvrhnutie výchovných zložiek. Negatívom je nedostatočná kontrola ako dôsledok absencie kvalitného ďalšieho vzdelávania so zameraním na plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti. Plnenie iných schválených dokumentov sa uskutočňuje v uplatňovaní odporúčanej metodiky Krok za krokom, v realizačnej fáze sa uplatňuje výnimočne pre neochotu učiteľiek meniť zaužívané výchovné postupy.

Pedagogická dokumentácia sa vedie v súlade s požiadavkami legislatívy, ojedinele sa vedie v rozpore s legislatívou. Nedostatky sú najmä v rozhodnutiach riaditeľiek škôl a kvalite vnútorných poriadkov škôl. Vo väčšine materských škôl je priemerná orientácia v školskej legislatíve.

Školská inšpekcia vcelku hodnotí ako:

veľmi dobré

- ◆ v špeciálnych základných školách koncepcnosť cieľov a zamerania výchovy a vzdelávania,
- ◆ v základných umeleckých školách koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania,
- ◆ v gymnáziách informačný systém,

dobré

- ◆ v základných školách koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania,
- ◆ v gymnáziách odborné a pedagogické riadenie,
- ◆ v stredných odborných školách úroveň riadenia,
- ◆ v špeciálnych základných školách operatívne plánovanie a funkčnosť informačného systému,
- ◆ v stredných odborných učilištiach funkčnosť vnútorného a vonkajšieho informačného systému,
- ◆ v materských školách strategické a operatívne plánovanie, kontrolný systém,

priemerné

- ◆ v základných školách dodržiavanie školských legislatívnych predpisov, vnútorný kontrolný systém a kvalitu vedenia pedagogickej dokumentácie,
- ◆ v základných umeleckých školách dodržiavanie školských legislatívnych predpisov a kvalitu vedenia pedagogickej dokumentácie,
- ◆ v stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach kontrolnú a najmä hospitačnú činnosť,
- ◆ v materských školách orientáciu v školských predpisoch,

málo vyhovujúce

- ◆ v základných umeleckých školách vnútorný kontrolný systém a plnenie učebných plánov v hudobnom odbore,
- ◆ v stredných odborných učilištiach dodržiavanie školských legislatívnych predpisov a sledovanie uplatňovania absolventov vedením škôl.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ strategické plánovanie, stanovenie koncepčných a rozvojových zámerov škôl v súlade s podmienkami školy, záujmami rodičov a regiónu,
- ◆ výrazná snaha vedení škôl hľadať zdroje na rozvoj škôl.

Kľúčové negatíva:

- ◆ formálna a nedostatočná hospitačná činnosť, nedostatočná spätná väzba pri kontrole plnenia uložených opatrení na skvalitnenie vyučovania, málo účinné uplatňovanie zovšeobecňovania poznatkov,
- ◆ nižšia úroveň právneho vedomia učiteľov,
- ◆ uprednostňovanie ekonomických riadiacich činností riaditeľmi škôl pred pedagogickým riadením.

Smerovanie vývoja:

- ◆ V školskom roku 2001/2002 úroveň riadenia škôl ovplyvnila príprava prechodu zriaďovateľských kompetencií na samosprávne orgány, v základných školách prechod na právnu subjektivitu, na ktorú neboli riaditelia dostatočne pripravení, viedol k preferencii organizačných a ekonomických riadiacich činností vedenia škôl, v stredných odborných učilištiach išlo už o druhú zmenu zriaďovateľa v priebehu dvoch rokov,
- ◆ uvedená situácia v riadení školstva a nutnosť vyhľadávať mimorozpočtové zdroje na prevádzku škôl a dopĺňanie potrebných učebných pomôcok budú aj naďalej zamestnávať riaditeľov škôl viac, ako pedagogické riadenie.

2.4. Stav výchovy a vzdelávania v rôznych oblastiach činnosti škôl a školských zariadení

Okrem komplexných inšpekcií v základných a stredných školách a školských zariadeniach, ktorými sa získavali poznatky o ich kvalite, plnili sa tieto ďalšie úlohy:

2.4.1. Plnenie výchovných a vzdelávacích úloh v predmetoch občianska výchova, občianska náuka a náuka o spoločnosti v základných a stredných školách

Úloha sa plnila mimo plánu inšpekčných úloh na základe požiadavky Ministerstva školstva SR. V základných školách sa kontrolovala občianska náuka v **156 školách** vo všetkých krajoch SR, v stredných školách sa v rámci komplexných inšpekcií občianska náuka a náuka o spoločnosti kontrolovali v **17 SOU, 12 SOŠ a 19 gymnáziách** v 6 krajoch SR.

Inšpekčné zistenia vo väčšine **základných škôl** konštatujú nízku odbornosť vyučovania (Žilinský kraj, Banskobystrický kraj len 36 %, Nitriansky – 44 %, v Košickom kraji len v 27 % škôl), veľmi dobrá je v Prešovskom kraji - v 5 kontrolovaných školách 100 % a v Trnavskom kraji vo väčšine škôl sa vyučuje predmet odborne. V školách, ktoré nemajú učiteľov s touto aprobáciou, vyučovacie hodiny predmetu sú rozdelené viacerým učiteľom na doplnenie úväzku, alebo ho vyučujú učitelia etickej výchovy.

Predmet sa vyučuje najčastejšie v klasických učebniach. Materiálno-technické vybavenie je málo vyhovujúce, okrem učebníc nie sú vydané prakticky žiadne doplnkové texty, je nedostatok moderných učebných pomôcok. Učitelia mali výhrady k učebniciam - náročnosť učebnice pre 9. ročník, obsahové prekrývanie učebníc pre 6. a 7. ročník s etickou výchovou a nesúlad učebnice pre 8. ročník s učebnými osnovami.

Nevyužíva sa možnosť zavedenia dvojhodinových blokov a posilnenie vyučovania rozširujúcou hodinou. Úroveň plnenia učebných osnov je dobrá, neuplatňuje sa možnosť ich úpravy podľa zamerania školy. Striktne sa dodržiavajú tematické celky, ich obsah a osnovami odporúčaná časová dotácia. Plnenie vyučovacích cieľov predmetu je priemerné.

Kvalita vyučovania je rozdielna, závisí od aprobovanosti učiteľa a vybavenosti školy učebnými pomôckami. Prínosom učiteľov etickej výchovy, ktorí učia občiansku výchovu, je uplatňovanie zážitkového učenia. Uplatňuje sa kooperatívne vyučovanie, didaktické hry, medzipredmetové vzťahy. Negatívnym je nedostatočný priestor na vyjadrovanie vlastných názorov a postojov žiakov a tvorba vhodných otázok zo strany učiteľov pri besedách so žiakmi. Najčastejšie sa využíva frontálna a skupinová činnosť a práca vo dvojici. Iné organizačné formy (exkurzie, besedy s odborníkmi z praxe) sa využívajú viac v mestách ako na vidieku z dôvodu možností ich organizácie, dostupnosti a ochoty odborníkov, ako aj finančnej náročnosti pre rodičov. Ochotu spolupracovať so školami preukázali najmä polícia, pedagogicko-psychologické poradne, čiastočne odbory sociálnych vecí okresných úradov.

Úroveň vedomostí a zručností vo vzťahu k učebným osnovám je priemerná až dobrá, vnútorne diferencovaná a viazaná na personálne a materiálne podmienky jednotlivých škôl a schopnosti verbálnej komunikácie žiakov. Praktická aplikácia poznatkov je priemerná. Skoro vo všetkých školách sa predmet klasifikuje vo všetkých ročníkoch, alebo len v 8. a 9. ročníku.

Niektoré základné školy sa zapojili do realizácií projektov (Projekt Občan, Cesty – emocionálna zrelosť, Kým nie je neskoro a pod.).

Časť učiteľov kvalifikovala učivo 7. - 9. ročníka ako náročné, niektorí vyjadrili požiadavku na zvýšenie počtu vyučovacích hodín.

Vo všetkých kontrolovaných **stredných školách** sa uvedené predmety vyučujú kvalifikovane, odbornosť vyučovania je zabezpečená priemerne, spravidla na 50 – 60 %, v 2 gymnáziách Nitrianskeho kraja je 0 %-ná, v stredných školách Trnavského, Žilinského a Košického kraja je situácia celkove dobrá. Vo viacerých školách vyučovanie týchto predmetov sa pridružuje ako doplnok k úväzku najmä učiteľom dejepisu, ale aj učiteľom ďalších predmetov. Priestorové podmienky sú priemerné. Zistil sa nedostatok aktuálnych materiálov k učebniciam, obrazových materiálov, videonahrávok; v gymnáziu s osemročným štúdiom v 1. – 4. roč. nemajú adekvátne učebnice.

V **gymnáziách so štvorročným štúdiom** sa učebným plánom určený počet vyučovacích hodín náuky o spoločnosti dodržiava, na doplnenie vyučovacích hodín je zavedený spoločenskovedný seminár, predmet je často vybraný ako voliteľný maturitný predmet.

Problémy sa konštatovali v **gymnáziu s osemročným štúdiom**, kde je iba v menšej časti škôl predmet zaraďený v nižších ročníkoch tak, ako v základnej škole, pričom sa predmet vyučuje podľa týchto učebných osnov. Ak sa vyučuje iba v 7. a 8. ročníku, žiaci majú medzery vo vedomostiach v témach ako občan, štát,

ústava, základné ľudské práva a pod. Žiaci základnej školy sú vzhľadom na hodinovú dotáciu občianskej výchovy počas školskej dochádzky lepšie pripravení.

Vyučujúci uplatňujú výber učiva, prispôsobenie záujmom žiakov a profilu škôl. Proces prebieha v pozitívnej pracovnej atmosfére, učivo sa prispôsobuje schopnostiam a úrovni žiakov, prevláda problémové vyučovanie, beseda, heuristický rozhovor, diskusia. Úroveň interakcie a kooperácie medzi učiteľmi a žiakmi bola dobrá. Úroveň vedomostí žiakov je celkovo dobrá.

V **stredných odborných školách** a **stredných odborných učilištiach** sa ciele občianskej náuky plnia v súlade s učebnými osnovami, efektivita vyučovania je dobrá až priemerná. Používané metódy, formy a prostriedky prevažne zodpovedali požiadavkám moderného vyučovania, vyskytovali sa aj menej efektívne výkladové metódy a práca s knihou. V stredných odborných učilištiach sa zistili slabšie komunikačné zručnosti, menšia spôsobilosť chápať javy v širších súvislostiach, nižšia úroveň verbálnej komunikácie, slabšia aktivita na vyučovaní. Vo väčšine stredných odborných škôl bola úroveň vedomostí, aktivita žiakov, samostatnosť vo vyjadrovaní vlastných názorov a postojov na vyššej úrovni, ako v stredných odborných učilištiach.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ plnenie učebných osnov občianskej výchovy, občianskej náuky a náuky o spoločnosti v základných a stredných školách,
- ◆ uplatňovanie odporúčených metód a foriem vo vyučovaní.

Kľúčové negatíva:

- ◆ nízka odbornosť vyučovania občianskej výchovy v základných školách,
- ◆ pridelovanie vyučovania občianskej náuky a náuky o spoločnosti nekvalifikovaným učiteľom,
- ◆ nedostatok doplnkových materiálov a učebných pomôcok na vyučovanie týchto predmetov,
- ◆ rozdielny počet vyučovacích hodín v ZŠ a v 1.- 4. roč. osemročného štúdia v gymnáziu spôsobuje, že žiaci gymnázia neabsolvujú celý obsah predmetu,
- ◆ náročnosť učebnice 9. roč. základnej školy.

2.4.2. Organizácia a realizácia vyučovania a výchovy k manželstvu a rodičovstvu v základných a stredných školách

Úloha sa plnila ako operatívna mimo plánu inšpekčnej činnosti. Vykonaných bolo **54** inšpekcií v základných školách a **33** v stredných školách (6 G, 8 SOŠ a 19 SOU).

V **základných školách** sú v plánoch práce zaradené úlohy výchovy k manželstvu a rodičovstvu (VMR) v súlade s pedagogicko-organizačnými pokynmi na školský rok 1999/2000, postupuje sa podľa schválených učebných osnov. V prevažnej časti škôl je ich rozpracovanosť formálna. Na priemernej až dobrej úrovni sa úlohy sledujú v metodických združeniach na 1. stupni a plnia sa najmä v predmetoch prírodoveda, prvouka a literárna výchova. Na 2. stupni iba v časti škôl sa im venuje pozornosť v predmetových komisiách prírodopisu, občianskej, etickej výchovy, vyučovacieho jazyka a literatúry, v niektorých školách sa týmito úlohami metodické orgány nezaoberajú.

V časovo-tematických plánoch kľúčových predmetov sú úlohy zapracované v odporúčaných tematických celkoch na priemernej úrovni.

Kontaktní učitelia sú vo všetkých plnoorganizovaných školách. Spĺňajú kvalifikačné požiadavky (najčastejšie sú nimi učitelia prírodopisu, etickej, občianskej alebo náboženskej výchovy, slovenského jazyka a literatúry). V niektorých školách ide o kumulovanú funkciu s výchovným poradenstvom. Iba necelých 10 % absolvovalo špecifickú prípravu, väčšina sa zúčastňuje iba podujatí organizovaných metodickými centrami. Riaditelia škôl spolupracujú s kontaktnými učiteľmi najčastejšie pri tvorbe plánu práce školy.

Spolupráca s rodičmi s osobitným zreteľom na ich vstup do ovplyvňovania obsahu a rozsahu VMR je nekonceptná a málo vyhovujúca pre nezáujem rodičov. Najčastejšie končí na úrovni základných informácií zo strany kontaktného učiteľa na začiatku školského roku.

Mimovyučovacie aktivity sa organizujú často v spolupráci s koordinátormi drogovej prevencie (besedy s odborníkmi, zdravotníckymi pracovníkmi, miestnymi kňazmi, PEER aktivistami a pod.), v časti škôl s koncentráciou rómskych žiakov sa uskutočňuje projekt Národného centra podpory zdravia Príprava občanov Rómov na manželstvo a rodičovstvo. Negatívnou skúsenosťou je nechota odborníkov najmä lekárov

spolupracovať so školou. Kontaktní učitelia sa sústreďujú viac na organizovanie aktivít pre všetkých žiakov a spoluprácu mimo školy ako na koordinovanie výchovnej a vzdelávacej práce vo vyučovaní v tejto oblasti.

Kontrolná činnosť vedenia škôl má formálny charakter, koncentruje sa na plány a na mimovyučovacie aktivity. Hospitácie zamerané na učivo VMR sa vykonávajú iba sporadicky. Celkovo je v kontrole sledovaná viac poznávacia stránka procesu, menej výchovná.

Materiálno-technické podmienky škôl sú priemerné. Niekde sa uvádza nedostatok materiálov pre žiakov a metodických materiálov pre učiteľov.

Učebné osnovy etickej výchovy ako nosného predmetu sa celkovo plnia, vo vyučovaní sa používajú prevažne efektívne metódy. Úroveň poradenskej služby pre žiakov možno hodnotiť ako priemernú – poskytujú ju kontaktní učitelia, psychológovia, triedni učitelia najčastejšie osobným rozhovorom.

Analýza dotazníkov žiakov preukázala celkovo nízku účinnosť výchovy a vzdelávania – 56 % žiakov informácie získava v rodine, 21 % v škole. Iba 15 % uviedlo ako nosný predmet etickú výchovu, 21 % prírodopis a 34 % občiansku výchovu a 25 % náboženskú výchovu. Najviac poznatkov im poskytuje občianska výchova. 35 % žiakov považuje svoje poznatky za veľmi dobré a 38 % za dobré.

Učitelia ako problém uvádzajú nedostatočnú pregraduálnu prípravu a špecifickú prípravu na výkon funkcie kontaktných učiteľov.

V **stredných školách** sa stav sledoval najmä v stredných odborných učilištiach vzhľadom na správanie, často rizikové, tejto časti populácie.

Vo všetkých druhoch stredných škôl sa postupuje podľa učebných osnov, v **cirkevných** školách podľa zásad vypracovaných zriaďovateľom. Časť učiteľov najmä v stredných odborných učilištiach považuje ich za nedostatočne rozpracované. V gymnáziách a stredných odborných školách sú úlohy zapracované v plánoch práce školy na priemernej až dobrej úrovni, venuje sa im pozornosť aj v činnosti metodických orgánov školy. Na priemernej až dobrej úrovni sú ciele VMR aktuálne rozpracované aj v časovo-tematických plánoch etickej a náboženskej výchovy, biológie, občianskej náuky a náuky o spoločnosti, slovenského jazyka a literatúry, dejepisu, časť učiteľov však tieto úlohy neplní.

V **štátnych** stredných odborných učilištiach je situácia hodnotená od dobrej po málo vyhovujúcu. V **súkromných** stredných odborných učilištiach sa tejto problematike nevenuje potrebná pozornosť.

Vo všetkých školách je určený kontaktný učiteľ. Funkciu vykonávajú kvalifikovaní učitelia prakticky všetkých všeobecnovzdelávacích predmetov, čo je najčastejšie dôsledkom nedostatku učiteľov etickej výchovy. Iba malá časť absolvovala kvalifikačné alebo špecializačné štúdium, väčšina nemá žiadnu špecifickú prípravu.

Školy spolupracujú s rodičmi prostredníctvom triednych aktívov rodičovských združení. Aktívnejšie vystupujú rodičia v gymnáziách, školy ich pripomienky akceptujú. V stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach rodičia neprejavujú konkrétny záujem o túto oblasť.

Kontaktní učitelia pri organizovaní podujatí spolupracujú s triednymi učiteľmi. Riaditelia realizáciu obsahu VMR kontrolujú najmä pri schvaľovaní časovo-tematických plánov. Prevažná časť učiteľov uvádza nedostatočnú hospitačnú činnosť vedenia.

Materiálne podmienky sú priemerné až dobré. Používajú sa najmä publikácie Budem otcom, Budem matkou, videokazety Zrod života, Nikdy nie si sám, Množiny lásky, Vážim si ťa, láska, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Prirodzená cesta, Atlas ľudského tela, Sexuálna výchova a výchova k rodičovstvu. V cirkevných školách sa vychádza predovšetkým z Biblie. Programové cykly rozhlasového vysielania zamerané na VMR využíva iba časť učiteľov – pozitívne hodnotia relácie Čo vyžaduje partnerský vzťah, Výživa a zdravie a programy zamerané na zdravý spôsob života. Úroveň uplatňovania učebných osnov etickej výchovy je na priemernú až dobrú. Vo vyučovaní sa využívajú osnovami odporúčané metódy.

Podobne ako v základnej škole, 58 % žiakov získalo najviac informácií od rodičov, 10 % uviedlo školu (učiteľov), 9 % kamarátov (najviac žiakov SOU), 11 % televíziu a 8,6 % časopisy a literatúru. V stredných školách ide o nižšiu funkčnosť školy v tejto oblasti ako v základnej škole. Z vyučovacích predmetov mala najvyššie zastúpenie etická výchova – 36 %, náboženská výchova 23 %, občianska náuka/náuka o spoločnosti 20 %. 5 % žiakov (prevažne v stredných odborných učilištiach) neuviedlo žiadny predmet. Iba 10 žiakov ako zdroj informácií uviedlo triednické hodiny. Ako veľmi dobré hodnotí svoje poznatky 23 % žiakov, ako dobré 47 %.

Poradenstvo pre žiakov organizujú a vykonávajú najčastejšie kontaktní učitelia, školskí psychológovia, prípadne triedni učitelia. Ako bežný spôsob komunikácie uvádzajú osobný kontakt, menej schránku dôvery. V niektorých školách inšpekcia zistila neželané tehotenstvá a absolvované interrupcie.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ zriadenie funkcie kontaktného učiteľa v základných a stredných školách,
- ◆ spolupráca stredných škôl s inštitúciami s vplyvom na žiakov v oblasti VMR,
- ◆ využívanie programov, projektov a publikácií vo VMR na gymnáziách.

Kľúčové negatíva:

- ◆ formálny prístup k plneniu úloh VMR v základných školách,
- ◆ nedostatočná príprava kontaktných učiteľov a učiteľov kľúčových predmetov v základných a stredných školách na realizáciu úloh VMR,
- ◆ nedostatočná príprava v tejto oblasti v pregraduálnom štúdiu.

2.4.3. Objektívnosť priebehu prijímania žiakov na štúdium na stredné školy v šk. roku 2002/2003 v súvislosti s plnením desaťročnej školskej dochádzky

Cieľom inšpekcií v **39 stredných školách a 4 odborných učilištiach** bola kontrola priebehu a objektívnosti prijímacieho konania s ohľadom na zabezpečenie plnenia povinnej desaťročnej školskej dochádzky. Počty prijatých žiakov v sledovaných školách boli naplnené v gymnáziách (G) na 93,31 %; v stredných odborných školách (SOŠ) na 88,26 %; v stredných odborných učilištiach (SOU) na 65,27 % a v odborných učilištiach (OU) na 62,76 %.

V 1. termíne prijímacích skúšok školy najvyššie naplnili plánovaný počet prijatých žiakov G – 84,0 %; ďalej SOŠ – 83,7 %; SOU – 58,9 % a OU – 59,5 %.

V školách bolo **28,49 %** žiakov prijatých **bez prijímacích skúšok**. Počet žiakov prijatých bez prijímacích skúšok klesal v poradí: 54,62 % v SOU; 34,63 % v SOŠ; 23,32 % v G a 1,37 % v OU.

Počet žiakov **prijatých na základe prijímacích skúšok** klesal v poradí: 95,60 % žiakov v OU; 73,74 % žiakov v G; 64,06 % v SOŠ a 45,15 % v SOU.

Počet neprijatých žiakov pre nedostatok miesta klesal v poradí: 14,03 % v SOŠ; 10,43 % v SOU; 7,39 % v G a 0,24 % v OU.

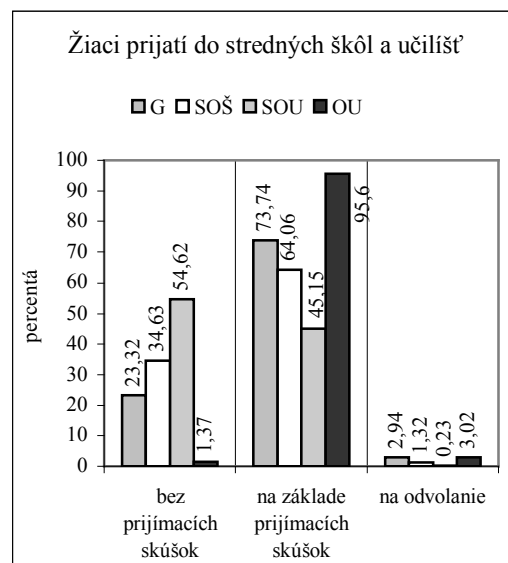
Počet žiakov prijatých na odvolanie narastal v poradí: 0,23 % v SOU; 1,32 % v SOŠ; 2,94 % v G a 3,02 % v OU.

Riaditelia väčšiny škôl predložili zriaďovateľom písomné návrhy na odsúhlasenie počtu tried prvých ročníkov pre prijímacie konanie v súlade s § 3 ods. 2 vyhlášky MŠ SR č.

145/1996 Z. z. o prijímaní na štúdium v stredných školách v znení neskorších predpisov (ďalej vyhláška) v stanovenom termíne do 30. 6. 2001 po prerokovaní v pedagogických radách škôl. 4 subjekty nepredložili takýto návrh zriaďovateľovi. Návrh na počet tried nebol prerokovaný v pedagogických radách 4 škôl (2 školy v júni 2001 neboli zriadené). Nedostatky sa vyskytli v činnosti odborov školstva, mládeže a telesnej kultúry (OŠMaTK) krajských úradov (KÚ) a v jednom prípade iného zriaďovateľa školy:

- ◆ OŠMaTK KÚ v Trnave odsúhlasil návrhy na zmenu počtu tried v stanovenom termíne, stanovil však aj počet žiakov 1. ročníka, čo je v rozpore s § 4 ods. 1 vyhlášky.
- ◆ Arcibiskupský úrad v Košiciach pre cirkevné Gymnázium sv. Košických mučeníkov Košice stanovil počet tried ústne 1. 4. 2002 a písomne 6. 6. 2002.
- ◆ OŠMaTK KÚ v Košiciach upravil v čase prijímacieho konania počet tried 1. ročníka Gymnázia Exnárova ul. Košice 20. 5. 2002, keď pôvodný počet 4 triedy upravil na 6 tried v rozpore s § 3 ods. 3 citovanej vyhlášky. Ďalej navýšil počet žiakov v triedach nad 34 v prijímacom konaní, čím došlo k porušeniu § 4 ods. 1 vyhlášky č. 80/1991 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov a to dodatočným umiestňovaním žiakov ZŠ, ktorí aj po 2. termíne prijímacích skúšok neboli prijatí na žiadnu strednú školu (v Michalovciach 4 žiaci boli umiestnení do Gymnázia P. Horova, v ktorom po odvolacom konaní po prvom termíne bola naplnenosť v triedach už 34 žiakov, pričom v Gymnázii na ulici L. Štúra bola naplnenosť len 31 žiakov.)

Ministerstvo školstva SR zverejnilo profilové predmety v Učiteľských novinách 18. 10. 2001, (nedodržanie § 3 ods. 1 vyhlášky). Riaditelia 7 škôl stanovili iba počet žiakov prijímaných do 1. ročníka (nedodržanie bodu 5 Smernice MŠ SR č. 2380/2000).

Forma, obsah a rozsah prijímacích skúšok, s výnimkou 5 škôl, boli určené v stanovenom termíne. Obsah a rozsah prijímacích skúšok z profilových predmetov zodpovedal vo väčšine škôl učebným osnovám základnej školy alebo špeciálnej základnej školy.

Kritériá pre úspešné a neúspešné vykonanie prijímacích skúšok v 1. a 2. termíne a kritériá pre prijatie bez prijímacích skúšok boli okrem 5 škôl určené a zverejnené. Mali viacero nedostatkov – najmä nejednoznačnosť určenia poradia žiakov na prijatie a zverejnenie po termíne určenom vyhláškou. V jednej škole neboli kritériá vypracované. Náhodnou kontrolou písomných prác nebolo zistené nedodržanie hodnotenia podľa vzorových riešení a neboli v nich viditeľné neprípustné zásahy. V 1 škole bola úroveň opráv diktátov zo slovenského jazyka a literatúry málo vyhovujúca. Zistené nedostatky v opravách a hodnotení písomných skúšok nemali vplyv na výsledky prijímacieho konania.

Zverejnenie výsledkov prijímacej skúšky vo väčšine škôl bolo v súlade s vyhláškou, ale v rozpore so zákonom č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

Kvalita vydaných rozhodnutí riaditeľmi škôl bola priemerná, vyskytli sa obsahové a formálne chyby. Predpísané postupy v odvolacom konaní boli dodržané s výnimkou OŠMaTK KÚ v Nitre. OŠMaTK KÚ v Nitre na zasadnutí odvolacej komisie posúdil odvolania a oznámil riaditeľom škôl úpravu plánov výkonov o 10 žiakov. Súčasne odporučil riaditeľom škôl uvedený počet žiakov prijať autoremedúrou.

Prijímacie skúšky v 2. termíne sa konali v 20 z kontrolovaných škôl (v 4 G, 6 SOŠ, 9 SOU a 1 OU). Uskutočnili sa v zmysle predpisov s výnimkou 1 SOU.

V príprave a organizácii prijímacích skúšok negatívom je, že v niektorých školách z objektívnych dôvodov vzhľadom na termíny odvolacieho konania nie je možné dodržať 10 – dňovú lehotu zaslania pozvánok na prijímacie skúšky.

K 1. 9. 2002 do 1. ročníka kontrolovaných škôl prestúpilo 9 žiakov, v jednej škole nebolo dodržané usmerenie MŠ SR č. 1080/95 – 15 k problematike prestupov na SŠ.

2.4.4. Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR

Školská inšpekcia pri realizácii projektu MONITOR'2002 overovala uplatňovanie pokynov pri testovaní žiakov maturitného ročníka vo všetkých druhoch stredných škôl v súvislosti s prípravou novej koncepcie maturitnej skúšky.

Vykonalo sa **367 pozorovaní** v **365 školách** (138 v gymnáziách, 153 v stredných odborných školách, 74 v stredných odborných učilištiach). Z celkového počtu škôl bolo 320 štátnych, 30 cirkevných a 15 súkromných.

Vedenia škôl dôkladne pripravili priebeh testovania a nevyskytli sa žiadne problémy s jeho organizáciou. Pokyny boli zrozumiteľné a jednoznačné, vo všetkých školách boli dodržané.

Vo väčšine škôl koordinátormi testovania boli zástupcovia riaditeľa, čo umožnilo zvládnutie testovania a súčasne zabezpečiť vyučovanie v ostatných ročníkoch.

V niektorých školách sa vyskytli problémy v kolízii termínov plánovaných školou s termínom písania testov, pri zabezpečení priestorov pre všetky skupiny, zabezpečení vhodných administrátorov a pomocného dozoru podľa pokynov.

Časový harmonogram bol v prevažnej väčšine škôl dodržaný a poradie zadávania testov bolo zachované vo všetkých školách.

Pozitívne možno hodnotiť kladný postoj škôl k testovaniu v rámci projektu MONITOR'2002, ocenenie nového spôsobu maturitnej skúšky, dobrú organizáciu a administráciu.

Kľúčové pozitíva:

- ♦ školy postupovali podľa pokynov spracovaných na overenie nového modelu maturitnej skúšky, nevyskytli sa rušivé momenty pri testovaní, školy nemali k pokynom pripomienky.

2.4.5. Organizácia, priebeh a výsledky záverečných skúšok v stredných odborných učilištiach za účasti komôr

Kontrola záverečných skúšok za účasti komôr sa vykonala v 19 školách (16 SOU, 1 stredisko praktického vyučovania (SPV), 2 združené stredné školy). Cieľom bolo zistiť stav a úroveň praktickej časti záverečných skúšok so zreteľom na pôsobenie zástupcov komôr v skúšobných komisiách. Skúšku týmto spôsobom vykonalo **524 žiakov**, v porovnaní s minulým školským rokom o polovicu menej. Poznatky sa získali štúdiom

pedagogickej a pracovnej dokumentácie, testov, priamym pozorovaním praktickej časti záverečnej skúšky, riadeným rozhovorom so zástupcami komôr (36) a analýzou dotazníkov pre riaditeľov škôl a vedúcich SPV (zadaných 24) a pre predsedov skúšobných komisií (zadaných 30). Inšpekcie sa vykonali na záverečných skúškach v 16 učebných odboroch stavebných, strojárskych, elektro a služieb.

Prípravu záverečných skúšok hodnotila inšpekcia, predsedovia skúšobných komisií, riaditelia i delegáti komôr ako dobrú až veľmi dobrú - dokumentáciu, spracované harmonogramy praktickej i ústnej časti skúšky podľa platnej legislatívy a pokynov Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK).

Personálne boli skúšky zabezpečené na veľmi dobrej úrovni. Podľa legislatívy boli menovaní predsedovia skúšobných komisií, viac ako 60 % delegátov funkciu člena skúšobnej komisie vykonávalo po prvý raz.

Podľa profesie boli delegáti zamestnancami štátnych a súkromných podnikov a podnikatelia, 3 pedagogickí zamestnanci a všetci spĺňali požiadavky na odbornosť, časť z nich mala len stredné vzdelanie.

Výber tém na praktickú časť skúšky bol hodnotený ako dobrý, ojedinele sa hodnotili témy ako prispôbené nižším finančným nárokom na materiál. Pracoviská v škole i v organizáciách boli prevažne dobre pripravené, iba v dvoch strojárskych odboroch chýbalo moderné strojové vybavenie a v odbore mechanik opravár - zameranie na cestné motorové vozidlá moderné diagnostické prístroje.

Priebeh záverečných skúšok hodnotí inšpekcia celkovo pozitívne. Vo väčšine škôl sa plnil harmonogram, v jednom SOU sa záverečné skúšky nekonali v termíne určenom predpismi. Vo všetkých školách boli dodržané zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia, žiaci mali predpísané ochranné pomôcky, plnili sa technologické postupy a prevažne aj výkonové normy. Kvalitu výrobkov hodnotili delegáti i predsedovia zhodne – ako dobrú a veľmi dobrú.

V porovnaní s vlaňajším rokom sa podstatne zlepšila účasť predsedov na praktickej časti a delegátov na obidvoch častiach skúšky. Konštatovala sa vyššia angažovanosť delegátov v ústnej časti, kládli žiakom otázky, v niekoľkých prípadoch sa snažili zasahovať do klasifikácie. Iba ojedinele (Prešovský a Bratislavský kraj) sa konštatovala neprítomnosť niektorých delegátov na celej skúške.

V niektorých školách v rozpore s pokynmi SOPK zadávali testy učitelia odborných predmetov alebo majstri v neprítomnosti delegátov a aj ich vyhodnocovali. Vo všetkých školách mali žiaci najslabšie výsledky v teste, test pre absolventov odboru kuchár – čašník a krajčírka so zameraním na dámske odevy bol neprimerane náročný.

Najlepšie výsledky v teste dosiahli absolventi učebného odboru mechanik opravár - zameranie na cestné motorové vozidlá. Celkove sa hodnotí priebeh skúšok ako dobrý až veľmi dobrý, vystupovanie žiakov, prístup ku skúškam ako dobré, iba ojedinele sa konštatovalo podcenenie prípravy na ústnu časť skúšky zo strany žiakov.

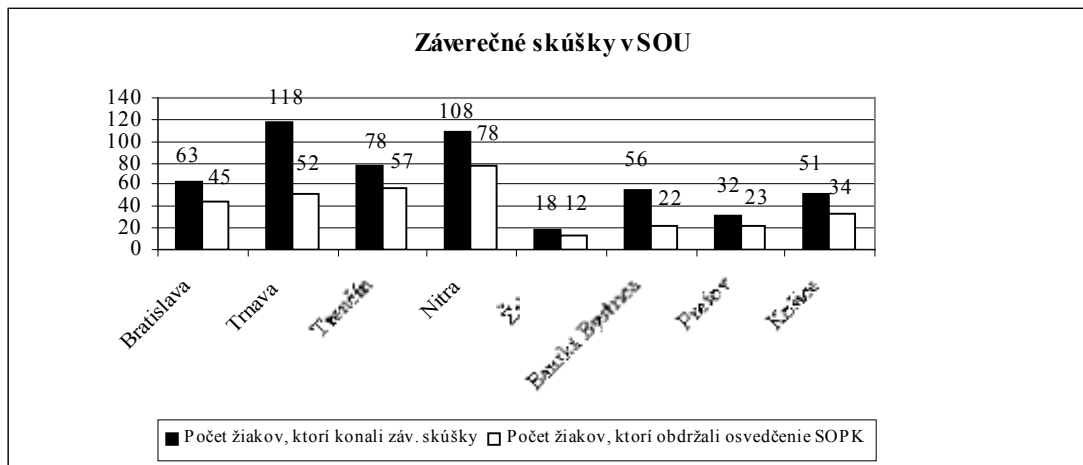
Výsledky záverečných skúšok dokumentujú lepší vzťah žiakov k praktickým činnostiam – podľa klasifikačnej stupnice SOPK z praktickej časti záverečnej skúšky 153 (29,19 %) žiakov bolo hodnotených výborne, oproti vlaňajšku je to nárast o 10 % a všetci z nej prospeli.

Najslabšie výsledky žiaci dosiahli v teste - 46 žiakov (9 %) malo nedostatočný prospech oproti 5 žiakom (0,9 %), ktorí nezvládli ústnu časť skúšky. Najslabšie výsledky v teste dosiahli žiaci v Prešovskom kraji (63,21 %) a v Nitrianskom kraji (68,91 %). V porovnaní so školským rokom 2000/2001 sa rozdiel medzi najlepšími a najhoršími výsledkami znížil o viac ako 20 %, ale napr. v Prešovskom kraji došlo k celkovému zhoršeniu výsledkov testov o 13 %.

Hodnotenie praktickej práce vyjadrené v percentách je v tomto školskom roku vyrovnannejšie – v rozpätí 81,30-87,49 %, vlani bol rozdiel až skoro 40 %-ný. Praktické práce 201 žiakov (38,75 %) boli hodnotené stupňom výborný.

Medzi riaditeľmi a predsedami komisií prevládal názor, že takto organizovaná záverečná skúška je prínosom, iba ojedinelé boli požiadavky na zmenu organizácie (napr. organizovanie záverečnej skúšky pre jednotlivé odbory centrálné). Problémom je nedostatočná akceptácia certifikátu SOPK zamestnávateľmi.

Zo strany delegátov boli návrhy na zvýšenie spoločenského významu ich členstva v komisii – jednak zo strany zamestnávateľov, ktorí túto činnosť považujú za súkromnú vec, jednak zrovnoprávnenie kompetencií delegátov s ostatnými členmi.

Školská inšpekcia hodnotí ako:

veľmi dobré

- ◆ prípravu na záverečné skúšky - dokumentáciu, pracoviská, harmonogram,

dobré

- ◆ priebeh záverečných skúšok,
- ◆ materiálne zabezpečenie praktickej časti záverečných skúšok,
- ◆ výsledky v praktických prácach,
- ◆ vzťah žiakov k skúške, vystupovanie na skúške,

priemerné

- ◆ účasť delegátov na záverečných skúškach,
- ◆ vedomostnú úroveň žiakov na ústnej časti skúšky.

Kľúčové pozitíva:

- ◆ zlepšujúca sa účasť predsedov skúšobných komisií a delegátov na záverečných skúškach,
- ◆ zo strany SOPK zlepšenie obsahového zabezpečenia záverečných skúšok,
- ◆ štandardizácia praktickej skúšky a jednotná klasifikácia,
- ◆ motivácia žiakov na lepšiu prípravu na záverečnú skúšku prítomnosťou delegáta komory.

Kľúčové negatíva:

- ◆ z finančných dôvodov zníženie počtu žiakov, ktorí vykonali záverečnú skúšku za účasti komôr.

2.4.6. Stav a aktuálne problémy nastavbového štúdia v stredných odborných učilištiach

V šk. roku 2001/2002 ŠŠI pokračovala v plnení tejto inšpekčnej úlohy v **27 stredných odborných učilištiach** všetkých krajov SR, 24 SOU bolo s vyučovacím jazykom slovenským a 3 školy s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, 2 SOU sú súkromné. Za dva školské roky sa vykonala inšpekcia spolu v 44 SOU (13,4 % z počtu SOU v SR).

Cieľom bolo zistiť najmä uplatňovanie vyhlášky MŠMŠ SR č. 80/1991 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov o nadväznosti študijných odborov na učebné odbory, o prijímaní žiakov a priebehu štúdia, jeho ukončovaní, ako aj o dodržiavaní platných učebných dokumentov.

V prijímacom konaní sa prevažne postupovalo podľa školskej legislatívy – v časti SOU nemali vypracované kritériá na prijímanie žiakov bez prijímacích skúšok, v SOU spotrebných družstiev Jednota v Bratislave bolo prijatých 18 žiakov, ktorí nespĺnili kritériá pre prijatie na štúdium (porušenie § 8 ods. 7 vyhlášky MŠ SR č. 145/1996 Z. z. o prijímaní žiakov na štúdium na stredných školách). Najväčší záujem žiaci prejavili o strojárne odbory a odbory obchodu a služieb, malý bol záujem o poľnohospodárske odbory.

Z počtu **1 610 žiakov** prihlásených na štúdium bolo prijatých **1 291**, čo naznačuje prijatie iba žiakov, ktorí splnili kritériá. Prijatí žiaci boli v počte 67 – 98 % absolventmi učebných odborov príslušného SOU, na štúdium sa prihlásili bezprostredne po ukončení učebného odboru a 80 – 95 % z nich uvádza ako dôvod očakávanie, že absolvovanie nadstavbového štúdia im umožní lepšie sa uplatniť na trhu práce.

Z hľadiska nadväznosti učebného a študijného odboru boli v 4 SOU (SOU elektrotechnické Gbely, SOU Jednoty v Bratislave, SOU elektrotechnické v Bratislave a v SSOU v Dolnom Kubíne až 11 žiakov) prijatí žiaci do nenadväzujúceho študijného odboru. (Porušenie Prílohy vyhlášky MŠ SR č. 80/1991 Zb. v oddieli D a E).

Externé štúdium podľa učebného plánu denného štúdia bolo zriadené v rozpore s predpismi v SOU v Pezinku na Štefánikovej, SOU elektrotechnickom v Bratislave a v SOU stavebnom v Žiline. V SSOU v Dolnom Kubíne riaditeľ školy povolil 30 žiakom štúdium podľa individuálneho študijného plánu podľa učebného plánu denného štúdia, hoci je možnosť zriadiť pre týchto žiakov triedu externého štúdia.

V časti škôl poskytujú rodičia žiakov denného štúdia sponzorský príspevok na prevádzku školy vo výške 200 – 1000 Sk ročne, v externom štúdiu sa výška príspevku pohybuje vo výške 3000 – 6000 Sk ročne. Povinný príspevok na štúdium sa vyberá v SOU v Pezinku na Štefánikovej vo výške 200 – 500 Sk ročne, v SOU Jednoty v Bratislave 800 Sk mesačne v dennom štúdiu a 400 Sk v externom štúdiu, čo znamená porušenie najvyšších právnych štátnych a školských noriem.

Vo viacerých školách sa zistilo zriaďovanie tried denného štúdia na dolnej hranici počtu žiakov určenej § 4 ods. 1, 4, 5 vyhlášky MŠ SR č. 80/1991 Zb., čo často už v priebehu 1. ročníka znamená porušenie predpisov. Napr. v kontrolovaných SOU Prešovského kraja je to až 27 % tried 2. ročníka. V SOU Jednoty v Bratislave bola zriadená trieda externého štúdia s 3 žiakmi.

Kontrolou maturitných skúšok sa zistilo v 3 školách porušenie vyhlášky MŠ SR č. 102/1991 Zb. o ukončovaní štúdia na stredných školách a o ukončovaní prípravy v odborných učilištiach a v učilištiach v znení neskorších predpisov v § 6 ods. 1, 2 a 3.

Uplatnenie absolventov sleduje iba malá časť škôl.

Priestorové a materiálo-technické podmienky sú priemerné až dobré. Závažným problémom je nedostatok učebníc pre odborné predmety. Odbornú prax pre žiakov denného štúdia pre polovicu žiakov zabezpečujú riaditelia v školských dielňach, pre ďalšiu časť zmluvne v súkromných podnikoch a organizáciách a ďalším našli organizácie rodičia. Rozpor medzi všeobecne platným predpisom (vyhláška o stredných školách) a učebným plánom nadstavbového štúdia vo forme štúdia popri zamestnaní sa zistil u nezamestnaných žiakov, školy nezabezpečujú odbornú prax a v súlade s učebným plánom ju nevyučujú.

Kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania je najlepšia v SOU Prešovského kraja – 100 % a 97,4 %, v ostatných školách sa pohybuje v rozmedzí 64 % – 100 % a 63,6 % - 91 %. Najhoršia kvalifikácia učiteľov je v SOU Jednoty.

V dennom štúdiu i štúdiu popri zamestnaní sa, okrem uvedených tried externého štúdia organizovaného podľa učebného plánu denného štúdia, dodržiavajú učebné dokumenty.

Kľúčové negatíva:

- ◆ závažné porušenie školskej legislatívy v prijímacom konaní do študijných odborov nadstavbového štúdia bez nadväznosti učebného a študijného odboru, pri zriaďovaní tried denného štúdia i štúdia popri zamestnaní a pri ukončovaní štúdia,
- ◆ vyžadovanie finančného príspevku od žiakov denného štúdia i štúdia popri zamestnaní v časti škôl,
- ◆ rozpor medzi všeobecne platným predpisom (vyhláškou MŠ SR č. 80/1991 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov) a učebným plánom nadstavbového štúdia (nezamestnaní žiaci večerného štúdia podľa učebného plánu neabsolvujú predmet prax),
- ◆ zhoršenie stavu v porovnaní so zisteniami v uplynulom školskom roku.

2.4.7. Organizácia práce v materských školách počas letnej prevádzky

Cieľom bolo zistiť úroveň organizácie práce v materských školách počas letných mesiacov. Inšpekcie sa vykonali v **58 materských školách** (117 tried, 1980 detí). Z celkového počtu bolo 50 mestských a 8 vidieckych.

Letná prevádzka bola koordinovaná v júli odbormi školstva, mládeže a telesnej kultúry okresných úradov, v auguste mestskými a obecnými úradmi. Plánovaný počet tried a detí bol výrazne vyšší ako skutočnosť a to najmä v auguste. Deti boli zoskupené prevažne do heterogénnych tried. Na meniaci sa počet detí riaditeľky pružne reagovali a organizovali prácu podľa situácie. Organizácia činnosti bola premyslená, zohľadňovala

záujmy a potreby detí. Zaradenie detí do tried bolo v súlade s § 6 Vyhlášky MŠaV SR č. 353/1994 Z. z. o predškolských zariadeniach.

Školy vhodne zabezpečili podmienky pre deti z iných MŠ. Mali samostatné herne, spálne a dostatočné množstvo hracieho materiálu. Psychohygienické podmienky boli prevažne dodržané. Výchovno-vzdelávacia činnosť bola zabezpečená len kvalifikovanými učiteľkami. Školy akceptovali požiadavky rodičov, komunikácia medzi školou a rodinou bola veľmi dobrá. Dĺžka dennej prevádzky bola rovnaká ako počas školského roka, čas pobytu detí bol prispôsobený požiadavke rodičov.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa postupovalo podľa Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách, niekde sa uplatňovali prvky metodiky Krok za krokom a Zdravá škola. Nedostatky boli v diferenciacii úloh vo vzťahu k heterogénnemu zloženiu detí a ojedinele v absencii plánovania a kvalite realizácie sezónnych činností. Výchovno-vzdelávacia práca z hľadiska činnosti učiteľiek bola dobrá, prevládala priateľská psychosociálna klíma. Výber metód a foriem bol priemerný. Výber a využitie didaktických prostriedkov bol dobrý, nedostatky sú vo vybavení školských dvorov a materiálnom zabezpečení sezónnych činností. Ich charakter umožňoval deťom výber hrových činností s rešpektovaním ich individuálnych potrieb. Kvalita výchovno-vzdelávacej práce aj komunikácia s rodičmi bola dobrá.

Kľúčové pozitíva:

- ♦ dobrá organizácia činností detí prispôbená požiadavkám rodičov,
- ♦ plnenie cieľov výchovno-vzdelávacej činnosti v podmienkach dočasne utvorených kolektívov,
- ♦ dobré podmienky utvorené pre deti z iných materských škôl.

2.4.8. Stav, úroveň a kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v domovoch mládeže¹

Stav, úroveň a kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v domovoch mládeže sa kontrolovala a hodnotila v domove mládeže (DM) v Košiciach.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je interakcia a komunikácia dobrá, pracovná atmosféra zväčša pozitívna, stimulácia a motivácia priemerná až málo postačujúca. Prevládajú klasické metódy a formy práce, ponuka výchovných a vzdelávacích činností je jednotvárna. Nedostatky sú vo využívaní didaktických prostriedkov, v slovnom hodnotení, v rozvoji kreativity žiakov, v pasívnom využití voľného času sledovaním televízie. Úroveň výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov je rôzna, zodpovedá požiadavkám jednotlivých škôl, ktoré žiaci navštevujú. Adaptácia žiakov na život v zariadení je dobrá, DM vytvára pokojné prostredie pre prípravu žiakov a pre individuálny rozvoj ich osobnosti. Výchovné poradenstvo je sporadické, žiacka samospráva nie je organizovaná.

Podľa zistení MPC získaných dotazníkmi DM zo Slovenskej republiky je kvalifikovanosť pedagógov sto-percentná, ale pedagogický zbor je prestarnutý (priemerný vek je 54,9 rokov). Priestorové a materiálne-technické podmienky sú dobré, žiaci majú k dispozícii množstvo športových potrieb, audiovizuálnu techniku, počítače, bohatý knižničný fond. Estetika prostredia je málo vyhovujúca, psychohygienické podmienky sú na priemernej úrovni.

Odborné a pedagogické riadenie, realizácia výchovno-vzdelávacích zámerov je na málo vyhovujúcej úrovni. Organizačný, pracovný poriadok pre vychovávateľov a vnútorný poriadok pre žiakov je kvalitný a akceptovaný. Vnútorný systém kontroly je formálny, hospitačná činnosť nepostačujúca. Informácie o žiakoch poskytované zákonným zástupcom sú sporadické, spolupráca s psychológom je len v problémových prípadoch. V DM nie je zriadený metodický orgán. Vedenie pedagogickej a pracovnej dokumentácie je málo vyhovujúce.

2.4.9. Podmienky a úroveň jazykového vzdelávania v cudzích jazykoch v jazykových školách

V školskom roku 2001/2002 sa v nadväznosti na školský rok 2000/2001 plnila inšpekčná úloha v **7 jazykových školách**, z toho v 3 súkromných. Jej cieľom bola kontrola a hodnotenie podmienok, úrovne riadenia a jazykového vzdelávania v týchto školských zariadeniach. Zistenia sa vzťahujú na 1871 poslucháčov.

---

¹ Okrem podkladov ŠŠI bol použitý prameň *Analýza podmienok pre realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti v domovoch mládeže*, Metodicko-pedagogické centrum, Tomášikova 4, Bratislava, 2002.

Za uvedené školské roky sa vykonala kontrola v **61 % štátnych** jazykových škôl a **50 % súkromných** jazykových škôl.

Kontrolované školy boli zaradené do siete MŠ SR, 1 súkromná jazyková škola (SJŠ) nemá príslušné doklady, 1 SJŠ nemá vydanú zriaďovaciu listinu a používa názov v rozpore s § 3 ods. 2 vyhlášky MŠ SR č. 44/1996 Z. z. o jazykových školách a štátnych jazykových školách a štátnych jazykových skúškach.

V kontrolovaných školách sa vyučuje spolu **800 hodín cudzích jazykov** v pomere 538 hodín (67 %) anglického jazyka, 202 hodín (25 %) nemeckého jazyka a 60 hodín francúzskeho, španielskeho a talianskeho jazyka, čo zodpovedá aj počtu otvorených kurzov týchto jazykov – z 229 kurzov je 147 (64 %) anglického jazyka a 58 (25 %) nemeckého jazyka.

Z hľadiska úrovne jazykového vzdelávania ide najmä o základné kurzy – z celkového počtu je ich 131 (60 %), najmenej je vyšších kurzov. Motiváciou na štúdium je predovšetkým vyžadovanie jazykových znalostí zo strany zamestnávateľov.

Úbytok študujúcich v priebehu školského roka a v nižších ročníkoch kurzoch je evidentný u románskych jazykov, v ostatných jazykoch je pokles poslucháčov v stredných a vyšších ročníkoch, čo sa prejavuje v celkove malom počte absolventov štátnych jazykových skúšok.

V štátnej jazykovej škole (ŠJŠ) Vazovova v Bratislave nebolo možné zistiť údaje o vyšších kurzoch a inšpekcia zistila porušenie vyhlášky v § 6 ods. 1 (otvorenie kurzov pri nižšom počte uchádzačov ako stanovuje vyhláška) a neoprávnené skrátenie dĺžky štúdia.

Počet týždenných vyučovacích hodín 52 v JŠ v Lučenci je na hranici existencie školy, ale MŠ SR návrh zriaďovateľa na jej vyradenie zo siete neakceptovalo.

Vzdelávacie služby štátne i súkromné školy poskytujú za úhradu, štátne školy sa riadia pri určovaní školného vyhláškou, súkromné školy určujú školné buď paušálne na polroky alebo individuálnou taxou za vyučovacie hodiny. V štátnych školách sa pri určovaní školného zvyhodňujú žiaci. Vo viacerých školách sa bezplatne na rôznej úrovni poskytujú ďalšie služby: požičiavanie literatúry, audio- a videokaziet, kopírovanie, zaobstarávanie učebníc, požičiavanie učebníc za odplatu a pod..

Štátne i súkromné školy sú pripravené akceptovať záujem verejnosti o viaceré európske a orientálne jazyky a ponuka vysoko prekračuje záujem. Školy ponúkajú jazykovú prípravu na vysokú školu, jednoročné intenzívne jazykové vzdelávanie v rozsahu 24 hodín týždenne pre absolventov stredných a vysokých škôl, prípravu tlmočníkov a prekladateľov. Školy nemajú licencie na organizovanie zahraničných jazykových skúšok.

Celkove inšpekcia hodnotí organizačné podmienky jazykových škôl vrátane ponuky jazykového vzdelávania verejnosti a poskytovania služieb poslucháčom ako dobré.

Personálne podmienky sú v jednotlivých školách priemerné až dobré, značne rozdielne aj v závislosti od vyučovaného jazyka. Kvalifikovanosť učiteľov sa pohybuje od 58 % v SJŠ po 100 % v niektorých ŠJŠ, najlepšie sú v ŠJŠ v Trenčine. Celkove je z hľadiska kvalifikovanosti vzhľadom na dopyt verejnosti najslabšie zabezpečené vyučovanie anglického jazyka.

Priestorové podmienky sú celkove dobré. Štátne jazykové školy a čiastočne aj súkromné na vyučovanie využívajú priestory základných a stredných škôl v druhej smene, ostatné školy iné prenajaté priestory účelovo prispôbené.

Materiálno-technické vybavenie je na rozdielnej úrovni – priemerné až dobré. ŠJŠ využívajú učebné pomôcky, kabinety a odborné učebne stredných škôl, audiotechnické pomôcky majú vlastné.

Značné rozdiely sa konštatovali v **pedagogickom a odbornom riadení** škôl. V 3 ŠJŠ sa zistila dobrá organizácia práce, plnenie hlavných úloh a rozvojových zámerov školy, relatívne funkčná vnútorná kontrola, vedenie predpísanej dokumentácie školy a dokumentácie o poslucháčoch, aspoň priemerná úroveň metodologickej práce vedenia, postup vzdelávania podľa rámcových učebných osnov, v súkromných školách sa zistili závažné nedostatky v odbornom i pedagogickom riadení – v kontrolnej činnosti, absencia učebných osnov a metodického usmerňovania a dokumentov usmerňujúcich fungovanie školy. Niektoré školy vedú iba nevyhnutnú dokumentáciu potrebnú k svojej činnosti.

Vyučovacie procesy sa riadi vybranými učebnicami, vyučovacie tempo úrovňou poslucháčov. V ŠJŠ Vazovova sa v tejto oblasti zistili najzávažnejšie nedostatky. Úroveň riadenia možno hodnotiť ako priemernú.

Na vyučovacích hodinách sa zistila celkove dobrá úroveň jazykovej kompetencie učiteľov, rovnovážne zastúpenie jednotlivých zložiek so zreteľom na dodržiavanie komunikatívneho princípu vyučovania. Ciele vyučovacích hodín boli prevažne splnené. Funkčnosť využitia učebných pomôcok bola rozdielna. Názory poslucháčov na obsah štúdia vyučovania sú prevažujúco pozitívne, niektorí mali výhrady k častému striedaniu učiteľov.

Oprávenenie na vykonávanie štátnych jazykových skúšok majú 2 ŠJŠ a 1 SJŠ, kde sa organizujú základné a všeobecné jazykové skúšky. Zistené nedostatky sa vzťahovali na nespĺnenie požiadavky § 10 ods. 3 vyhlášky (prax členov skúšobnej komisie) a na obsahovú stránku štátnych jazykových skúšok – vynechanie jednej z disciplín overovania jazykových vedomostí a zručností. Závažné nedostatky v organizácii, obsahu, priebehu a dokumentácii sa zistili v ŠJŠ na Vazovovej. Protokol o výsledku inšpekcie bol podkladom k návrhu na vyradenie tohto školského zariadenia k 31. 08. 2002 zo siete škôl.

V porovnaní s výsledkami v školského roku 2000/2001 boli zistenia v tejto oblasti závažnejšie a negatívne, ale MŠ SR nereagovalo na zistenia a závery Štátnej školskej inšpekcie.

Kľúčové pozitíva:

- ♦ rozsah ponúkaných jazykových vzdelávacích aktivít a kurzov pre dospelých záujemcov i žiakov,
- ♦ pokrytie záujmu verejnosti o jazykové vzdelávanie.

Kľúčové negatíva:

- ♦ pokrytie záujmu verejnosti o jazykové vzdelávanie.
- ♦ porušovanie legislatívy platnej pre jazykové školy a štátne jazykové školy v dĺžke štúdia, obsahu a rozsahu kurzov, v organizácii, obsahu a hodnotení štátnych jazykových skúšok,
- ♦ nerovnaké požiadavky na vedomosti a zručnosti pri štátnych jazykových skúškach,
- ♦ štátne jazykové skúšky vykonávajú aj školy, ktoré nespĺňajú podmienky na udelenie akreditácie,
- ♦ v porovnaní so zisteniami v školskom roku 2000/2001 sa situácia zhoršila.

2.4.10. Stav a úroveň zavádzania a využívania informačných technológií v školách

Úroveň informatizácie škôl sa zisťovala podľa množstva a spôsobu využívania personálnych počítačov (PC) typu 486 a vyššieho v administratívne školy, napojením na internet, používaním elektronickej pošty a vlastných www stránok a najmä zaradením PC do vyučovacieho procesu.

PC sa využívajú najmä na administratívne a ekonomické činnosti, mzdy a účtovníctvo, tvorbu rozvrhu hodín a zastupovanie, menej na tlač vysvedčení. Na administratívne a ekonomické činnosti používajú ZŠ a špeciálne školy (ŠŠ) v priemere 2-3 PC, stredné školy 6-8 PC. Vo vyučovacom procese požívajú ZŠ 3, G 18, SOŠ 26 a SOU 16 PC. Celkove sú tieto počty nízke.

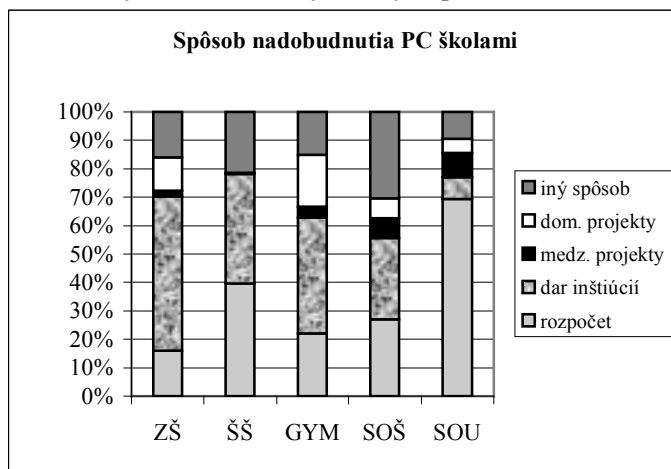
Na **internet** je napojených len málo základných a špeciálnych škôl (20 % a 33 %), veľmi dobrá je situácia v stredných školách (90 %). Obdobná je situácia vo využívaní elektronickej pošty, **e-mailovú adresu** má len málo ZŠ (20 %), viac ŠŠ (60 %) a veľmi dobrá je situácia v stredných školách - v priemere 92 %.

Vlastnú www stránku má veľmi málo ZŠ a ŠŠ (8 % a 6 %), viac SOU (38 %), dobrá situácia je v G a SOŠ (73 % a 70 %), kde ich tvoria a aktualizujú poverení učitelia najmä v spolupráci so žiakmi.

V **základnej škole** sa predmety zamerané na informatiku a výpočtovú techniku (IVT) vyučujú len v 35 % škôl, z toho 10 % ako povinné, 4 % ako voliteľné a 21 % ako nepovinné predmety. Na 65 % ZŠ sa predmety IVT vôbec nevyučujú.

V **stredných školách** sa vyučujú predmety IVT podľa príslušných študijných plánov a platných učebných osnov. V G a SOU sa vyučuje priemerne v 2 a v SOŠ v 3 odborných učebniach vybavených priemerne 8 PC.

PC používajú v ZŠ priemerne 2 učitelia v 1-2 vyučovacích predmetoch (najmä matematika, prírodovedné predmety a cudzie jazyky), v G 10 učitelia v 5-6 (najmä matematika, prírodovedné predmety a cudzie jazyky), v SOŠ 6-7 učiteľov v 4 (najmä účtovníctvo, technika administratívy a korešpondencia) a v SOU 4-5 učitelia v 5 predmetoch nepatriacich do IVT (najmä účtovníctvo, technika administratívy a korešpondencia). Existujú veľké rozdiely medzi jednotlivými školami – od nevyužívania PC až po ich veľké nasadenie. Kvalifikovanosť vyučovania predmetov ITV je v ZŠ 32 %-ná, v G 61, v SOŠ v 79 a v SOU 64 %-ná.

Zistilo sa, že 16 % PC v ZŠ je získaných zo školského rozpočtu, podobne 40 % v ŠŠ, 22 % v G, 27 % v SOŠ (ide o rozpočtové organizácie) a 69 % v SOU (príspevkové organizácie). Najväčším zdrojom PC v školách sú dary od iných organizácií - v ZŠ 54 %, v ŠŠ 38 %, v G 41 % a v SOŠ 28 %. V rámci domácich projektov

(najmä Infovek) celkove sledované školy získali 11 % PC, z medzinárodných projektov 5 % PC. Na jeden PC pripadá v priemere 30 žiakov (na vyučovacie účely 44), pričom v ZŠ 73, v GYM 19, v SOŠ 10 a v SOU 16 žiakov. Takmer 5 % žiakov v 52 % škôl má možnosť využívať internet v mimovyučovacom čase priemerne hodinu denne.

Kľúčové negatíva:

- ◆ pomalý postup vybavovania škôl výpočtovou technikou z rozpočtových prostriedkov, najmä základných škôl,
- ◆ nedostatok kvalifikovaných učiteľov na vyučovanie informatiky v základných a stredných školách.

2.4.11. Uplatňovanie práv detí v praxi²

Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny v spolupráci so Štátnou školskou inšpekciou v období od januára do júna 2002 uskutočnilo výskum, ktorého cieľom bolo zistiť poznatky detí o ich právach a o ich praktickom využívaní v živote. Do výskumu sa celkovo zapojilo **113 škôl**, z toho bolo 70 základných škôl, 10 gymnázií, 16 stredných odborných škôl a 17 stredných odborných učilíšť. Okrem štátnych, ktoré tvorili väčšinu (84,4 % súboru), boli zastúpené aj **cirkevné** (10,7 %) a **súkromné** školy (4,4 %). Výsledný výskumný súbor tvorilo **2 433 detí** vo veku 13 – 17 rokov. Vzorku tvorili žiaci z vidieka (44,7 %), malých (13,5 %), okresných (26,8 %) a krajských miest (15 %).

Zo získaných informácií vyplýva, že teoretická znalosť detských práv medzi žiakmi je pomerne dobrá. Menej priaznivý stav vykazuje aspekt praktického uplatňovania týchto práv, ako v škole, tak i na verejnosti a v rodine.

Výskum preukázal, že najviac poznatkov o svojich právach získavajú deti v škole, v tomto smere je miesto školy nezastupiteľné. Právo na vzdelanie je medzi deťmi najznámejšie – najviac detí ho považuje za svoje najdôležitejšie právo. Medzi dôvodmi školskej dochádzky uvádzali najmä získanie vzdelania a poznatkov. V škole žiaci trávajú veľkú časť svojho času, prichádzajú do kontaktu nielen s učiteľmi, ktorí im poznatky sprostredkujú, ale aj so spolužiakmi.

Výsledky výskumu ukázali, že nie je dostatočne rozvinutá aktívna participácia žiakov na organizácii činnosti školy. Učitelia si síce disciplínu zabezpečujú prevažne „autoritou učiteľa“, ale aj zvyšovaním hlasu, poznámkami do triednej knihy, ba i telesnými trestami. Kým k obsahu učiva sa žiaci väčšinou môžu vyjadrovať, k spôsobu jeho podávania už menej a k školskému poriadku už vôbec nie. Aj keď právo na vzdelanie považujú deti za najdôležitejšie, v praktickej rovine sa im podáva ako povinnosť prijímať to, čo im škola ponúka. Je to viac-menej pasívne uplatňovanie práva vo vzťahu k deťom a mladým ľuďom, kde sa pred ich aktívnou účasťou podporujúcou sebavedomie žiaka a zbavovanie strachu pred riešením problémov uprednostňuje skôr pasivita a menej zodpovednosť.

Takmer tretina žiakov uviedla, že sa boja v škole povedať učiteľom svoj názor, preto ostávajú radšej pasívni a nediskutujú, pritom právo na vlastný názor žiaci uvádzajú ako druhé najdôležitejšie právo a až za ním nasledovalo právo na výživu a bývanie.

Javí sa ako potrebné zvážiť spôsob prezentovania učiva o týchto hodnotách tak, aby sa stali základom správania medzi ľuďmi vo všeobecnosti. Nemôže to byť iba úlohou školy, ale i rodiny a verejnosti. Ak deti vidia, že to, čo sa v škole naučia, nemusia v živote uplatniť, lebo to nerobia ani dospelí, veľmi skoro na tieto hodnoty rezignujú.

Ďalšia oblasť detských práv sa spája s rodinou. Právo na výživu a na bývanie sa podľa frekvencie odpovedí získaných od respondentov dostalo na tretie a štvrté miesto. Sú to práva, za ktorých uplatnenie zodpovedajú rodičia, v prípade straty rodičov alebo ich zlyhania tieto povinnosti na seba preberá iná inštitúcia alebo osoba. Ekonomickú situáciu v rodine hodnotili žiaci priaznivo. V porovnaní s odpoveďami dospelých na rovnakú otázku sa ukazuje, že deti hodnotia ekonomickú situáciu v rodine oveľa priaznivejšie ako dospelí. Možno je to spôsobené aj tým, že i rodičia z ekonomicky slabších rodín sa snažia zabezpečiť deťom ich potreby, a to neraz aj na úkor vlastných potrieb. Hľadajú rôzne iné cesty ako deťom zabezpečiť to, čo potrebujú, a nedať im pocítiť horšiu ekonomickú situáciu, v ktorej sa môže rodina nachádzať.

Na vysokej úrovni uspokojenia sa ukázalo byť aj právo na bývanie a na súkromie. Takmer 94 % detí a mladých ľudí uviedlo, že bývajú v dome alebo byte, kde majú svoju izbu – vlastnú alebo sa o ňu delia so súrodencom.

² Použitý prameň: Uplatňovanie práv detí v praxi, Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny, Bratislava, 2002.

Deti sa v rodine podieľajú aj na mnohých rozhodnutiach v rôznych oblastiach rodinného života. Miera ich vplyvu na rozhodnutie je rozdielna. Závisí od toho, o akú konkrétnu oblasť ide, ale aj od veku dieťaťa a jeho schopnosti rozoznať prípadné ohrozenie. O niektorých aktivitách môžu deti rozhodovať prevažne samé, pri iných sa miera vplyvu rodičovských názorov zvyšuje. To sú tie sféry, kde rodičia chcú chrániť deti a pociťujú za ne zodpovednosť, pretože si uvedomujú aj prípadné ohrozenia dieťa. Mladí ľudia to môžu pociťovať ako zasahovanie do ich záležitostí alebo ich obmedzovanie.

Všetky dokumenty zoberajúce sa deťmi zdôrazňujú bezpečnosť prostredia, v ktorom deti vyrastajú. Vo výskume sa právo na bezpečnosť a ochranu dostalo na popredné miesto. Výskum preukázal, že v tejto oblasti je prax iná. Z odpovedí vyplynulo, že veľa žiakov má osobnú skúsenosť s rôznymi typmi násillia a ešte väčšia časť má túto skúsenosť sprostredkovanú – od priateľov a členov rodiny. Veľa žiakov označilo prostredie, v ktorom bývajú, za nebezpečné a príčiny pocitu nebezpečia boli rôzne.

Školské prostredie nie je pre žiakov vždy bezpečné. Potvrdili to informácie o skúsenostiach so šikanovaním v škole. Ukázalo sa, že mnohí žiaci sú obeťami šikanovania. Najrozsiahlejšie, podľa odpovedí respondentov, je šikanovanie žiakov žiakmi. Najčastejšie popisované situácie šikanovania bola bitka, branie peňazí, vydieranie, vysmievanie a ponižovanie, pričom neostávalo len pri jednom prejave, ale časté boli rôzne kombinácie jednotlivých konkrétnych situácií. Menej žiaci uvádzali šikanovanie žiakov učiteľmi a aj učiteľov žiakmi.

Z odpovedí vyplynulo, že učelia v škole venujú pomerne veľkú pozornosť všeobecným ľudským právam a hodnotám, ktoré vzbudzujú úctu k ľudskému životu, úctu k rodičom, úctu k inému človeku a pod. Dodržiavanie zásad slušného správania mimo školy nie je pre všetkých žiakov pravidlom. Najlepšie sa správajú k rodičom, u ktorých väčšinou dodržiavajú tieto pravidlá až dve tretiny žiakov, no k cudzím ľuďom už iba 41,7 %.

Pri reflexii správania dospelých a rovesníkov k deťom sa tiež ukázali problémy. Dobré správanie pociťujú deti vždy od matky (tri štvrtiny žiakov), u ostatných blízkych príbuzných je tento podiel menší: o otcovi to povedalo 59,4 % detí a o súrodencoch ešte menej – 33,7 %.

Bez ohľadu na druh školy, najlepšie vedomosti o právach dieťaťa mali žiaci v Humennom, Revúcej, Bardejove, Kežmarku a Vranove nad Topľou. Na druhej strane k najhorším patrili vedomosti žiakov v okresoch Tvrdošín, Čadca, Rožňava, Levice a Zvolen.

Kľúčové pozitíva:

- ♦ zástoj školy v oboznamovaní žiakov s právami detí,
- ♦ úroveň teoretických znalostí práv detí.

Kľúčové negatíva:

- ♦ nedostatočné praktické uplatňovanie práv detí v škole ich nízkou participáciou na organizácii činnosti v škole,
- ♦ výskyt šikanovania v škole i v rodine,
- ♦ v rodine často nedostatočné zapájanie detí do rozhodovania o závažných otázkach.

2.4.12. Podmienky, obsah a úroveň preventívnej činnosti v centrách výchovnej a psychologickkej prevencie

Tematické inšpekcie boli vykonané na podnet Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v 2 centrách výchovnej a psychologickkej prevencie. Cieľom bola kontrola podmienok, obsahu a úrovne komplexnej preventívnej činnosti, výchovnej a psychologickkej starostlivosti o deti a mládež s poruchami správania.

Zriaďovacia listina bola predložená iba v jednom z kontrolovaných zariadení. V druhom z nich je zriaďovacia listina a štatút vypracovaný spoločne pre pedagogicko-psychologickú poradňu a centrum výchovnej a psychologickkej prevencie.

Plány činnosti oboch centier vychádzajú z hlavných úloh škôl a školských zariadení vyplývajúcich z pedagogicko-organizačných pokynov na školský rok 2001/2002. Operatívny plán primárnej prevencie nebol vypracovaný ani v jednom z kontrolovaných zariadení. Neboli predložené ani plány kontrolnej činnosti, záznamy o priebežných kontrolách na pracovisku a hospitáciách na skupinových terapiách. Riadenie centier je málo vyhovujúce až nevyhovujúce.

Psychologická prevencia sa v zariadeniach nevykonáva, nakoľko nie je personálne zabezpečená. Zamestnanci centra v rámci odborných kompetencií vykonávajú najmä sociálne (resp. výchovné) preventívne činnosti skupinové i individuálne. Úroveň týchto činností zodpovedá odbornej kvalifikovanosti zamestnancov.

Nedostatky sú najmä vo vedení komplexnej dokumentácie zariadení, dokumentácie činností, ktoré sa v centrách realizujú, v organizačnom zabezpečení prevádzky zariadení, plánovaní a koordinácii činností zamestnancov centra ako aj v kontrolnej činnosti. Spolupráca s rodičmi sa zabezpečuje formou individuálnych konzultácií. Poskytovanie starostlivosti deťom sa uskutočňuje na základe písomného súhlasu rodičov (zákonných zástupcov). Špeciálne ciele práce s rodičmi sa nevykonáva.

Klientmi centra sú v prevažnej väčšine deti plniace povinnú školskú dochádzku. Vo väčšine prípadov je iniciátorom príchodu klienta do centra rodič (zákonný zástupca). Dôvody príchodu klienta sú napríklad rodinné problémy, osobnostné a psychické problémy, asociálna a antisociálna činnosť. Počet klientely z predloženej dokumentácie nebolo možné zodpovedne zistiť. Nepretržitá telefonická služba a služba prvej pomoci pre deti a rodiny v kríze nie je zriadená. Telefonický kontakt na zamestnancov centra je možný iba v pracovnom čase.

2.4.13. Stav, úroveň a kvalita výchovy a vzdelávania v reedukačných detských domovoch

Kvalita a podmienky riadenia výchovy, reedukácie a vzdelávania v *reedukačných detských domovoch* (RDD), ako i úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu v základnej škole (ZŠ) a špeciálnej základnej škole (ŠZŠ) pri zariadeniach sa hodnotila v Banskobystrickom kraji v 1 RDD, v Košickom kraji v 2 RDD. Vykonal sa 48 hospitácií, inšpekčné zistenia sa týkajú 191 detí vo veku povinnej školskej dochádzky.

Kvalita *prevýchovného procesu* v RDD sa kontrolovala v 21 výchovných skupinách. Činnosť sa uskutočňuje v pokojnej atmosfére, kooperácia medzi pedagógmi a deťmi má stimulujúci motivačný charakter. Využitie času je efektívne, uplatňujú sa špeciálno-pedagogické metódy, formy a účinné techniky korekcie správania detí. Komunitné stretnutia napomáhajú pri riešení problémov vo výchovných skupinách, deti spolupracujú, reagujú na podnety, sú prevažne aktívne.

Vo vzťahu k mentálnej úrovni a veku nemajú žiaci vytvorený primeraný hodnotový systém, emocionálne postoje a sebahodnotenie, nevedia vyjadriť svoje postoje, názory a poznatky.

V RDD sa väčšinou realizujú opatrenia na zabránenie mimoriadnych udalostí a násilia voči dieťaťu. Útekovosť a negatívne prejavy detí sa priebežne analyzujú a riešia vychovávateľmi vo výchovných skupinách. Kvalita reedukácie z hľadiska činnosti pedagógov je na dobrej úrovni, z hľadiska činnosti detí je priemerná.

Pre žiakov je zabezpečené vyučovanie v základnej a v špeciálnej základnej škole.

Výchovno-vzdelávací proces v *základnej škole* sa sledoval v predmete matematika a fyzika. Efektivita činnosti pedagógov je na dobrej úrovni, podmienky vyučovania, použité metódy a formy práce a efektivita vyučovania vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva sú priemerné. Na priemernej úrovni je i záujem žiakov, prejavovaná aktivita, hodnotové postoje a vzdelávacie výsledky.

V *špeciálnej základnej škole* sa najlepšie výsledky dosahujú v pracovnom vyučovaní, výchovných predmetoch a v individuálnej logopedickej starostlivosti, najnižšie v slovenskom jazyku a v matematike. Efektivita činnosti pedagógov, podmienky vyučovania vytvárané učiteľmi a efektivita vyučovania sú na dobrej úrovni. Záujem žiakov o učenie, aktivita a dosahované výsledky sú priemerné.

Výchovné poradenstvo v RDD sa uskutočňuje v spolupráci s poradenskými zariadeniami, prevencia negatívnych javov je zabezpečovaná koordinátorom vo všetkých činnostiach. Environmentálna výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu sa väčšinou realizuje prostredníctvom obsahu vyučovacích predmetov. Mimoškolské aktivity a prázdninová činnosť veľmi pozitívne ovplyvňujú výchovno-vzdelávaciu orientáciu zariadení. Úroveň záujmových útvarov a organizované pobyty mimo zariadenia majú motivačný charakter. Rozvoj osobnosti žiakov, činnosti preventívneho a multidisciplinárneho charakteru, ako aj mimoškolské aktivity sú na dobrej úrovni.

Podmienky prevýchovy a výchovno-vzdelávacieho procesu v RDD sú dobré. Kvalifikovanosť vychovávateľov je 71,15 %, kvalifikovanosť učiteľov 68,75 %. Priestorové podmienky na reedukačný proces sú celkovo dobré, napriek tomu, že chýba terapeutická alebo relaxačná miestnosť. Materiálno-technické podmienky sú na priemernej úrovni, psychohygienické podmienky dobré. Komplexná starostlivosť z hľadiska poskytovania vreckového, režimu dňa a terapeutической pomoci je v zariadeniach dobrá, úroveň zdravotníckej starostlivosti o deti veľmi dobrá.

Pedagogické a odborné riadenie RDD je na dobrej úrovni. Hlavné ciele prevýchovy sú jasne vytýčené, individuálny reedukačný program rozvoja emocionálne a sociálne narušenej osobnosti dieťaťa je rozpracovaný do týždenných programov prevýchovnej činnosti, ktoré sa v praxi realizujú na primeranej úrovni. Základom je dodržiavanie pravidelnej rediagnostiky. Strategické aj krátkodobé úlohy zamestnanci akceptujú a plnia.

Organizačná štruktúra a prevádzka funguje podľa stanovených pravidiel, organizačný a vnútorný poriadok je kvalitne spracovaný. Rezervou je rozpracovanie výchovných a ochranných opatrení, evidencia negatívnych prejavov detí, nedostatky v činnosti metodických orgánov.

Výkon štátnej správy je v súlade s právnymi predpismi okrem prípadu nevykonania komisionálnych skúšok v ZŠ. Kontrolný systém je väčšinou na dobrej úrovni, hospitačná činnosť sa riadi rámcovým plánom. Hodnotenie detí má motivujúci charakter. Rezervy sú v chýbajúcich kritériách hodnotenia práce vychovávateľov, nedostatočnej analýze zistených nedostatkov, nereálnych opatreniach, hodnotenie činnosti pedagógov sa uskutočňuje bez účasti poradných orgánov vedenia.

Vnútorný informačný systém je prepracovaný a účinný, so spätnou väzbou. Informačný tok smerom k rodine je málo vyhovujúci, smerom k odberateľským školám, poradenským zariadeniam, zriaďovateľom, obecným zastupiteľstvám, rade školského zariadenia a iným subjektom je na veľmi dobrej úrovni.

Plnenie učebných plánov je málo vyhovujúce, plnenie učebných osnov dobré.

Dodržiavanie schválených dokumentov je dobré, dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov priemerné. Orientácia v školskej legislatíve a jej uplatňovanie v praxi má dobrú úroveň, nedostatky sú v neúplnosti a nepoužívaní predpísanej dokumentácie. Bezpečnosť, ochrana zdravia a dodržiavanie pracovnej disciplíny sú zabezpečené.

2.4.14. Plnenie opatrení Koncepcie rozvoja predškolskej výchovy s dôrazom na rok pred povinnou školskou dochádzkou

Koncepcia ukladá vytvárať podmienky na predškolskú výchovu v materských školách. Naplnenosť tried v jednotriednych dedinských školách je nižšia z dôvodu poklesu populácie. V mestských zariadeniach je vysoké zaškolenie detí, niekde nie je možné vyhovieť všetkým žiadostiam, preto sa prijímajú prednostne 5-6-ročné deti a deti z menej podnetného a sociálne slabého prostredia. Vo vidieckych zariadeniach nie sú umiestnené iba tie deti, ktorých rodičia nemajú oň záujem – najmä deti rómskeho pôvodu. V porovnaní s minulým rokom klesá počet nezaškolených detí a predpoklad je, že v budúcom školskom roku bude 90-92% zaškolenosť.

Personálne podmienky sú veľmi dobré, v triedach 5-6 ročných detí pôsobia kvalifikované učiteľky, časť z nich má vysokoškolské vzdelanie.

Materiálne podmienky sú na priemernej úrovni. Školy disponujú dostatkom starších učebných pomôcok a didaktickej techniky. Nové učebné pomôcky získavajú školy prevažne od rodičov a sponzorov. Klesajúca úroveň vybavenosti je najmä vo vidieckych školách. Chýbajú finančné prostriedky predovšetkým na základnú údržbu budov.

Prípravné triedy s poldennou prevádzkou za účasti matiek neboli zriadené. Zvyšuje sa zaškolenosť 5-6-ročných detí a detí s odloženou školskou dochádzkou a väčšina týchto detí dosahuje dobré výsledky. Každoročne pribúda detí s poruchami reči, z menej podnetného prostredia, s odloženou školskou dochádzkou. Zvyšuje sa počet detí, ktoré nenavštevujú MŠ z dôvodu nezamestnanosti rodičov a dobrovoľnosti ich rozhodnutia. Zvyšuje sa počet detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou na žiadosť rodičov. Učitelia 1. ročníkov ZŠ upozorňujú na nedostatky a zaostávanie týchto detí v oblasti sociálnej a poznávacej.

Možno konštatovať, že sieť predškolských zariadení je v súčasnosti stabilizovaná.

2.5. Výsledky kontroly plnenia opatrení

Cieľom kontroly opatrení na odstránenie zistených nedostatkov bolo zhodnotiť kvalitu ich plnenia v septembri 2001, júni 2002 a priebežne podľa potreby.

Kontrola sa vykonala v **278 subjektoch**, v ktorých boli zistené nedostatky najmä vo výchovno-vzdelávacom procese, riadení a dodržiavaní školských predpisov. Z toho sa kontrola uskutočnila v **138 základných školách**, **278 stredných školách**, **10 špeciálnych základných školách**, **25 základných umeleckých školách**, **48 materských školách** a **3 iných školských zariadeniach**.

Inšpekcia sa týkala **2 344 opatrení**, čo je o 1001 viac ako v šk. r. 2000/2001. Z **915 odporúčaní** bolo 96,28 % akceptovaných, z **26 upozornení** 15,38 % akceptovaných, z **1 327 prijatých opatrení kontrolovanými subjektami** bolo 96,30 % splnených (1278), 3,61 % nesplnených (49) a zo **76 opatrení uložených školskou inšpekciou** bolo 100 % splnených (76) - Príloha 1. Oproti šk. r. 2001/2002 sa zvýšil počet odporúčaní o 285, upozornení o 21 a prijatých opatrení kontrolovaným subjektom o 733, znížil sa počet uložených opatrení o 38. Tento stav svedčí o zlepšení prístupu inšpektorov k vyššej motivácii riaditeľov analyzovať činnosť školy a prijímať účinné opatrenia.

V **základných školách** bolo 526 odporúčaní a upozornení (92,58 %) akceptovaných, 719 opatrení prijatých kontrolovanými subjektami a uložených inšpekciou, z toho bolo 95,54 % splnených.

V **stredných školách** bolo 147 odporúčaní (96,59 %) akceptovaných, 348 opatrení prijatých kontrolovanými subjektami a uložených inšpekciou (96,55 % splnených).

V **špeciálnych základných školách** boli 4 akceptované odporúčania a upozornenia a z 26 opatrení prijatých kontrolovanými subjektami bolo 84,61 % splnených.

V **materských školách** bolo z 249 odporúčaní a upozornení 97,18 % akceptovaných, z 288 opatrení prijatých kontrolovanými subjektami a uložených inšpekciou bolo 99,65 % splnených.

Z komplexných a tematických inšpekcí vyplynuli opatrenia zamerané na odstránenie prevažujúcich nedostatkov v týchto oblastiach:

Základné školy

- ♦ nedodržanie stanoveného počtu žiakov v triedach, častí učebných plánov (nedelenie žiakov v predmete telesná výchova na skupiny chlapcov, dievčat) učebných osnov, metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ, psychohygienických podmienok pri organizácii výchovno-vzdelávacej činnosti (v rozvrhu hodín, zadávaní písomných domácich úloh na popoludnie v stredu), predpisov pri výchove a vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami),
- ♦ nedostatočný výkon štátnej správy v 1. stupni (v oblasti rozhodovacieho procesu), nedostatočná vnútorná školská kontrola, nedostatočné funkčné vedenie pedagogickej dokumentácie, evidencie úrazov v súlade s platnou legislatívou, zabezpečenie odbornosti vyučovania,

Stredné školy

- ♦ nedôsledné dodržiavanie školskej legislatívy, nedodržiavanie učebných plánov (prekročenie časovej dotácie povinných a rozširujúcich hodín, nedostatky v organizácii vyučovania cudzích jazykov) a učebných osnov (najmä vo vyučovaní telesnej výchovy a cudzích jazykov),
- ♦ slabá úroveň kontrolného systému, práce metodických orgánov,
- ♦ nedostatky vo výkone štátnej správy v 1. stupni (vecné a formálne nedostatky v rozhodnutiach o povolení vykonať komisionálnu skúšku, opakovať ročník, oslobodenia žiakov od vyučovania predmetu, napr. TV, podmieneného vylúčenia žiaka zo školy, prijatí a neprijatí žiakov vydaných riaditeľom školy),
- ♦ neplnenie podmienky nadväznosti učebného odboru na nadstavbové štúdium, nevypracované dohody medzi školou a organizáciou o vykonávaní odbornej praxe,
- ♦ nedostatky v plánovaní a realizácii dlhodobých a krátkodobých zámerov a cieľov škôl, nefunkčnosť a malá efektívnosť práce metodických orgánov (až absencia), v nedôslednom vedení pedagogickej dokumentácie (časté zápisy učiva v triednej knihe z cudzích jazykov v inom ako štátnom jazyku),

Špeciálne školy

- ♦ nedostatky v odbornom riadení a efektívnosti výchovno-vzdelávacieho procesu, v zabezpečovaní vnútornej školskej kontroly, vo vedení pedagogickej dokumentácie,
- ♦ nedôsledné dodržiavanie učebných osnov, nedodržanie časového intervalu rediagnostikovania žiakov,

Školské zariadenia

- ♦ **materské školy** – nedostatky v striedaní organizačných foriem denného poriadku, koncepcionisti práce, metodicko-odborného riadenia učiteľiek, vo vnútornej školskej kontrole, nedôslednom dodržiavaní školskej legislatívy, zaraďovania detí do tried, výkone štátnej správy v 1. stupni,
- ♦ **centrá voľného času** – nejasnosť organizačnej štruktúry CVČ, nedostatočná ponuka pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vnútorná kontrolná činnosť, nedostatky organizačného charakteru,
- ♦ **jazykové školy** - chýbanie zriaďovacej listiny, nedostatky v schválení obsahu kurzov a ich názvov, nedodržanie požiadavky kvalifikovanosti a požadovanej pedagogickej praxe a podmienok určených skúšobným poriadkom a menovaní predsedu a členov skúšobnej komisie pre štátne jazykové skúšky.

Opatrenia prijaté riaditeľmi kontrolovaných subjektov boli primerané k zistenému stavu. Akceptácia odporúčaní bola účinná, pôsobila podnetne a motivujúco. Plnenie opatrení viedlo k odstráneniu nedostatkov.

V školách sa zlepšila funkčnosť a prehľadnosť vedenia pedagogickej dokumentácie, zracionalizovala sa plánovacia činnosť, zefektívnila sa vnútorná školská kontrola. Problémy súvisiace so slabším plnením opatrení súviseli najmä s finančnými prostriedkami. V niektorých prípadoch boli nedostatky v oblasti rešpektovania termínov zaslania správy o splnení opatrení. Kvalitu plnenia opatrení ovplyvňuje kvalita kontrolnej činnosti vedení škôl.

Riaditelia viacerých škôl preukázali zlepšenie orientácie v školskej legislatíve. Vo viacerých stredných školách sa zlepšil systémový prístup k zabraňovaniu vzniku nedostatkov. K špecifickým zisteniam patrili nedostatky na úrovni zriaďovateľov stredných škôl, ktoré sa prejavili na úrovni riaditeľov škôl. Reakcia zriaďovateľov na upozornenia je rôzna, v niektorých prípadoch dochádza k ich akceptovaniu a náprave nedostatkov, niektorí zriaďovatelia stredných škôl nereagujú. Kvalita plnenia opatrení bola vcelku v základných školách dobrá, v stredných školách dobrá až veľmi dobrá, v špeciálnych základných školách priemerná, v školských zariadeniach dobrá až priemerná.

Kvalita ich plnenia bola v prevažnej miere v rozpätí priemernej až veľmi dobrej úrovne.

Kľúčové pozitíva:

- ♦ kvalitné plnenie opatrení najmä z komplexných inšpekcií, vysoká miera akceptácie odporúčaní,
- ♦ primeranosť prijatých opatrení riaditeľmi škôl, skvalitnenie riadiacich činností,
- ♦ zefektívnenie činnosti predmetových komisií, zlepšenie vnútornej školskej kontroly,
- ♦ pozitívne pôsobí vyhodnocovanie plnenia opatrení riaditeľmi škôl a informovanie školského inšpekčného centra formou správy.

Kľúčové negatíva:

- ♦ pretrvávajúce nedostatky v dodržiavaní školskej legislatívy riadiacimi zamestnancami stredných škôl,
- ♦ prekážky v plnení prijatých opatrení z finančných dôvodov, formálny prístup k rozpracovaniu a následnému plneniu opatrení.

2.6. Výsledky prešetrovania sťažností

V období od 01. 07. 2001 do 30. 06. 2002 bolo do centrálnej evidencie KHŠI³ doručených zo školských inšpekčných centier, prípadne priamo od podávateľov **204** podaní, čo je čo je cca o 17 % menej ako v predchádzajúcom školskom roku. Z toho **168** podaní (o 26 % menej ako v predchádzajúcom školskom roku) bolo klasifikovaných ako sťažnosť.

Štátna školská inšpekcia z nich v tomto období vybavila prešetrením **120**. Táto činnosť si vyžiadala spolu **5624** hodín. **Priemerný čas** potrebný na prešetrenie jednej sťažnosti sa oproti minulému školskému roku znížil cca o 25 %. Ostatné sťažnosti boli vybavené napr. stanoviskom hlavného školského inšpektora, odstúpené so sledovaním, odstúpené bez sledovania, prípadne boli odložené a/a. Sťažnosti smerujúce výlučne proti pedagogickým zamestnancom sa riaditeľom škôl/školských zariadení odstupovali **so sledovaním**, pričom školská inšpekcia skontrolovala správnosť ich vybavenia a riaditelia boli v jednotlivých prípadoch upozornení na prípadné nesprávne vybavenie sťažnosti a nedodržanie zákona.

³ KHŠI - Kancelária hlavného školského inšpektora.

Opodstatnenosť sťažností

Zo 120 prešetrovaných sťažností bolo **55 opodstatnených (46 %)** a 62 neopodstatnených (52 %). Pri ostatných sťažnostiach sa opodstatnenosť nedala zistiť, príp. sťažovateľ požiadal o zastavenie prešetrovania sťažnosti, takže sa jej opodstatnenosť nevykazovala. V uvedenom období Štátna školská inšpekcia nevybavovala žiadnu petíciu.

Oproti minulému školskému roku sa opodstatnenosť sťažností udržiava približne na rovnakej úrovni (v minulom roku bolo opodstatnených 45 %).

	MŠ			ZŠ			SŠ			Iné			Spolu		
Podania spolu	16			95			61			32			204		
Z toho sťažností	16			85			49			18			168		
Sťažnosti PVP	9			71			34			6			120		
Opodstatnenosť sťažností	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ
	6	2	1	29	41	1	17	16	1	3	3	0	55	62	3

Legenda:

O Opodstatnená žiadosť

N Neopodstatnená žiadosť

NZ Opodstatnenosť sa nedala zistiť

PVP Priamo vybavené prešetrovaním

Percento opodstatnených sťažností na jednotlivých typoch škôl je od 1.7. 2001 do 30.6. 2002.

MŠ – 33,3%, ZŠ – 40,8%, SŠ – 50%

Podávateľia sťažností

Z hľadiska podávateľov boli najviac zastúpení rodičia, na druhom mieste učitelia, zvyšné podania zaslali iné osoby, prípadne anonymní pisatelia.

Podávateľia	Počet	Percento
Rodičia	121	60 %
Učitelia	51	25 %
Anonym	20	10 %
Iné osoby	12	5 %

Osoby, proti ktorým sťažnosti smerujú

Oproti minulým rokom sa nezmenila skutočnosť, že najviac sťažností smeruje proti riaditeľom škôl, čo je logické, pretože priamo zodpovedajú za veci, ktoré rodičovská verejnosť vníma veľmi citlivo (prijímanie do škôl, ukladanie výchovných opatrení, klasifikácia správania, postup pri úraze žiaka a pod.). Oproti minulému roku sa percento sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl ešte zvýšilo (minulý školský rok 44 %).

Osoby	Počet	Percento
Riaditelia	140	59 %
Učitelia	54	26 %
Vychovávateľia	2	1 %
ŠI	10	5 %
Iné osoby *	20	17 %

*Inými osobami sú najčastejšie vedúci odborov školstva a prednostovia okresných a krajských úradov

Sťažnosti z hľadiska odosielateľa resp. odstupujúceho orgánu:

	Sťažovateľ	MŠ SR	OÚ alebo KÚ	Iné
Doručené od:	132	29	23	20

Najčastejšie príčiny podávania sťažností:

Materské školy

Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľkám MŠ sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ neprispôsobenie prevádzky potrebám rodičov, nesprávny postup pri úraze dieťaťa, nezabezpečenie lekárskeho ošetrovania, nevybavovanie sťažností rodičov.

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľkám sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ nevhodná komunikácia s rodičmi, arogantné správanie učiteliek, zanedbávanie bezpečnosti a ochrany zdravia detí, zanedbávanie dozoru, nepedagogický prístup k deťom, používanie fyzických trestov, kričanie na deti, nekvalitný výchovný proces.

Základné školy

Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ nevhodná komunikácia s rodičmi, organizácia vyučovania, porušenie psychohygienických zásad pri tvorbe rozvrhu hodín, neplnenie učebných plánov a učebných osnov, nevydanie vysvedčenia, ukladanie výchovných opatrení, klasifikácia správania, neinformovanie rodiča o zhoršenom prospechu alebo správani, komisionálne skúšky (zloženie komisie, úlohy v rozpore s učebnými osnovami), správne konanie (vydanie chybného rozhodnutia, nevydanie rozhodnutia), kritériá prijímania do tried s rozšíreným vyučovaním, neodborné vyučovanie, nesprávne prešetrovanie sťažností rodičov, resp. ich neprešetrovanie.

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľom sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ nevhodná komunikácia s rodičmi, nepedagogický prístup (psychický nátlak, fyzické tresty, nadávky, ponižovanie žiakov), klasifikácia prospechu, neinformovanosť rodičov o podstatnom zhoršení prospechu, nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, vyberanie peňazí od žiakov, nútenie žiakov chodiť na platenú prípravu na prijímacie skúšky.

Stredné školy

Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ škôl na vyberanie peňazí od rodičov (napr. na nákup učebných pomôcok, opravy, čistiace prostriedky) prijímacie konanie (neprijatie na strednú školu, neoprávnené prijatie, chyby pri oprave písomných prác, dodatočná zmena kritérií na prijatie, úlohy na prijímacích skúškach v rozpore s učebnými osnovami základnej školy), neobjektívna klasifikácia na ústnych a písomných maturitných skúškach, neinformovanie rodiča neploletého žiaka o podstatnom zhoršení prospechu alebo správania, vyberanie peňazí od rodičov proti ich vôli (na nákup učebných pomôcok, na údržbu, stužkovú slávnosť a pod.) – neinformovanosť rodičov o ich použití, nedostatky v správnom konaní (nevydanie rozhodnutia, vydanie chybného rozhodnutia), komisionálne skúšky (zloženie komisie, náročnosť úloh, trvanie skúšky).

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľom sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- ◆ nízka úroveň vyučovania, nepedagogický prístup k žiakom (nadávky, psychický nátlak), neobjektívne hodnotenie písomných maturitných prác, klasifikácia prospechu⁴.

Za veľmi závažný a opakujúci sa predmet sťažnosti možno považovať zneužívanie združení rodičov a rôznych nadácií riaditeľmi proti ich vôli.

⁴ Poznámka: Sťažnosti proti učiteľom v niektorých prípadoch Štátna školská inšpekcia prešetrovala z toho dôvodu, že smerovali súčasne aj proti riaditeľovi školy alebo že autori podaní spochybňovali objektivitu riaditeľov resp. uvádzali, že riaditelia v ich sťažnosti nekonali.

Kvantifikácia prijatých opatrení a pozitívne zmeny, ktoré v jednotlivých prípadoch nastali na základe prešetrovania sťažností:

Riaditelia škôl (školských zariadení) na základe stanovenia opodstatnenosti sťažností prijali cca **250 opatrení**, ktoré umožnili najmä nasledujúce pozitívne zmeny:

- ◆ zrušenie nesprávnych rozhodnutí v správnom konaní, ktoré porušovali práva žiakov,
- ◆ zmena klasifikácie správania,
- ◆ odstránenie nedostatkov pri prijímacom konaní,
- ◆ zabránenie opakovaniu nedostatkov, prehľbovanie právneho vedomia učiteľov i riaditeľov škôl,
- ◆ skvalitnenie práce riaditeľov škôl v oblasti vybavovania sťažností,
- ◆ vyriešenie problémov žiakov so špeciálno-výchovnými potrebami,
- ◆ zintenzívnenie kontroly zo strany riaditeľov škôl ako prevencia voči nedostatkom,
- ◆ personálne zmeny (zmena riaditeľa školy resp. príslušného vyučujúceho).

Vlastné opatrenia Štátnej školskej inšpekcie viedli k nasledovným pozitívnym zmenám:

- ◆ Usmernenie riaditeľov ŠIC⁵ na poradách vedúcich zamestnancov ŠŠI⁶ – nastalo zníženie časovej náročnosti vybavovania sťažností;
- ◆ Na základe personálnych a organizačných zmien nastalo zlepšenie kvality vybavovania sťažností i skvalitnenie agendy súvisiacej s touto činnosťou;
- ◆ Na základe vyžiadania stanoviska sekcie Úradu vlády SR sa vyriešil problém vybavovania petícií v oblasti výchovy vzdelávania a pedagogického riadenia – usmernenie riaditeľov ŠIC na celoslovenskej porade;
- ◆ Na základe vyžiadania stanoviska generálneho inšpektora práce sa vyriešil problém vybavovania podaní v oblasti pracovno-právnej, mzdovej atď. – usmernenie riaditeľov ŠIC na.

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v tomto školskom roku prešetrovanie a vybavovanie sťažností výrazne zasiahlo do plánovaného inšpekčného výkonu. Pozitívom vybavovania sťažností je, že dokáže doplniť výsledky inšpekčného výkonu o ďalší rozmer a zvýšiť tak efektivitu kontrolného procesu. Aj v nasledujúcom období však bude veľmi záležať na tom, ako budú nielen riaditelia škôl, ale aj zriaďovatelia škôl a školských zariadení výstupy školskej inšpekcie v tejto oblasti využívať.

2.7. Poznatky regionálneho charakteru⁷

B R A T I S L A V S K Ý K R A J

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ◆ **Materské školy** - vysoké percento zaškolenosti 5-6-ročných detí, takmer 100% kvalifikovanosť učiteliek MŠ, zvyšuje sa počet pedagógov s vysokoškolským vzdelaním.
- ◆ **Základné školy** - zlepšujú sa podmienky stabilizácie pedagogických zamestnancov, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (5. miesto, t.j. 72,73%) a z matematiky (2. miesto, t.j. 61,13%) v rámci SR.
- ◆ **Stredné školy** - skvalitnenie spolupráce zmenou zriaďovateľov SOU z rezortných ministerstiev na krajské úrady, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (3. miesto, t.j. 81,10%) v porovnaní s celoslovenským priemerom výsledkov.
- ◆ **Špeciálne školy** - zefektívnenie spolupráce z dôvodu jedného zriaďovateľa.

Najvýraznejšie negatíva:

- ◆ **Materské školy** – vyradovanie MŠ zo siete, čo nie je vždy v súlade s jej racionalizáciou, odchod mladých kvalifikovaných učiteliek do finančne atraktívnejších povolání.
- ◆ **Základné školy** – negatívny dopad na riadenie má prechod škôl na právnu subjektivitu a zmena zriaďovateľa v priebehu jedného školského roka, neinformovanosť ŠIC o dianí v okrese – školskí inšpektori nie sú prizývaní na pracovné porady vedúcich pedagogických zamestnancov, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z prírodovedných predmetov (8. miesto, t.j. 57,05%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.

⁵ ŠIC - Školské inšpekčné centrum.

⁶ ŠŠI - Štátna školská inšpekcia

⁷ Použitá pramene: Podklady odborov školstva, mládeže a telesnej kultúry krajských úradov a výpočtových stredísk za školský rok 2001/2002.

- ♦ **Stredné školy** – pretrváva malý záujem o niektoré učebné a študijné odbory SOU a SOŠ (chémia a strojárstvo), vybavenie škôl učebnými pomôckami je nedostatočné a zastarané, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z matematiky (7. miesto, t.j. 59,39%) a v prírodovedných predmetoch (4. miesto, t.j. 74,49%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.

2. Dlhodobo pretrvávajúce problémy

- ♦ **Materské školy** – nízka kvalita materiálno-technického vybavenia a jeho ďalšie zhoršovanie.
- ♦ **Základné školy a stredné školy** - pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov a neodborné vyučovanie (ZŠ, SŠ, SOU), pretrvávajúci nedostatok mladých učiteľov (ZŠ, SŠ), vysoké percento učiteľov v dôchodkovom veku (ZŠ, SŠ), nedostatočné a zastarané vybavenie učebnými pomôckami (ZŠ).
- ♦ **Špeciálne školy** - pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov a vychovávateľov najmä vo vidieckych školách a školských zariadeniach, nepostačujúce priestory vo väčšine škôl (chýbajú telocvične) a materiálno technické podmienky, nedostatok špeciálnych a kompenzačných pomôcok, učebníc, počítačových programov pre výchovno-vzdelávaciu činnosť.

3. Výrazné zmeny v regióne školstva v školskom roku 2001/2002

- ♦ Prechod kompetencie zriaďovateľov SOU z rezortných ministerstiev na krajské úrady a od 01. 07. 2002 na Bratislavský samosprávny kraj, v ZŠ nadobudnutie právnej subjektivity a prechod zriaďovateľských kompetencií na mestské a obecné úrady, vzrástla zaškolenosť detí mladších ako 3 roky.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- ♦ Pomalé uskutočňovanie racionalizácie siete SŠ, nezáujem absolventov špeciálnej pedagogiky pracovať vo vidieckych špeciálnych školách, pretrváva nedostatok finančných prostriedkov potrebných na skvalitnenie materiálno-technických podmienok.

5. Návrhy a riešenia na odstránenie nedostatkov

- ♦ zvýšiť finančné ohodnotenie učiteľov,
- ♦ urýchliť racionalizáciu siete SŠ,
- ♦ poskytnúť mladým učiteľom možnosť získať výhodnejšie podmienky pri riešení bytovej otázky,
- ♦ starostlivosť o budovy škôl v plnej miere preniesť na zriaďovateľa.

TRNAVSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – vysoká zaškolenosť detí pretrváva, stabilizovaná sieť, úroveň vybavenosti je dobrá, výchovno-vzdelávací proces sa rozširuje o špecifické programy a aktivity zamerané na rozvoj osobnosti detí, vysoký stupeň kvalifikovanosti učiteľiek má vplyv na úroveň starostlivosti o deti, angažovanosť z obcí, resp. miest pri plnení požiadaviek, ktoré zabezpečoval zriaďovateľ.
- ♦ **Základné školy** – dobré skúsenosti s realizáciou projektov (vrátane medzinárodných), zvyšovanie úrovne spolupráce s predškolskými zariadeniami, skvalitňovanie práce v triedach s rozšíreným vyučovaním, vyššia kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu na 1. stupni, snaha učiteľov v ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským zlepšovať vyjadrovanie žiakov v štátnom jazyku, výrazná účasť žiakov na súťažiach, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (3. miesto, t.j. 73,80%) a z prírodovedných predmetov (2. miesto, t.j. 68,35%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Základné umelecké školy** – prezentácia dobrých výsledkov žiakov a kvalitnej úrovne vzdelávania na súťažiach a prehliadkach, rozširovanie siete škôl o netradičné odbory (zameranie balet, umelecký tanec), zvyšovanie záujmu žiakov o štúdium najmä na vidieku, kde sa vytvárajú elokované triedy.
- ♦ **Stredné školy** – rozširovanie škály odborov SOU a SOŠ (aj v rámci nadstavbového a pomaturitného štúdia), realizácia integrácie zdravotne postihnutých žiakov, zlepšovanie situácie v oblasti kvalifikovanosti učiteľov cudzích jazykov v SOŠ a gymnáziách, zaznamenáva sa výrazný vstup informačnej techniky do škôl, spájanie SOU a SOŠ do združených škôl, nárast intenzity konkurenčných vzťahov medzi školami podobného charakteru, (koordinácia v otvorení tried príslušného odboru v školskom roku, zabezpečenie teoretického vyučovania a odborného výcviku), regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z prírodovedných predmetov (2. miesto, t.j. 78,33 %) v porovnaní s celoslovenským priemerom.

- ◆ **Špeciálne školy** – zriaďujú sa prípravné ročníky pre deti so sociálnou retardáciou a triedy pre deti postihnuté autizmom, vzrastá efektivita výchovného pôsobenia na deti s narušenou komunikačnou schopnosťou (zriaďovanie špecializovaných logopedických učební – moderné softvérové vybavenie), skvalitňujú sa servisné služby v sociálnej oblasti.

Najvýraznejšie negatíva:

- ◆ **Materské a základné školy** – informačná bariéra medzi OÚ a školami, ktoré neboli pripravované na zmeny spojené s prechodom zriaďovateľských funkcií.
- ◆ **Základné školy** – výrazne sa zhoršuje grafický prejav žiakov, stúpa nezáujem žiakov o čítanie, literatúru, priestorové podmienky (chýbajúce telocvične, odborné učebne, vybavenie kabinetov) sú nevyhovujúce, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z matematiky (8. miesto, 54,67%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ◆ **Stredné školy** – niektoré školy sa v ponuke svojich aktivít, nepovinných predmetov, modifikácií učebných plánov riadia iba vlastnými personálnymi a materiálno-technickými možnosťami, pretrvávajú vysoká miera fluktuácie učiteľov cudzích jazykov, mnohé SOU, aj keď majú školské jedálne, neposkytujú žiakom možnosť stravovania, nepripravenosť koncepčných zmien (organizačných a personálnych) v súvislosti s prechodom kompetencií na samosprávne orgány, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (6. miesto, t.j. (77,79%) a z matematiky (6. miesto, t.j. 62,10%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ◆ **Špeciálne školy** – vzhľadom na počet špeciálnych základných škôl v okresoch Senica, Skalica, Dunajská Streda a Galanta sú dve odborné učilištia nepostačujúce, chýba špeciálna škola pre telesne postihnutých žiakov.

2. Dlhodobo pretrvávajúce problémy

- ◆ **Materské školy** – slabé rozpracovanie a plnenie úloh, preferuje sa orientácia na krátkodobé úlohy, problémy v oblasti kontroly výchovno-vzdelávacej práce a hodnotenia učiteľiek, nedostatočné oceňovanie, slabšia úroveň riadiacej a metodickéj činnosti zo strany zriaďovateľa sa negatívne prejavovala v práci riaditeľiek, nedostatkom je menší záujem učiteľiek o zvyšovanie odborného rastu, zúženie poňatia platnej školskej legislatívy iba na základný predpis MŠ (vyhláška).
- ◆ **Základné školy** – nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov, vysoká neodbornosť vyučovania a menší podiel vyučovania nepreferovaných jazykov, najmä francúzskeho, nedostatok mladých učiteľov, zvyšuje sa počet pracujúcich dôchodcov, odklon od progresívnych trendov vyučovania a preferovanie frontálnych metód, často bez podpory názorných pomôcok a žiackeho experimentu najmä na 2. stupni, výskyt zmien v zavádzaných variantoch učebných plánov bez prihliadnutia na potreby žiakov, úroveň vyučovania v triedach ovplyvňuje odchod žiakov do gymnázií s osemročným štúdiom, výrazné zhoršovanie materiálno-technického vybavenia škôl a nedostatočné tempo zavádzania informačnej techniky.
- ◆ **Základné umelecké školy** – nedostatok kvalifikovaných učiteľov pre tanečný odbor a pre výučbu hry na niektorých hudobných nástrojoch, pretrvávajú priestorové problémy, viaceré ZUŠ sú umiestnené v nevyhovujúcich objektoch, nástrojové vybavenie je nedostatočné.
- ◆ **Školské zariadenia** – nevhodné priestorové podmienky a slabé materiálne vybavenie.
- ◆ **Stredné školy** – nedostatočný proces racionalizácie siete stredných škôl, nevyťaženosť kapacít mnohých škôl, najmä SOU, neefektívne nakladanie s finančnými zdrojmi, neuspokojovanie požiadaviek verejnosti, medzi trhom práce a sieťou študijných a učebných odborov a stanovením plánov výkonov neexistuje priame spojenie, spätná informovanosť škôl o uplatnení absolventov je nepostačujúca, pretrvávajú modernizačný deficit v oblasti materiálno-technického vybavenia.
- ◆ **Špeciálne školy** – nízka kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov, málo vyhovujúce priestorové podmienky, nevhodný systémový prístup k spoločnému vzdelávaniu detí s mentálnou a sociálnou retardáciou.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v šk. roku 2001/2002

- ◆ S výnimkou prechodu kompetencií na obce, mestá a samosprávne kraje nenastali výraznejšie zmeny v regionálnom školstve v MŠ a ZŠ, roztrieštenie zriaďovateľskej funkcie vnímané na jednej strane pozitívne, na druhej strane sa očakávajú počiatočné ťažkosti v riadení škôl, čo sa môže negatívne odraziť aj v školských procesoch.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- ♦ Záujem o riešenie jestvujúcich problémov v MŠ zo strany doterajších zriaďovateľov sa znížil, nakoľko problémy sa vyriešia po prechode kompetencií, značná časť zamestnancov ZŠ je demotivovaná, nedostatok finančných prostriedkov nepriaznivo ovplyvnil chod škôl, parametre stredného školstva v porovnaní s ostatnými regiónmi sú rovnaké, ale z hľadiska spoločenských potrieb je tento stav menej vyhovujúci.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ vykonať zásadné zmeny v systéme vzdelávania v obsahovej a metodologickej oblasti, vo financovaní – zvýšenie podielu HDP, v personálnej oblasti riadiacich zamestnancov v rezorte, v systéme vzdelávania a odmeňovania učiteľov, vo využívaní informačných technológií v školstve,
- ♦ sledovať úspešnosť a uplatnenie absolventov ZŠ a SŠ nielen v štádiu prijatia do školy ďalšieho stupňa.

TRENČIANSKY KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – významný vplyv na rozvoj osobnosti detí má realizácia projektov Škola dokorán a Škola podporujúca zdravie, rovnomerne venovaná pozornosť deťom so špeciálnymi schopnosťami (talentovaným), deťom so špeciálno-pedagogickými potrebami, záujem rodičov o zaškolenie detí v predškolskom zariadení sa zvyšuje, dôležitú úlohu zohráva jeho profilácia.
- ♦ **Základné školy** – výchovno-vzdelávacie programy škôl akceptujú požiadavky rodičov a žiakov, vysoko efektívna je organizácia práce pedagógov počas vyučovacích hodín, väčšina žiakov prejavuje záujem o učenie, školy poskytujú žiakom aktivity vo voľnom čase, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (2. miesto, t.j. 74,17%) a prírodovedných predmetov (3. miesto, t.j. 66,02%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Základné umelecké školy** – individuálny prístup k nadaným deťom, dobré priestorové podmienky.
- ♦ **Stredné školy** – realizácia výchovno-vzdelávacieho programu v súlade s deklarovanými cieľmi a so zreteľom na profil absolventa školy, veľmi dobrá štruktúra pedagogických zborov z hľadiska kvalifikačných požiadaviek, vznik združených škôl v rámci racionalizácie siete škôl, veľký počet škôl sa zapojil do projektu Škola podporujúca zdravie, postupne sa zapájajú aj do projektu Infovek, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (2. miesto, t.j. 82,09%) a z matematiky (2. miesto, t.j. 74,96%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Špeciálne školy** – interakcia učiteľ – žiak je na vyučovacích hodinách veľmi dobrá, uplatňuje sa individuálny prístup, výrazná starostlivosť a obetavosť pedagógov, názorné didaktické prostriedky sa efektívne využívajú vzhľadom na cieľ a obsah vyučovacej hodiny.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ **Materské školy** – pretrváva veľká zaneprázdnenosť a zaťaženosť riaditeľiek administratívnymi prácami, finančné prostriedky na zabezpečenie materiálno-technického vybavenia sú nedostatočné.
- ♦ **Základné školy** – úroveň riadenia a kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v málotriednych školách je veľmi nízka, nedodržiavanie učebných osnov, neefektívne zvolené metódy a formy práce nezodpovedajú súčasným trendom, rezervy sú pri uplatňovaní diferencovaného prístupu k žiakom, pretrváva odchod mladých kvalifikovaných učiteľov do finančne výhodnejších zamestnaní, materiálno-technické vybavenie škôl je nedostatočné, učebné pomôcky sú zastarané, regionálne vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch z matematiky (7. miesto, t.j. 58,02%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Základné umelecké školy** – nedodržia sa učebné plány a učebné osnovy, vo vedení pedagogickej dokumentácie sa vyskytujú nedostatky.
- ♦ **Stredné školy** – nedostatočná orientácia v školskej legislatíve vedenia škôl a pedagógov SOU týkajúcej sa stupňovitej prípravy, nedostatky vo vedení pedagogickej dokumentácie, finančne poddimenzovaný rozpočet nepostačuje na údržbu škôl a nákup učebných pomôcok, výpočtovej techniky a na obnovu strojevého parku dielní, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z prírodovedných predmetov (7. miesto, t.j. 71,56%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Špeciálne školy** – nevenuje sa dostatočná pozornosť technickému kresleniu v rámci pracovného vyučovania, nepostačujúca sieť špeciálno-pedagogických poradní, málo vyhovujúce materiálno-technické vybavenie škôl.

2. Dlhodobo pretrvávajúce problémy

Pretrvávajúce nedostatky financií, vedenia škôl riešia tento problém v rámci svojich možností formou sponzorov, nedostatok kvalifikovaných vyučujúcich CJ.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v školskom roku 2001/2002

Prechod veľkej časti ZŠ na právnu subjektivitu.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Nedostatočná spolupráca metodikov okresných a krajských úradov.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ naviazať kontakty s novými zriaďovateľmi škôl,
- ♦ pokračovať v spolupráci so zriaďovateľmi cirkevných a súkromných škôl.

ŽILINSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – stabilizovaná sieť, koncepcia „Optimalizácia siete predškolských zariadení“ sa plnila, výkon štátnej správy v 1. stupni je na dobrej úrovni, vysoká kvalifikovanosť učiteliek MŠ, kvalita služieb rodičom je na dobrej úrovni, funkčná je spolupráca s psychológom pri tvorbe plánov individuálneho rozvoja, s logopédom a špeciálnym pedagógom, zapájanie do projektov.
- ♦ **Základné školy** – stabilizovaná sieť, zapájanie do projektov, úspešne pokračuje zavádzanie regionálnych prvkov do výchovno-vzdelávacieho procesu, zviditeľňovanie škôl prostredníctvom vydávania školských časopisov, veľmi dobrá starostlivosť o žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pokusné overovanie slovného hodnotenie na 2. stupni ZŠ, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (1.miesto, t.j. 74,75%), z matematiky (3. miesto, t.j. 59,58%) a v prírodovedných predmetoch (1.miesto t.j. 68,73%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Stredné školy** – SOŠ: prispôsobovanie siete škôl regionálnym požiadavkám a trhu práce, snaha o sebaprofiláciu zaradovaním nových odborov, vznik združených škôl, nárast záujmu o štúdium na SOŠ a o pomaturitné štúdium, kvalitná manažérska činnosť riadiacich zamestnancov škôl, zapájanie škôl do domácich a medzinárodných projektov, vzrastá počet škôl zapojených na internet, dostatočná kapacita školských budov. V gymnáziách – stabilizovaná sieť, záujem žiakov o štúdium, kvalifikovanosť učiteľov a odbornosť vyučovania, zvyšovanie odbornej úrovne vyučovania cudzích jazykov pôsobením zahraničných lektorov, vznik škôl s nadregionálnou pôsobnosťou, snaha škôl o sebaprofiláciu, úspešná prezentácia študentov v medzinárodných súťažiach, v konkurzoch na štúdium v zahraničí, mimoškolská činnosť vydávaním školských časopisov, predmetové olympiády a SOČ sú na dobrej úrovni, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (4. miesto - 79,93%), z matematiky (3. miesto - 68,43%) a z prírodovedných predmetov (3. miesto - 77,87%) v porovnaní s celoslovenským priemerom výsledkov. V SOU - stabilizovaná sieť učebných a študijných odborov, nové odbory vzhľadom na uplatnenie sa absolventov v regióne a na trhu práce, vznik združených škôl, experimentálne overovanie niektorých študijných a učebných odborov, vysoká kvalifikovanosť majstrov odborného výcviku, participácia komôr na záverečných skúškach, spolupráca so školami v zahraničí.
- ♦ **Špeciálne školy** – zastúpenie škôl pre mentálne a telesne postihnuté deti v regiónoch Kysúc, Liptova, Horného Považia a Turca, kvalitná manažérska činnosť riadiacich zamestnancov, rozvíja sa starostlivosť o deti s ťažším a viacnásobným postihnutím, buduje sa oddelenie pre drogovu závislé dievčatá. Diagnostické centrum vyvíja bohatú činnosť s rómskou mládežou.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ **Materské školy** – metodické združenia sú nefunkčné, riaditeľky venujú viac pozornosti riešeniu ekonomických problémov, slabšia je úroveň starostlivosti o deti so špeciálnymi schopnosťami a potrebami, uplatňovanie progresívnych metód práce niektorými učiteľkami len v malej miere, vybavenie modernými učebnými pomôckami je nedostatočné, didaktická technika je zastaraná, chýba výpočtová a rozmnožovacia technika, školské budovy a záhrady sú neudržiavané, sociálne zariadenia nespĺňajú hygienické požiadavky.
- ♦ **Základné školy** – riešenie ekonomických problémov na úkor kontrolnej a hospitačnej činnosti, pretrvávajú nízka odbornosť vyučovania najmä v cudzích jazykoch a výchovných predmetoch, materiálno-technické zabezpečenie je nepostačujúce, vo viacerých školách sú havarijné stavy.

- ♦ **Stredné školy** – V SOŠ je nerovnomerné využívanie kapacity škôl, nezamestnanosť absolventov, nedostatočné vybavenie učebnými pomôckami, zhoršuje sa stav materiálno-technických podmienok. V gymnáziách je nepostačujúca kapacita vzhľadom na veľký záujem o štúdium, nedostatok bytov pre zahraničných lektorov. V SOU sú nevyhovujúce personálne podmienky v súkromných školách, didaktická technika je zastaraná a nefunkčná, málo vyhovujúce vybavenie dielni a pracovísk pre praktické vyučovanie.
- ♦ **Špeciálne školy** – kvalifikovanosť pedagogických pracovníkov a odbornosť vyučovania v školách je nízka, materiálno-technické vybavenie škôl je nedostatočné, chýba funkčná didaktická a výpočtová technika, vnútorné priestorové podmienky a stav budov sú málo vyhovujúce, je nedostatok špeciálnych učební a kabinetov.

2. Dlhodobo pretrvávajúce problémy

- ♦ **Materské školy** – nedostatočná motivácia kvalifikovaných učiteliek na prácu v okrajových oblastiach okresov, mnohé budovy sú v havarijnom stave.
- ♦ **Základné školy** – nedostatočná hospitačná a plánovacia činnosť, kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania je nízka, nezaujímajú kvalifikovaných učiteľov o prácu v okrajových okresoch regiónu.
- ♦ **Stredné školy** – V SOŠ je nevyhovujúce materiálno-technické vybavenie škôl, učebnicový fond nedostatočný. Nie je doriešené postavenie Bilingválneho gymnázia v Sučanoch, záujem o štúdium je desaťnásobne väčší ako kapacitné možnosti školy, budovy sú v havarijnom stave, chýbajú učebne, telocvične a školské jedálne. V SOU je to vyučovanie cudzích jazykov, triedy sa zriaďujú s nízkym počtom žiakov, zhoršuje sa stav materiálno-technických podmienok, domovy mládeže na ubytovanie stredoškolákov sú kapacitne nevyužívané.
- ♦ **Špeciálne školy** – kvalifikovanosť pedagogických pracovníkov a s tým súvisiaca odbornosť vyučovania v školách je nízka, zvlášť v internátnych zariadeniach sú málo vyhovujúce vnútorné priestorové podmienky.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v školskom roku 2001/2002

Prechod kompetencií na nových zriaďovateľov, vznik nových gymnázií (evanjelického a bilingválneho), budovanie špeciálno-pedagogických poradní a tried pre deti s ťažším a viacnásobným postihnutím.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Zvyšovanie konkurenčného prostredia vo vzťahu ku klesajúcej demografickej krivke vedie školy k prezentácii kvalít na verejnosti so snahou získať väčší počet žiakov, pretrvávajú problémy s kvalifikovanosťou učiteľov v obciach vzdialených od centier, zvyšovanie nákladov na prevádzku škôl.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ zvýšiť účinnosť metodických orgánov vo vzťahu k úrovni výchovno-vzdelávacieho procesu,
- ♦ vzdelávacie ponuky zamerať najmä na inovačné trendy v školstve zabezpečením odbornej garancie metodických centier,
- ♦ zefektívniť riadiacu prácu najmä v personálnej oblasti, vytvárať motivujúce podmienky pre pedagógov (zabezpečenie ich ubytovania, bytov pre manželské učiteľské páry, príplatky na cestovné...),
- ♦ vytvoriť systém ďalšieho vzdelávania učiteľov tak, aby bol pre nich finančne dostupný a motivujúci,
- ♦ novelizovať Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ,
- ♦ zvýšiť informovanosť verejnosti o výsledkoch inšpekčných zistení z jednotlivých škôl,
- ♦ nevyužitú kapacitu domovov mládeže prebudovať na ubytovanie pre zahraničných lektorov,
- ♦ riešiť chýbajúce priestory gymnázií dobudovaním nadstavieb, resp. využitím kapacít domovov mládeže – prebudovaním na učebne alebo presunom gymnázií do vyhovujúcich priestorov,
- ♦ zvyšovať počty interných učiteľov v súkromných školách,
- ♦ postupne utlmať veľké špecializované SOŠ,
- ♦ modernizovať fyzicky opotrebovanú technológiu zariadení školského stravovania.

NITRIANSKY KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – vhodné podmienky pre zaškolenie 5 – 6-ročných detí a detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou, kvalifikovanosť učiteliek je vysoká (98,4%), logopedická starostlivosť je zabezpečená, metódy a formy práce zodpovedajú inovačným a progresívnym trendom, funkčne a esteticky upravené interiéry a exteriéry, materiálne a technické vybavenie sa zlepšuje vďaka sponzorským darom.
- ♦ **Základné školy** – realizácia učebných plánov je v súlade s deklarovateľnými cieľmi, školy vytvárajú dostatočnú ponuku aktivít pre žiakov so špeciálnymi schopnosťami a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, na 1.stupni ZŠ je zabezpečená vysoká odbornosť vyučovania všetkých predmetov, na 2. stupni v slovenskom jazyku a literatúre, matematike, fyzike, prírodopise, náboženskej výchove, práva dieťaťa sú rešpektované, v málotriednych školách sú veľmi dobré priestorové podmienky, fond učebníc je dostatočný, zapájajú sa do projektov.
- ♦ **Základné umelecké školy** – prezentácia výsledkov výchovy a vzdelávania pedagógmi a žiakmi na verejnosti, ponuka vzdelávacích aktivít pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.
- ♦ **Stredné školy** – koncepčný rozvoj stredných škôl, vysoký podiel kvalifikovaných učiteľov v gymnáziách a SOŠ, výrazné je zapojenie škôl do projektov Infovek, Leonardo a Sokrates, pozornosť sa venuje problematike racionalizácie škôl s dôrazom na odstránenie duplicity odborov v rámci mesta alebo okresu, rozširujú sa formy nadstavbového štúdia, školy spolupracujú s verejnými inštitúciami a komorami, úspešná prezentácia žiakov v SOČ, v predmetových súťažiach aj na medzinárodnej úrovni, vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch z prírodovedných predmetov (1. miesto, t.j. 82,56%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Špeciálne školy** – spôsob vyučovania adekvátny schopnostiam žiakov, pozitívny vzťah k práci sa vytvára prostredníctvom manuálnej činnosti, kvalifikovanosť učiteľov individuálnej logopedickej starostlivosti je 100 %-ná, spolupráca učiteľov s lekármi, odborníkmi s PPP a ŠPP je účinná, zapojenosťou do projektov sa šíri ich dobré meno i v zahraničí, pomoc metodického oddelenia OŠM a TK KÚ, dobrá informovanosť zriaďovateľa o dianí v školách, špeciálni pedagógovia sú spoluautormi učebných plánov ŠZŠ pre nehovoriacich a učebníc pre ŠZŠ, v Nitrianskom kraji je vytvorené Združenie špeciálnych škôl a školských zariadení.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ **Materské školy** – slabšie plnenie cieľov Programu výchovy a vzdelávania, prevládajú činnosti riadené učiteľkami nad spontánnymi činnosťami, malý priestor na sebarealizáciu detí, dobrovoľnosť, rozvoj samostatnosti a iniciatívy, spätná väzba je menej účinná, stimulačné programy rozvoja reči detí z dvojjazyčného prostredia sú nedostatočné, narastá počet detí s poruchami reči a správania.
- ♦ **Základné školy** – málo zreteľné delegovanie kompetencií na pedagógov, metodické a poradné orgány, nedostatky vo výkone štátnej správy v 1. stupni, nedostatočná orientácia v školskej legislatíve, jej nesprávny výklad v praxi, nedostatočná pripravenosť učiteľov na prácu so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, nejednotný systém hodnotenia úrovne vedomostí žiakov, pretrvávajú nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov, nízka odbornosť vyučovania výchovných predmetov na druhom stupni, pravopisná a estetická úroveň žiackych písomných prejavov klesá, žiaci slabo ovládajú techniku čítania s porozumením, narastá agresívne správanie žiakov, klesá úroveň pohybovej aktivity žiakov, zhoršujú sa materiálno-technické podmienky, nevyhovujúci je hygienický stav budov, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (8. miesto - 70,43%) z matematiky (5. miesto - 58,73%) a z prírodovedných predmetov (6. miesto - 58,84%) v porovnaní s celoslovenským priemerom .
- ♦ **Základné umelecké školy** – nevyhovujúce priestorové a materiálno-technické podmienky, metodická činnosť smerom k učiteľom je nedostatočná.
- ♦ **Stredné školy** – nízka odbornosť vyučovania cudzích jazykov v SOŠ, málo efektívny systém vnútornej školskej kontroly v SOU, chýbajú učebné pomôcky a učebnice na vyučovanie, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (5. miesto - 78,34%) a z matematiky (5. miesto - 65,14%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Špeciálne školy** – pozastavený je proces zriaďovania špeciálnopedagogických poradní pri špeciálnych základných školách, nedostatočná materiálno-technická vybavenosť škôl, priestorové podmienky sú nevyhovujúce, technický a hygienický stav budov je zlý.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

Nízka kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania v súkromných školách, nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov a špeciálnych pedagógov, odborné učebne chýbajú alebo ich vybavenie je zastarané, negatívny odraz nedostatku finančných prostriedkov na celkovom skvalitnení práce škôl.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v šk. roku 2001/2002

Stredné školy prešli pod Nitriansky samosprávny kraj, dve SOU a DOŠ sa transformovali na združenú strednú školu, dve cirkevné gymnáziá s VJM boli zaradené do siete gymnázií, 56 % ZŠ, 25 % ZUŠ, 33,33 % CVČ sa stali právnymi subjektami, školské zariadenia prešli pod správu obcí.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Chýbajú vzdelávacie štandardy pre gymnáziá s osemročným štúdiom, zhoršujú sa sociálne pomery v rodinách žiakov, klesá úroveň starostlivosti o deti v rodinách z menej podnetného prostredia, nedostatok finančných prostriedkov negatívne ovplyvňuje chod škôl.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ zintenzívniť kontrolnú činnosť riaditeľov škôl s dôrazom na kvalitu a výsledky, vyučovacieho procesu,
- ♦ skvalitniť starostlivosť o žiaka zo strany všetkých subjektov výchovy,
- ♦ zabezpečiť finančné prostriedky na opravu školských budov a doplnenie ich materiálno-technickej základne.

BANSKOBYSSTRICKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – Program výchovy a vzdelávania v MŠ sa dodržiava a plní, v procese sa uplatňujú interaktívne aktivizujúce metódy a zážitkové učenie, výrazná je aktivita detí pri nadobúdaní a následnej aplikácii nových poznatkov, realizuje sa uvoľnený denný poriadok, zabezpečená je 100 %-ná kvalifikovanosť a odbornosť učiteliek – aj v špeciálnych triedach, zvyšuje sa počet učiteliek s vysokoškolským vzdelaním, vo väčšine MŠ je vysoká estetická úroveň interiérov, dobré vonkajšie aj vnútorné priestorové podmienky.
- ♦ **Základné školy** – reálne vytýčené hlavné ciele výchovy a vzdelávania, informačný tok je zabezpečený účinnými prostriedkami, učebné osnovy a vzdelávacie štandardy vo väčšine predmetov sa dodržiavajú a plnia, výrazná je interakcia a kooperácia učiteľ – žiak, žiak – žiak, vhodná je štruktúra pedagogických zborov z hľadiska dĺžky praxe a vekovej skladby vo väčšine škôl, prezentácia žiakov v regionálnych súťažiach a v školských časopisoch, funkčné preventívne a multidisciplinárne aktivity.
- ♦ **Základné umelecké školy** – pretrváva záujem žiakov o štúdium a zvyšuje sa aj zo strany dospelých, plánovanie a realizácia koncepčných zámerov výchovy a vzdelávania smeruje k rozvoju škôl, pedagogickí zamestnanci majú záujem o dopĺňanie, rozširovanie a prehlbovanie vzdelania.
- ♦ **Stredné školy** – zameranie jednotlivých typov škôl je v súlade s vonkajšími a vnútornými faktormi vplývajúcimi na reálne ciele výchovy a vzdelávania, operatívne úlohy sú rozpracované na veľmi dobrej úrovni, kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania sa zlepšuje, zvyšuje sa počet majstrov odborného výcviku s ukončeným bakalárskym štúdiom, školy sa zaujímajú o uplatnenie vlastných absolventov v praxi, narastá počet stredných škôl zapojených do projektov.
- ♦ **Špeciálne školy** – realizácia výchovných a vzdelávacích cieľov je v súlade so zameraním škôl, dodržiavajú sa schválené učebné plány, učitelia majú záujem rozširovanie kvalifikácie, účinná vnútorná a vonkajšia komunikácia, výrazné pedagogické pôsobenie, školy sa vo významnej miere zapájajú do aktivít rozvíjajúcich estetické potreby žiakov.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ **Materské školy** – nedodržiavajú sa podmienky súbežnosti plnenia obsahu jednotlivých tematických celkov a kategórií, pedagogickí zamestnanci – vrátane vedúcich – sú nedostatočne orientovaní v platnej školskej legislatíve, malá možnosť ďalšieho vzdelávania učiteliek, nedostatočný časový priestor na spontánne ranné hry detí, narastá počet detí s agresívnym a bezohľadným správaním, zastaraný inventár, takmer 100 %-ná absencia výpočtovej a rozmnožovacej techniky a zlá kvalita pracovných pomôcok obme-

dajú prácu učiteľiek, nedostatok finančných prostriedkov sa negatívne odráža na technickom stave budov.

- ♦ **Základné školy** – častá nesprávna integrácia žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – najmä u žiakov s mentálnym postihom, vo výchovno-vzdelávacom procese na 2. stupni prevládajú tradičné metódy a formy práce, spätná väzba je málo účinná, pretrvávajú nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov a niekde aj učiteľov výchovných predmetov, materiálno-technické podmienky škôl sú dlhodobo nedostatočné až nevyhovujúce, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (6. miesto - 71,12%), z matematiky (6. miesto - 58,55%) a z prírodovedných predmetov (5. miesto - 60,64%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Základné umelecké školy** – naďalej prevláda vysoké percento nekvalifikovaných učiteľov, zo strany zriaďovateľov sa nevenuje dostatočná pozornosť problematike tohto školstva, materiálno-technické vybavenie niektorých škôl je na nevyhovujúcej úrovni.
- ♦ **Stredné školy** – nedôsledne sa dodržiavajú učebné plány a učebné osnovy, vysoký podiel nekvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov v pedagogických zboroch najmä v SOU, nekoncepčná a formálna práca predmetových komisií, málo účinný vnútorný kontrolný systém, výsledky žiakov sa hodnotia sporadicky, málo vyhovujúce priestorové a materiálno-technické podmienky (najmä G a SOŠ), v SOU chýbajú telocvičňa a priestory na oddych a trávenie prestávok počas teoretického a praktického vyučovania, regionálne vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (7. miesto - 75,53%) a z prírodovedných predmetov (6. miesto, t.j. 75,56%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Špeciálne školy** – niektoré školy nemajú jasne a jednoznačne stanovené úlohy z hľadiska dlhodobého rozvoja, nedostatočná činnosť metodických orgánov, pretrvávajú nedostatok kvalifikovaných pedagógov, narastajú výchovné problémy so žiakmi z málo podnetného prostredia, málo vyhovujúce priestorové a materiálno-technické podmienky.

2. Dlhodobo pretrvávajúce problémy

- ♦ **Materské školy** – výkon štátnej správy v 1. stupni je na priemernej, v ojedinelých prípadoch až na málo vyhovujúcej úrovni, nedostatočné odborné usmerňovanie zo strany zriaďovateľov, absentujú špeciálni pedagógovia a logopédi, nedostatok finančných prostriedkov neumožňuje zakúpiť výpočtovú a rozmnožovaciu techniku, modernú didaktickú techniku a realizovať generálnu opravu a údržbu budov.
- ♦ **Základné školy** - pretrvávajú nekvalifikované vyučovanie cudzích jazykov, vo vnútornej školskej kontrole nie je vytvorený systém, trvalý nedostatok finančných prostriedkov neumožňuje nákup nových učebných pomôcok, výpočtovej, audiovizuálnej a didaktickej techniky.
- ♦ **Základné umelecké školy** – nedodržiavajú sa učebné plány jednotlivých odborov, prijíma sa vysoký počet žiakov nad rámec kapacitných možností.
- ♦ **Stredné školy** – vyskytuje sa tendencia otvárať triedy na dolnej hranici počtu žiakov v niektorých študijných a učebných odboroch SOU a nadstavbového štúdia, pre nezáujem žiakov zanikajú niektoré technické študijné a učebné odbory, v niektorých pretrvávajú problémy pri zabezpečovaní praxe, nedostatočné je materiálno-technické vybavenie škôl, technický stav budov, najmä G a SOŠ.
- ♦ **Špeciálne školy** – zhoršuje sa štruktúra pedagogických zborov z hľadiska kvalifikačných požiadaviek, zvyšuje sa počet žiakov s poruchami správania, materiálno-technické a priestorové podmienky - najmä v neúčelových a zastaraných budovách - sú nevyhovujúce.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v šk. roku 2001/2002

Napriek mnohým deklarovaným snahám sa v rámci racionalizácie škôl a školských zariadení uskutočnila len minimálna úprava siete.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Vedenia škôl a školských zariadení prioritne riešia problémy súvisiace s materiálno-technickým zabezpečením škôl na úkor kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, pedagogickí zamestnanci odchádzajú do finančne výhodnejších zamestnaní, absolventi VŠ nemajú záujem pracovať v školstve, stráca sa motivácia a záujem pedagógov o zvyšovanie, resp. rozširovanie kvalifikácie, klesá záujem o niektoré technické študijné a učebné odbory v SOU a SOŠ, informácie o stave na trhu práce v regióne sú nedostatočné, dlhodobý nedostatok finančných prostriedkov neumožňuje skvalitniť vybavenosť škôl, ich údržbu a rekonštrukciu.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ zvyšovať právne vedomie pedagogických zamestnancov, vrátane vedúcich,
- ♦ sledovať realizáciu a podmienky integrovania žiakov so špeciálno-výchovnými potrebami a následne hodnotiť ich osobný rast,

- ♦ podporovať snahu a zručnosti pri získavaní mimorozpočtových finančných prostriedkov, napr. projekty EÚ, tretí sektor a podobne,
- ♦ reálne uskutočniť racionalizáciu siete stredných škôl,
- ♦ zlepšiť spoluprácu SŠ s úradmi práce,
- ♦ väčšiu pozornosť venovať obsadzovaniu kariérových miest v školách (vedúci metodických orgánov, koordinátori, uvádzajúci učitelia...), primerane ich ohodnotiť.

PREŠOVSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ *Materské školy* – úspešne prezentujú širokej verejnosti prácu s deťmi.
- ♦ *Základné školy* – vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňajú podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (4. miesto - 73,37%) a z prírodovedných predmetov (4. miesto - 63,72%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ *Špeciálne školy* – vytvárajú pre deti pestrú a širokú ponuku záujmových voľnočasových aktivít.
- ♦ *Stredné školy* – vedenie škôl zabezpečuje dobrú odbornosť vyučovania, spolupráca s odberateľskou sférou je dobrá, sú akceptované regionálne špecifiká a potreby, regionálne vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (1. miesto - 82,25%) a z matematiky (1. miesto - 75,74%) v porovnaní s celoslovenskými priermi.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ Zavádzanie informačných technológií do škôl je pomalé a ťažkopádne, súčasnú prijateľnú úroveň dosahujú len vďaka sponzorským darom, vzniká nepríjemná a nadmerná závislosť materiálno-technických podmienok škôl od miery sponzorstva, vybavenie učebnými pomôckami je nedostatočné, mnohé sú zastarvané a nefunkčné, vyskytuje sa benevolentný prístup k dodržiavaniu platnej školskej legislatívy upravujúcej prijímacie konanie z pozície škôl aj zriaďovateľa, regionálne vyhodnotenie výsledkov ZŠ v testoch z matematiky (4. miesto - 58,87%) v porovnaní s celoslovenským priemerom, regionálne vyhodnotenie výsledkov OGY v testoch z prírodovedných predmetov (5. miesto - 73,38%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

Na všetkých stupňoch škôl je podceňovaný význam a úloha poradných a metodických orgánov v riadiacej činnosti.

- ♦ *Materské školy* – počet zaškolených rómskych detí v porovnaní s ich vzrastajúcou populáciou je nízky, neudržiavané, neupravené vonkajšie priestorové podmienky najmä na veľkých sídliskách.
- ♦ *Základné školy* – vedenia škôl v malej miere delegujú kompetencie na metodické a poradné orgány.
- ♦ *Stredné školy* – v triedach a odborných skupinách v SOU sú nízke počty žiakov, nerešpektuje sa vyhláška č. 245/1993 Z. z. o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov SOU,
- ♦ *Špeciálne školy* – štruktúra pedagogických zborov je vo vzťahu k zameraniu a vzdelávacím aktivitám nevyhovujúca.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v šk. roku 2001/2002

Výraznejšie zmeny neboli.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Priebeh a výsledky výchovy a vzdelávania nepriaznivo ovplyvňuje nedostatočný finančný rozpočet škôl, riaditelia škôl a školských zariadení veľmi často zabezpečujú prevádzkové činnosti na úkor pedagogicko-odborného riadenia.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ riešenie dlhotrvajúcich problémov v ŠŠ nutne vyžaduje systémový prístup zriaďovateľa aj štátu,
- ♦ novelizovať § 6 ods. 2 vyhlášky MŠ SR č.102/1991 Zb. o ukončovaní štúdia na stredných školách.

KOŠICKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Najvýraznejšie pozitíva:

- ♦ **Materské školy** – priaznivé reakcie verejnosti na inovačné trendy v predškolskej výchove, výrazná a účinná snaha učiteliek o skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu svojpomocne zhotovenými pomôckami, 100%-ná kvalifikovanosť.
- ♦ **Základné školy** – spolupráca učiteliek prvých ročníkov ZŠ s učiteľkami MŠ je dobrá, učitelia sa snažia zlepšovať názornosť vyučovania svojpomocne zhotovenými pomôckami, školské kluby detí vytvárajú pestrú a širokú ponuku aktivít na veľmi dobrej úrovni, stav a úroveň problematiky úrazov a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je veľmi dobrý, regionálne vyhodnotenie výsledkov v testoch z matematiky (1. miesto - 61,74%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Stredné školy** – uplatňuje sa princíp európskej dimenzie vo vzdelávaní, rozvíja sa medzinárodná spolupráca škôl, prehĺbujú sa kontakty žiakov a učiteľov z európskych krajín, vedenia gymnázií majú záujem o zavádzanie najmodernejších technológií a o ich široké využívanie v školskej a mimoškolskej činnosti s cieľom zabezpečiť lepšie materiálno-technické vybavenie, najmä v oblasti výpočtovej techniky sa školy všetkých typov zapájajú do rôznych projektov, v ktorých je možné získať granty.

Najvýraznejšie negatíva:

- ♦ **Materské školy** – vedenia MŠ sú nedostatočne orientované v platnej školskej legislatíve, systém vnútornej školskej kontroly je málo efektívny najmä v analyticko-hodnotiacej oblasti, naďalej pretrváva absencia logopédov, školských psychológov, špeciálnych pedagógov, vybavenie didaktickou technikou je zastarané, nedostatočné.
- ♦ **Základné školy** – poradné a metodické orgány školy v malej miere participujú na riadiacej a kontrolnej činnosti, málo efektívna hospitačná činnosť vedenia škôl, úroveň právneho vedomia riaditeľov škôl je nízka, výchovno-vzdelávací proces sa realizuje málo efektívnymi metódami a formami práce, prevláda orientácia vyučovania na obsah učiva, menej na metodologické aspekty, najmä začínajúci učitelia nie sú vedení k systémovému prístupu v rozvoji osobnosti žiaka vo vyučovaní, narastá veľký počet zameškaných hodín, záškoláctvo, agresivita žiakov, pre nedostatok kvalifikovaných učiteľov sa nevyužíva v školách s vyučovacím jazykom maďarským možnosť delenia žiakov do skupín na hodinách slovenského jazyka, pretrváva nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov, vedeniam škôl chýbajú stimuly, ktoré by motivovali učiteľov k ďalšiemu vzdelávaniu, pri experimentálnom overovaní prípravných ročníkov nie sú dodržané podmienky zaradenia škôl do experimentu, dvojsmennosť vyučovania, regionálne vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (7. miesto - 70,76%), z prírodovedných predmetov (7. miesto - 57,87%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.
- ♦ **Stredné školy** – málo účinný vnútorný kontrolný systém, pretrváva nízka úroveň právneho vedomia riaditeľov škôl, pretrvávajú klasické, menej efektívne postupy vo výchovno-vzdelávacom procese, nedostatok školských psychológov, regionálne vyhodnotenie nameraných výsledkov v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (8. miesto - 71,91%), z matematiky (8. miesto, t.j. 57,66%) a z prírodovedných predmetov (8. miesto - 63,74%) v porovnaní s celoslovenským priemerom.

2. Dlhodobó pretrvávajúce problémy

Transformácia vyučovania sa nerealizuje smerom k tvorivo-humánnej výchove, nedostatočný monitoring procesu výučby, spätnej väzby, autoregulácie a plánovania systémového rozvoja osobnosti žiakov, formálna a nystematická plánovacia činnosť, pretrváva nedostatok kvalifikovaných pedagógov cudzích jazykov a špeciálnych pedagógov, činnosť školských rád je strnulá, málo funkčná, nedostatočne plnia funkciu verejnej kontroly práce škôl, nevyhovujúce materiálno-technické podmienky a technický stav školských budov.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve v šk. roku 2001/2002

Legislatíva pre oblasť školstva v súvislosti s prechodom kompetencií za štátnej správy na obce a vyššie územné celky je nejasná, neprehľadná.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

Chýbajú aktivity zamerané na výmenu odborných skúseností učiteľov a riaditeľov, obsahová náplň pracovných porád riaditeľov škôl vo vzťahu k zmenám v školstve a trendom v edukačnom procese je nevyhovujúca, učitelia cudzích jazykov odchádzajú do iných, finančne výhodnejších rezortov.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov:

- ♦ profesionalizovať riadenie škôl a školských inštitúcií (zabezpečiť priebežné vzdelávanie),
- ♦ výraznejšie naštartovať pozitívne zmeny v školstve, vytvoriť podmienky pre inovovanú výučbu,
- ♦ prispôsobiť vzdelávaciu ponuku vysokých škôl trhu práce so zameraním na cudzie jazyky a informatiku,
- ♦ zriadiť metodické centrum v Košiciach,
- ♦ v pedagogicko-organizačných pokynoch MŠ SR na nový školský rok vymedziť (vzhlľadom na nového zriaďovateľa) záväzné pravidlá a postup zaradenia prípravných ročníkov,
- ♦ určiť so zriaďovateľom pravidlá poskytovania sociálnych dávok deťom z málo podnetného prostredia.

Problémy regionálneho školstva v porovnaní s uplynulým školským rokom sa čiastočne zmenili – malý posun v kvalite výchovno-vzdelávacej činnosti nastal v **materských školách** najmä širším zavádzaním projektov a uplatňovaním prvkov metodiky Krok za krokom, zvýšil sa počet učiteliek s vysokoškolskou kvalifikáciou a počet zaškolených detí najmä 5-6-ročných, na druhej strane nedošlo k pozitívnym zmenám v materiálno-technických podmienkach a v stave budov a v regiónoch s výraznejším zastúpením rómskej komunity sa nedarí zvýšiť zaškolenosť detí v MŠ.

V **základných školách** napriek pozitívnym konštatovaniám o zavádzaní variabilných vzdelávacích programov prostredníctvom učebných plánov a snahe o špecifikáciu v rámci regiónu narastá nedostatok kvalifikovaných učiteľov už nielen cudzích jazykov. Prácu väčšiny škôl poznačil celkovo málo pripravený prechod na právnú subjektivitu, čo znamenalo zníženie úrovne kontrolnej a hospitačnej činnosti.

Fungovanie **stredných škôl** bolo výrazne ovplyvnené prechodom zriaďovateľskej funkcie stredných odborných učilišť na krajské úrady (celkovo pozitívne hodnotený) a príprava na ďalšie zmeny v tejto oblasti od 01.07.2002. Nezlepšil sa postup a tempo racionalizácie stredných škôl, osobitne stredných odborných učilišť. Určitým pozitívnym prvkom bola snaha racionalizovať prípravu žiakov v rovnakých odboroch v stredných odborných učilištiach v rámci jednej lokality.

3. Závery z inej činnosti

Štátna školská inšpekcia okrem plnenia funkcie kontroly štátu nad úrovňou výchovy a vzdelávania vykonávala ďalšie činnosti, ktoré pozitívne ovplyvňovali úroveň informovanosti verejnosti o stave výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike, kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, riadenie škôl a školských zariadení, právne vedomie učiteľov a vedúcich školských zamestnancov aj rodičovskej verejnosti, ale súčasne prezentovali systém kontroly výchovy a vzdelávania aj v zahraničí.

Okrem zverejnenia Správy o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach SR v školskom roku 2000/2001 v Učiteľských novinách školskí inšpektori v školskom roku 2001/2002 publikovali celkom **59 odborných článkov** v odbornej pedagogickej tlači - v *Učiteľských novinách* (11), *Pedagogickom spektre* (13), *Predškolskej výchove* (8), rezortných zborníkoch (12), *Hospodárskych novinách* (1), regionálnej tlači a denníkoch. Zverejnením analýzy výsledkov testu z matematiky, testu environmentálnych poznatkov a dotazníka environmentálnych postojov učiteľa získali informácie o vedomostnej úrovni žiakov s možnosťou porovnania vlastných dosahovaných vyučovacích výsledkov. V prílohe denníka *Sme* – Škola a rodina - sa na požiadanie redaktorov vyjadrovali k akútnym problémom vyskytujúcim sa v školstve a poskytovali informácie nielen o výsledkoch kontroly, ale zaujímali stanoviská k rozličnej problematike v školstve, ku ktorej sa nevyjadrovalo Ministerstvo školstva SR.

21 školských inšpektorov vykonávalo jedenásťkrát *lektorskú činnosť* v príprave vedúcich zamestnancov (riaditeľov MŠ, ZŠ, SŠ a ich zástupcov) v oblasti vysvetľovania nových prístupov vo výkone školskej inšpekcie, ale aj výkladom školskej legislatívy, na odborných podujatiach pre učiteľov.

Na posilnenie právneho vedomia a informovanosti pedagogickej verejnosti boli na požiadanie vydavateľa v publikáciách *Škola a právo* (3) *zverejnené informácie o školskej inšpekcii* a výklad legislatívy k výkonu školskej inšpekcie, v publikácii *Vedenie školy* usmernenia k environmentálnej výchove v ZŠ a SŠ. Školskí inšpektori ovplyvňovali výchovno-vzdelávací proces prácou v regionálnych a celoštátnych *odborných komisiách, súťažných porotách, redakčných radách* (45) a činnosťou v komisiách MŠ SR aj rozhodovanie vo vybraných oblastiach (akreditácia vzdelávacích projektov, udeľovanie čestných názvov školám a školským zariadeniam).

Školskí inšpektori participovali na *tvorbe učebných osnov, učebníc, pracovných zošitov, vzdelávacích štandardov*, lektorovali učebnice (5), záverečné práce k 1. a 2. kvalifikačnej skúške (9).

Riaditelia školských inšpekčných centier sa zúčastňovali *pracovných porád* vedúcich OŠMaTK krajských a okresných úradov a školskí inšpektori regionálnych porád riaditeľov škôl a školských zariadení s cieľom informovania o poznatkoch školskej inšpekcie v SR (14) a v zahraničí (8 vo Francúzsku, Nemecku, Írsku, Rakúsku, Česku, Švajčiarsku, Holandsku, Fínsku).

Školskí inšpektori sa zúčastnili na **22 medzinárodných podujatiach** (OECD, SICI, Univerzitami v ČR, SR), a na **24 celoštátnych podujatiach**.

Zahraničných pracovných ciest sa zúčastnili štrnásťkrát (Česko, Fínsko, Holandsko, Francúzsko, Belgicko, Nemecko).

4. Poznatky orgánov štátnej správy v školstve, zriaďovateľov škôl a školských zariadení a vzdelávacích ustanovizní a organizácií v oblasti výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach

4.1. Ďalšie vzdelávanie pedagógov a riadiacich zamestnancov škôl ⁸

V školskom roku 2001/2002 sa vzdelávacia a odborná-metodická činnosť v *metodicko-pedagogických centrách* (MPC) zamerala na proces humanizácie vyučovania, rozvíjanie kognitívnych schopností žiakov, motiváciu, formovanie ich emocionálnej a hodnotovej orientácie, pozitívne hodnotenie celej osobnosti žiaka popri sprostredkovaní najnovších informácií v rámci jednotlivých úzko špecializovaných tém. V 3 MPC tento proces najčastejšie prebiehal už osvedčenou formou *priebežného vzdelávania* pedagogických zamestnancov v **133 projektoch**.

1. *kvalifikačnú skúšku* v 3 MPC v uplynulom školskom roku vykonalo **907** učiteľov, čo naznačilo rastúci trend ich záujmu. 2 MPC v spolupráci s vysokými školami organizujú 2. kvalifikačnú skúšku, ktorú v predchádzajúcom školskom roku absolvovalo **253** pedagógov. Ich záujem o túto formu štúdia je porovnateľný s predchádzajúcim obdobím.

Príprava vedúcich pedagogických zamestnancov prebiehala v **4 projektoch** zameraných na riadenie stredných škôl, základných škôl, materských škôl a centier voľného času. Štúdium ukončilo **554** pedagogických zamestnancov. Klesajúci počet záujemcov o toto štúdium len potvrdzuje ich stabilizáciu.

V rámci *špecializačného kvalifikačného štúdia* (ŠKŠ) prebehlo a ešte prebieha **14** projektov zameraných na etickú výchovu, informatiku, teóriu a prax cudzích jazykov a pod. V školskom roku 2001/2002 ŠKŠ absolvovalo **59** pedagogických zamestnancov.

Vzdelávanie formou *špecializačného inovačného štúdia* (ŠŠI) v sebe zahŕňalo **30** projektov so zameraním na oblasť drogovej prevencie, rozvoja informačných a komunikačných technológií, onkologickej výchovy a pod. V predchádzajúcom školskom roku ŠIŠ obhájením záverečnej práce ukončilo **70** učiteľov.

Nízky počet absolventov je ovplyvnený dvojročným cyklom štúdia. MPC v rámci edičnej činnosti najlepšie práce absolventov publikujú.

Z ďalších aktivít možno uviesť účasť na práci ústredných a krajských komisií predmetových olympiád, rozsiahlu edičnú činnosť, odborná-metodické poradenstvo pedagogickým zamestnancom a pod.

Novým prvkom v činnosti MPC bol projekt *Hospodársky týždeň*, ktorý v minulom školskom roku absolvovalo **159** študentov 3. ročníka stredných škôl.

Nárast počtu projektov naznačil zvýšený záujem zo strany pedagógov o jednotlivé formy štúdia, ale aj pružnú reakciu metodicko-pedagogických centier na aktuálne požiadavky praxe.

4.2. Učebnicová politika v SR ⁹

Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) sa podujal na riešenie aktuálnej problematiky, zameranej na učebnicovú politiku v Slovenskej republike. V záujme toho uskutočnil v novembri 2001 *prieskum* formou dotazníka medzi učiteľmi základných a stredných škôl.

Otázky v dotazníku boli zamerané na spokojnosť učiteľov so stavom tvorby, financovania, vydávania, distribúcie a využívania učebníc vo vyučovacom procese. Dotazníkom bolo oslovených **50** základných škôl, **30** stredných odborných škôl a stredných odborných učilíšť a **20** gymnázií. Odpovede zaslalo **1 030** respondentov (**419** učiteľov základných škôl, **264** učiteľov gymnázií a **347** učiteľov stredných odborných škôl a stredných odborných učilíšť).

Cieľom bolo sústrediť názory učiteľov na celkový proces od tvorby až po využívanie učebníc. V zadanom dotazníku bolo 9 zatvorených otázok, ktoré boli zamerané na tieto oblasti :

- ◆ tvorby učebníc,
- ◆ financovania,
- ◆ vydávania učebníc,

⁸ Použité pramene: *Výročná správa a verejný odpočet činnosti za rok 2000.*, Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2001; *Vyhodnotenie plánu hlavných úloh za I. polrok 2002*. Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2002 *Výročná správa za rok 2001*. Metodicko-pedagogické centrum mesta Bratislavy, 2001; *Hodnotenie práce za školský rok 2001/2002*. Metodicko-pedagogické centrum, Tomášikova 4, Bratislava, 2002.

⁹ Použitý prameň: *Názory učiteľov na proces tvorby, vydávania, distribúcie a vydávania učebníc*. Štátny pedagogický ústav, Bratislava, 2001.

- ◆ distribúcie,
- ◆ využívania učebníc vo vyučovacom procese.

V závere dotazníka mali učitelia možnosť vyjadriť sa slovne k celkovej problematike.

Zo získaných údajov vyplynulo niekoľko dôležitých námetov, ktorým v priebehu riešenia úloh o učebnicovej politike bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť:

1. Potreba vytvorenia primeraného časového priestoru pre tvorbu každej učebnice, aby autori mali dostatok času a možností komunikovať s učiteľmi ešte v procese tvorby učebníc. Premyslieť a postupne realizovať aspoň jednoročné experimentálne overenie každej novej učebnice. Pred zavedením učebnice do školskej praxe usporiadať metodické semináre pre učiteľov.
2. Do programu seminárnych stretnutí s učiteľmi zaradiť programový bod o efektívnom využívaní učebnice v príprave na vyučovanie a vo vyučovacom procese.
3. Pravidelne hodnotiť učebnice, aby bol prehľad o tom, ktoré sú kvalitné a môžu spĺňať všetky funkcie učebnice, t.j. informačnú, transformačnú, výchovnú, riadiacu, sebazvedľavaciu ako aj ďalšie funkcie.
4. Učebnice v nemalej miere zaťažujú rozpočet školstva, preto je potrebné zabezpečiť efektívne využívanie finančných prostriedkov používaných na ich tvorbu.
5. Zhodnotiť doterajší dosah alternatívnych učebníc na učiteľov a na úroveň vyučovania v tých predmetoch, v ktorých už tieto učebnice existujú. Premyslieť a postupne realizovať pokrytie všetkých učebných predmetov alternatívnymi učebnicami.

Počet a závažnosť problémov a úloh, ktoré sa odhalili prostredníctvom odpovedí učiteľov na otázky dotazníka, predstavuje len zlomok z toho, čo v súvislosti s riešením učebnicovej politiky eviduje a postupne chce riešiť Štátny pedagogický ústav.

4.3. Analýza výskytu záškoláctva a problémového správania¹⁰

Rôznym poruchám správania v rámci výskumných úloh venoval pozornosť Ústav informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ) v rokoch 1995 – 2000. **Záškoláctvo** bolo sledované len v roku 1995 otázkou zameranou na zistenie názoru mladých ľudí na negatívne javy. **Šikanovanie** sa zisťuje v pravidelných trojročných intervaloch v rámci sledovania sociálno-patologických javov. Hra na hracích automatoch – **gambling** je sledovaná od roku 1995 každý rok a to prostredníctvom otázok zameraných nielen na osobné skúsenosti respondentov s gamblingom, ale zisťuje sa aj motív hry na hracích automatoch a vek pri získavaní prvých skúseností.

Analýza sa zaoberá spracovaním štatistických údajov, týkajúcich sa javov záškoláctva a **problémového správania**. Zdrojom údajov je výkaz o prospechu žiakov v základných školách a výkaz o prospechu a dochádzke žiakov gymnázií, stredných odborných škôl a konzervatórií. Sledované javy sú mapované ukazovateľom počtu neospravedlnených hodín na jedného žiaka a ukazovateľom počtu žiakov so zníženou známku zo správania.

V **základnej škole** spolu pripadá na jedného žiaka 3,4 neospravedlnenej hodiny. Od roku 1998 sa toto číslo zväčšilo o 60 %. Na 2. stupni je situácia horšia. Ukazovateľ je väčší o 1 neospravedlnenú hodinu (4,4) a má rastúci trend. Situácia v okresoch je veľmi diferencovaná. Najvyššie hodnoty sú v okresoch Trebišov (16,6), Košice – okolie (15,0), Gelnica (12,5), Rimavská Sobota (12,0) a Michalovce (11,4). Najvyšší počet neospravedlnených hodín je v 5. ročníku.

V školskom roku 1999/ 2000 malo takmer **16 000 žiakov** základnej školy zníženú známku zo správania. Prevažnú časť (85 %) z tohto počtu tvoria žiaci 2. stupňa. Ukazovateľ má od roku 1998 rastúci trend. V priebehu troch rokov sa zvýšil o 32 % a rastie aj na 1. a 2. stupni ZŠ. Viac ako o 100 % vzrástol v rokoch 1998 až 2000 počet žiakov so zníženou známku zo správania v okresoch Stará Ľubovňa (o 258 %), Snina (o 182 %), Gelnica (o 109 %), Stropkov (o 106 %) a Poprad (o 104 %). Najvyšší podiel so zníženou známku zo správania má šiesty (4,2 % žiakov) a siedmy (4,3 % žiakov) ročník.

Vývoj počtu neospravedlnených hodín na jedného žiaka je v **gymnáziu** štatisticky konštantný. S pravidelnými odchýlkami sa od roku 1993 pohybuje na úrovni 0,4 hodiny. Výrazne najvyšší počet neospravedlnených hodín na žiaka je v gymnáziách Bratislavského kraja (0,9 hodiny). V ostatných krajoch sa pohybuje od 0,19 (Prešovský kraj) po 0,42 (Žilinský kraj).

Podiel žiakov gymnázií so zníženou známku zo správania sa zvýšil z 0,9 % v roku 1993 na 1,2 % v roku 2001. Aj v jednotlivých krajoch s výnimkou Trenčianskeho mal ukazovateľ rastúci trend. Najvýraznejšie (2,2 %) to bolo v Bratislavskom kraji.

¹⁰ Použitý prameň: Analýza výskytu záškoláctva a problémového správania. Ústav informácií a prognóz školstva. Bratislava, 2002.

Aj v prípade **strednej odbornej školy** (SOS) má najväčší počet neospravedlnených hodín na žiaka Bratislavský kraj (2,1). V ostatných krajoch sa pohybuje od 0,8 (Trnavský a Prešovský kraj) do 1,3 (Banskobystrický kraj). K najvyššiemu nárastu ukazovateľa od roku 1993 došlo v Bratislavskom kraji. Pokles bol zaznamenaný len v prípade Košického kraja.

Narástlo aj percento žiakov zo zníženou známkomou zo správania. Zvýšilo sa z 2,3 % v roku 1993 na 2,8 % v roku 2001. Najvyšší podiel na tom má Bratislavský kraj, ale najväčší nárast bol zaznamenaný v Banskobystrickom kraji.

Počet neospravedlnených hodín na **konzervatóriu** sa zvyšoval najmä v posledných troch rokoch. Z 1,2 neospravedlnenej hodiny na žiaka v roku 1993 vzrástol na 3 hodiny v roku 2001. Výrazný extrém ukazovateľa z regionálneho pohľadu dosahuje Nitriansky kraj (9,9 hodín na žiaka). Ostatné kraje sa pohybujú v rozpätí od 0,6 hodín (Košický kraj) do 3,5 neospravedlnených hodín (Bratislavský kraj). Zvýšil sa aj počet žiakov so zníženou známkomou zo správania. Z 5,4 % v roku 1993 na 7,7 % v roku 2001. Najvýraznejšie sa ukazovateľ zvýšil v Bratislavskom kraji, a to z 3,9 % (rok 1993) na 8,6 % (rok 2001). V Nitrianskom kraji sa hodnoty menili s výraznými výkyvmi (zo 14,3 % na 2,3 % v rokoch 1997 a 1998).

Pri zisťovaní názorov na jednotlivé **sociálno-patologické javy** (záškoláctvo, šikanovanie, hra na hracích automatoch, závislosť od drog) v rámci dlhodobých výskumov realizovaných na ÚIPŠ sa ukázalo, že najviac opýtaných sa domnieva, že dohliadať na dochádzku detí do školy sú povinní rodičia a za ich záškoláctvo by mali byť aj stíhaní. Len 5,1 % respondentov zastáva názor, že za dochádzku detí zodpovedá škola.

Podľa výsledkov výskumu sa **šikanovanie** najčastejšie objavuje v škole (24,3 %), na ulici (8,6 %), v rovesníckej skupine (7,7 %). V malej miere (1,7 %) sa šikanovanie objavuje aj v domácom prostredí respondentov. Viac skúseností so šikanovaním majú respondenti žijúci v rodinách, kde nie sú vytvorené dobré vzťahy a títo uvádzajú, že sú šikanovaní priamo v rodine. Výsledky výskumu ukazujú, že so šikanovaním sa častejšie stretli mladí ľudia, ktorí uvádzali zvýšenú konzumáciu alkoholických nápojov.

Ukázalo sa, že na **hracích automatoch** ešte nikdy nehrala polovica (50,4 %) opýtaných a hru si vyskúšala viac ako tretina (31,4 %) respondentov. Ojedinele hráva 13,6 % opýtaných a vtedy, keď má peniaze hráva na automatoch 4,2 % mladých ľudí. Častú hru na hracích automatoch uviedlo 0,4 % respondentov. Osobné **skúsenosti s drogami** uviedlo 19,6 % opýtaných, pričom najviac skúseností majú mladí ľudia s drogami, ktoré sa fajčia. Najčastejším vekom, kedy mladí ľudia začínajú experimentovať s drogami je 14 až 16 rokov, pričom najnižší uvedený vek, v ktorom respondent vyskúšal drogu je 11 rokov. Medzi najčastejšie skúšané drogy patrí marihuana, prchavé látky, tabletky, heroín a hašiš. Ostatné drogy (LSD, pervitín, extáza, kokaín) sú skúšané ojedinele.

4.4. Analýza činnosti centier voľného času v Slovenskej republike ¹¹

Ministerstvo školstva SR poverilo ÚIPŠ a IUVENTU vypracovaním **analýzy činnosti centier voľného času** (CVČ) za obdobie rokov 1990 – 2000. Táto analýza je hodnotením reálneho stavu práce jednotlivých zariadení a jej súčasťou sú aj výsledky sociologických prieskumov.

Prieskumu sa zúčastnilo **128 CVČ** (98,5 %), z toho je 127 (99,22 %) štátnych zariadení, ktorých zriaďovateľom je okresný (krajský) úrad a jeden subjekt má iného zriaďovateľa (cirkev). CVČ sú zriadené v 76 okresoch (96,2 %), okrem okresu Košice II, ktorý nemá zariadenie tohto druhu. V 41 okresoch pracuje jedno CVČ, štvrtina okresov má dve a v 11 okresoch pracujú tri CVČ. Okresy Prievidza, Komárno a Trebišov majú štyri centrá voľného času. Najvyšší počet zariadení pracuje v Prešovskom kraji (21) a najnižší počet CVČ má Bratislavský kraj (8).

Z interných zamestnancov spĺňa **požadované vzdelanie** 63,8 % a 8,0 % si vzdelanie dopĺňa. Najvyšší podiel zamestnancov spĺňajúcich požiadavky na vzdelanie je v Trenčianskom kraji (65,7 %), najnižší má Bratislavský kraj (26,1 %).

Medzi **najviac zastúpené oblasti** výchovnej činnosti CVČ patria telesná výchova a šport, kultúra a umenie, veda a technika. Približne v rovnakej miere sa špecializujú na oblasti jazykov, spoločenských vied, turistiky a branných športov. Najmenej sa orientujú na environmentálnu výchovu a na oblasť rodičov a detí. Nezastupiteľné miesto tu má **príležitostná záujmová činnosť**, ktorú realizuje 95,3 % CVČ. Počet účastníkov na týchto podujatiach má rastúcu tendenciu. Poklesol iba v rokoch 1994, 1996 a 1997 (na minimum 1 405 093). Najvyšší počet účastníkov bol zaznamenaný v roku 2000 (1 688 882).

Väčšina **CVČ spolupracuje** so základnými (97,6 %) a strednými školami (88,3 %). Pravidelnú spoluprácu so školami uviedlo až 92,2 %. Ide o spoluprácu pri organizácii spoločných podujatí, postupových súťaží

¹¹ Použité pramene: Analýza činnosti CVČ a ŠSZČ v rokoch 1990 – 2000. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2001 a Závery z informatívneho seminára pre vedúcich pracovníkov centier voľného času v SR IUVENTA, Bratislava, 2002.

a olympiád a vedení záujmových útvarov. Minimálna je spolupráca pri tvorbe a vydávaní metodických materiálov a organizovaní seminárov a konferencií. K ďalším zariadeniam, s ktorými CVČ spolupracujú, patria školské kluby detí, miestna samospráva a občianske združenia.

Do priamej výchovnej činnosti sa zaraďuje aj **prázdninová činnosť**. Patria tu detské, prímestské a týždenné tábory (stále, letné, pobytové a špecializované). Prázdninovú činnosť formou táborov realizuje 95,3 % centier voľného času.

V oblasti voľného času žiakov má svoje miesto **prevencia drogovej závislosti**. Prevažne sú to besedy s odborníkom (lekár, psychológ, policajt), abstinujúcim narkomanom, peer programy, športové aktivity s dôrazom na zdravý spôsob života, umelecké aktivity – výtvarné stretnutia, výstavy, divadelné predstavenia, cykly odborných prednášok a besied. Svoje opodstatnenie našiel aj preventívny program „CESTA k emocionálnej zrelosti“.

Výsledky analýzy poslúžia ako podkladové materiály k príprave koncepcie ďalšieho rozvoja centier voľného času v rokoch 2002 – 2010.

4.5. Vedecká konferencia študentov

Pod záštitou podpredsedu vlády pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj Pála Csákyho sa konala Vedecká konferencia študentov, určená študentom stredných a vysokých škôl. Bol to jej IX. ročník, ktorý sa niesol v znamení hesla: „Všetkým nám slnko rovnako svieti“.

Okrem študentov z celého Slovenska boli prítomní aj zahraniční študenti z Českej republiky, Ukrajiny, Bulharska, Belgicka, Číny, Afganistanu, Zimbabwe a juhoamerickí študenti. Pozvanie prijali aj mladí ľudia, ktorí získali na Slovensku štatút utečenca (Bosna – Hercegovina, Zaire, Palestína).

Študenti pod vedením odborníkov rokovali v troch sekciách: „Výchova k multikultúrnosti – korene rasizmu a diskriminácie“, „Sú utečenci pre nás hrozbou, alebo môžu byť aj prínosom?“ a „S Rómami žiť budeme, ide o to, ako ...“. Aktuálne témy ponúkli mladým ľuďom príležitosť vyjadriť svoje názory a postoje k celosvetovému problému a hľadanie vlastnej úlohy a podielu na jej riešení. Najväčšou mierou sa na týchto aktivitách podieľali žiaci gymnázií, stredných odborných škôl a stredných odborných učilíš. Všetci prítomní sa vo svojich záveroch zhodli na potrebe hľadania riešení a odpovedí na otázky k témam, ktoré považujú za vysoko aktuálne a problémové.

4.6. Správa odboru hygieny detí a mládeže Štátneho zdravotného ústavu o činnosti v roku 2001¹²

V roku 2001 sa činnosť Štátneho zdravotného ústavu (ŠZÚ) orientovala na usmerňovanie a kontrolu podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu, mimoškolskej činnosti, stravovania a ubytovania detí a mládeže a sledovanie realizácie zdravia podporujúcich projektov so zdravotne výchovným pôsobením na kolektívy detí a mládeže, ktorými sú najmä Školy podporujúce zdravie, Zdravé deti v zdravých rodinách, plnenie úloh vyplývajúcich z Národného programu podpory zdravia, Podpora nefajčenia v školách, Príprava občanov Rómov na manželstvo a rodičovstvo a Školský mliečny program. V realizácii posledného, ktorého cieľom je ozdravenie výživy obyvateľov, vzhľadom na problémy s distribúciou mlieka a mliečnych výrobkov a možnosťou skladovania, došlo v porovnaní s rokom 2000 k poklesu záujmu.

V roku 2001 sa v rámci projektu **Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR** vykonali merania detí a mládeže s cieľom získať podklady na zhodnotenie stavu a posúdenie trendov v tejto oblasti v porovnaní so stavom v roku 1991 a predchádzajúcimi rokmi. Merania (telesná výška, telesná hmotnosť, obvod hlavy, hrudníka, brucha, bokov a ľavého ramena) sa vykonali vo vekovej skupine 0 – 6 ročných na vzorke 17972 detí a vo vekovej skupine 7 – 18 ročných na 21596 jedincoch. Výsledky sa v súčasnosti spracúvajú.

Z hľadiska hygienickej situácie v *detských zariadeniach a školách a školských zariadeniach* sa zistilo, že situácia v počte predškolských zariadení sa v roku 2001 v podstate nezmenila. Klesol počet materských škôl (MŠ) o 25 a detských jaslí (DJ) o 9. Prevádzka predškolských zariadení a úroveň starostlivosti o deti je na dobrej, respektíve priemernej úrovni. Stále sa však vyskytujú zariadenia so suchými záchodmi, lokálnym vykurovaním, objekty postavené z drevo-trieskových materiálov a podobne.

Objavujú sa MŠ s novým zameraním – v Bratislavskom kraji je zriadená MŠ poskytujúca špeciálnu starostlivosť autistickým deťom, v Banskobystrickom kraji integračné centrá (poruchy zraku, alergické ochorenia,

¹² Správa odboru hygieny detí a mládeže za rok 2001, Odbor hygieny detí a mládeže, Štátny zdravotný ústav, Bratislava, 2001.

mentálne poškodenia), resp. sanatóriá (očné choroby, choroby dýchacích ciest, zažívacieho traktu, pohybového aparátu, kožné ochorenia).

Pracovníci odboru usmerňujú spôsob a podmienky zavádzania rôznych озdravných prvkov do výchovy v predškolských zariadeniach (výchova k zdravému spôsobu života, otužovanie, správne stravovanie, zásady psychohygieny, pohybové aktivity).

Vo viacerých okresoch SR sa v r. 2001 opäť objavil problém umiestňovania detí do predškolských zariadení ako následok v minulosti zrušených DJ, respektíve MŠ (napr. Žilinský kraj). V materských školách dochádza v niektorých prípadoch k prekročovaniu stanovenej kapacity. Medzi najviac preťažené predškolské zariadenia patria DJ a MŠ vo väčších mestách. Vo všeobecnosti však pretrváva nižší záujem o umiestnenie detí v predškolských zariadeniach.

Úroveň prevádzky predškolských zariadení zostáva nezmenená. Prispieva tomu však finančná pomoc rodičov a sponzorov, prípadne obcí (maľovanie, nákup dezinfekčných a čistiacich prostriedkov, služby spojené s praním bielizne). V porovnaní s minulým rokom sa vo viacerých prípadoch úroveň prevádzkovej hygieny zhoršuje ako dôsledok krátenia finančných prostriedkov určených na údržbu vonkajších plôch a vnútorných priestorov.

Počet **základných škôl** (ZŠ) sa znížil o 14. V ojedinelých prípadoch nastalo mierne zlepšenie v stave objektov a vnútorných priestorov (vylepšenie statiky, adaptácia priestorov, dokončenie prístavieb, obnovenie náterov, rekonštrukcia osvetlenia, zariadení na osobnú hygienu, plynofikácia kotolní a ďalšie.) Nová výstavba objektov je však stále zastavená. Uvádzanie nových účelových objektov do prevádzky je len sporadické. Odbory školstva a kultúry OÚ z dôvodov nedostatku finančných prostriedkov riešia iba havarijnú situáciu. V mestách naďalej pretrváva preplnenosť tried. Medzi zariadeniami so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí, sú zaradené objekty ZŠ nevyhovujúce najmä z hľadiska preplnenosti tried, nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok (osvetlenie), s nedostatkom prestávkových plôch a i. Ide väčšinou o neúčelové alebo rekonštruované objekty.

Medzi najzávažnejšie **nedostatky** patria problémy vyplývajúce z nedostatočnej kapacity ZŠ najmä vo väčších mestách, niekde je kapacita prekročená o 50 %. Nedostatok priestorov sa rieši, okrem zmennosti, provizórnymi spôsobmi – využívaním odborných učební, kabinetov, pavilónov mimoškolskej činnosti a podobne. Plošná výmera týchto priestorov na 1 žiaka je nedostatočná, oddychové zóny chodieb sú provizórne upravené, kmeňové učebne majú nevhodnú orientáciu k svetovým stranám, medzi provizórnymi triedami je nedostatočná zvuková izolácia a pod. Napriek tomu je toto riešenie z hľadiska ochrany zdravia žiakov výhodnejšie ako dvojzmenné vyučovanie.

Z výsledkov prieskumov v okrese Topoľčany vyplynulo, že hmotnosť školských tašiek nadmerne zaťažuje chrbticu, podobne ako aj používanie nevhodného nábytku (iba 6,3 % nábytku vyhovovalo telesným proporciám detí). V porovnaní s minulým rokom sa vo viacerých prípadoch zhoršila úroveň prevádzkovej hygieny ako dôsledok krátenia finančných prostriedkov určených na údržbu vonkajších plôch a vnútorných priestorov.

V Bratislavskom kraji (ZŠ Ružová dolina, okres Bratislava II) sa niekoľko rokov realizuje projektové vyučovanie bez súhlasu OŠMaTK OÚ Bratislava II a MŠ SR. V kmeňových učebniach 1. stupňa boli umiestnené veľkorozmerné konštrukcie, textilie na podlahách a stenách, väčšie množstvo nepotrebných predmetov, následkom čoho boli porušované základné hygienické parametre, ako je plošná výmera na 1 žiaka, nevhodné umiestnenie školských lavíc a s tým súvisiace zhoršenie denného osvetlenia pracovnej plochy žiaka, sťažené denné upratovanie, vetranie a podobne.

V **školských kluboch detí** sú priestory značne nevyhovujúce. Kapacitné možnosti sú nepostačujúce, preto sa mimoškolská výchovná činnosť poskytuje iba žiakom najnižších ročníkov. Nie sú plne rešpektované požiadavky na režim práce a odpočinku v rámci mimoškolskej činnosti. Ojedinele sa zaznamenali zmeny obsahovej činnosti, ktorá sa mení na klubovú a záujmovú, pričom je možné využívať aj ďalšie priestory školy, ako je telocvičňa, dielne, učebne pre hudobnú výchovu, počítače a pod. podľa záujmu detí.

V **gymnáziách** (G) a **stredných odborných školách** (SOŠ) možno konštatovať, že hygienická úroveň najmä gymnázií je relatívne priaznivá a oproti roku 2000 nezmenená. Zlepšenie situácie sa zaznamenalo prevažne v súkromných a cirkevných gymnáziách, v štátnych gymnáziách dochádza k zlepšeniu situácie iba sporadicky. Postupne sa zlepšuje vybavenie škôl, zefektívňuje sa odborné vyučovanie vďaka inštalácii počítačov, zriaďujú sa odborné učebne. Pretrvávajúcim problémom je neuspokojivá úroveň a spôsob zabezpečovania zdravotnej starostlivosti o žiakov pred nástupom do stredných škôl, resp. SOU. Zo strany vedenia škôl sa nie vždy rešpektuje požiadavka týkajúca sa prijímania žiakov až po posúdení ich zdravotnej spôsobilosti na vybraný druh a typ školy, resp. do učebného odboru.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa zistili nedostatky na úseku dodržiavania správneho režimu práce a odpočinku mládeže obdobného charakteru ako na úseku ZŠ, ako aj nedostatky v nevyhovujúcom technickom vybavení – nedostatočné priestory, chýbajúce zariadenia na osobnú hygienu a podobne.

Na úseku **stredných odborných učilíšť** (SOU) sa situácia oproti roku 2000 podstatnejšie nezmenila. Pracoviská odborného výcviku sú značne variabilné a celkové hodnotenie ich hygienickej úrovne je problematické. Naďalej pretrvávajú problémy zo strany súkromných prevádzkovateľov odborného výcviku žiakov, ktorí nie vždy žiadajú súhlas štátneho okresného hygienika na jeho vyučovanie, a preto nie je možná dôkladná kontrola pracovísk z hľadiska predpisov na ochranu zdravia mladistvých pri práci.

Pozornosť sa sústreďovala na dodržiavanie predpisov na ochranu zdravia pri práci, používanie ochranných pracovných pomôcok, stravovanie žiakov. Neboli zistené prípady porušenia predpisov na ochranu zdravia mladistvých pri práci. Zisťujú sa však nedostatky v stravovaní žiakov počas praktického vyučovania – vo viacerých prípadoch žiaci nevyužívajú možnosť stravovania – a v nedostatku telovýchovných zariadení.

Nedostatky na úseku **domovov mládeže** sa prejavujú najmä v nedostatku študovní, spoločenských miestností a ihrísk, vo vybavení, v zabezpečovaní miestneho osvetlenia a pod. Prevádzková hygiena je na dobrej úrovni.

Pri celkovom hodnotení *ubytovacích zariadení* možno konštatovať, že ich kapacita je prekračovaná v domovoch mládeže pri SOŠ. Zariadenia s nenaplnenou kapacitou prenajímajú uvoľnené priestory na iné účely. Najmenší záujem o ubytovanie (najmä finančné dôvody) je zo strany žiakov SOU (vyťaženosť DM 57,8 %).

Zariadenia s dlhodobou starostlivosťou sú spravidla umiestnené v starých neúčelových adaptovaných budovách (kaštiele, rodinné domy a pod.), ktoré vyžadujú neustálu údržbu, resp. rekonštrukciu.

Pri hodnotení plošných parametrov týchto zariadení je potrebné uviesť, že najmä *detské domovy* a *ústavy sociálnej starostlivosti* nezodpovedajú stanoveným požiadavkám. Podobne väčšina z nich svojím vybavením nevyhovuje ani požiadavkám a ani počtu ubytovaných detí.

Na úseku **ZŠ** oproti predchádzajúcemu roku nastal mierny pokles v percente zmenujúcich žiakov. Percento zmennosti je 1,3 – v roku 2000 bolo 1,4.

Z celkového počtu žiakov prvých ročníkov ZŠ v SR chodí do druhej zmeny menej prvákov ako v roku 2000. Počet škôl s dvojzmenným vyučovaním sa v roku 2001 znížil o 10 (z 85 v roku 2000 na 75 v roku 2001).

Najnižšie percento zmennosti je v Banskobystrickom kraji (0,33%), najvyššie v Košickom kraji (3,11%). V Bratislavskom kraji žiaci nezmenujú.

V niektorých lokalitách dochádza k znižovaniu zmennosti žiakov najmä z dôvodov poklesu celkového počtu žiakov v SR. Z počtu žiakov ZŠ, v ktorých je zavedená zmennosť, v roku 2001 je to zvýšenie o 0,3 % - na 21,7 %.

V roku 2001 bola zmennosť na dvoch SOŠ, a to v Žilinskom kraji. Na úseku SOU v SR je zmennosť zavedená v piatich SOU (2 v Trnavskom kraji a 3 v Žilinskom kraji.).

Situácia v *zásobovaní pitnou vodou* zostala v porovnaní s rokom 2000 rovnaká. Na verejný vodovod je napojených 87 % škôl a školských zariadení, rovnako ako vlani. V 54 prípadoch sa zaistila donáška vody. V prevažnej väčšine prípadov ide o školy a zariadenia bez stravovania a donášaná voda sa používa na umývanie rúk, na pitie sú zabezpečené vhodné nápoje.

Hygienicky závadnou vodou je zásobovaných 5,3 % zariadení, pričom najvyššiu závadnosť vykazujú MŠ a ZŠ.

V niektorých lokalitách prevažuje mikrobiologická závadnosť vody nad chemickou. Mikrobiologická závadnosť vzniká najmä v dôsledku nedostatočného technického zabezpečenia vodných zdrojov a nesprávne, resp. v nepravidelných intervaloch vykonávanej dezinfekcie vody.

Veľkým problémom je chemická závadnosť vody vlastných vodných zdrojov (zvýšený obsah dusičnanov, železa) zapríčinená nepriaznivými hydrogeologickými podmienkami v niektorých okresoch (napr. okres Malacky, Veľký Krtíš a ďalšie).

Štátny zdravotný ústav v roku 2001 zaregistroval ako nový problém odstavenie dodávky vody z dôvodov neplatenia a nedostatočnú celkovú starostlivosť o vlastné vodné zdroje z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov odborov školstva.

V **stravovaní detí a mládeže** v porovnaní s rokom 2000 nedošlo k zmene. Celkove 20,3 % škôl a školských zariadení nezabezpečuje stravovanie. Všetkým stanoveným požiadavkám zodpovedá (resp. vykazuje drobné nedostatky, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie) 87 % stravovní. Na druhej strane 12,3 % zariadení

vykazuje nedostatky, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie, resp. priamo ohrozujú zdravie detí a mládeže.

Z celkového počtu detí v SR sa stravuje 47,0 % (v roku 2000 47,8 %). Najmenej stravujúcich sa žiakov je v SOU (18,2 %), špeciálnych ZŠ (19,8 %), odborných učilištiach (20,0 %), SOŠ (26,3 %).

Kapacita stravovacích zariadení je vyťažená na 68,3 % (v roku 2000 71,2 %).

V roku 2001 sa v dôsledku výskytu BSE realizovali kontroly zamerané na zaraďovanie rizikových zložiek hovädzieho mäsa (mozog, miecha, slezina, týmus). Bolo zistené, že vo všetkých prípadoch sa v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže používalo výlučne čerstvé mäso.

Ani v stravovacom režime žiakov nedošlo oproti minulému roku k podstatným zmenám. Vo väčšine zariadení najviac deficitnými zložkami potravy sú vitamín C a vápnik, čo je spôsobené najmä nedostatkom čerstvého ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov. Zisťuje sa tiež prekročovanie množstva bielkovín.

V pitnom režime spôsobuje problémy skutočnosť, že vo viacerých školách sú nainštalované nápojové automaty firmy Coca-cola s neupraveným sortimentom (napr. kraj Banská Bystrica).

Od roku 1991 do roku 1997 dochádza k stálemu poklesu *zotavovacích akcií pre deti a mládež*, pričom však stúpala počet rekreovaných detí, čo spôsobilo krátenie jednotlivých turnusov z finančných dôvodov.

5. Záver

5.1. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie operatívneho charakteru (v šk. r. 2002/2003)

školám a školským zariadeniam

- ♦ hľadať nové metódy a formy uplatňovania práv detí v praxi a voliť zodpovednejší prístup v správaní sa k deťom a mladým ľuďom na úspešné osvojovanie a realizovanie životných hodnôt v praxi,
- ♦ venovať pozornosť zvyšovaniu právneho vedomia pedagogických zamestnancov,
- ♦ v hospitačnej činnosti sa dôslednejšie zamerať na kontrolu plnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov,
- ♦ zlepšovať úroveň komunikácie s rodičmi a s radou školy, rešpektovať ich zákonné práva,
- ♦ venovať pozornosť rešpektovaniu ľudských práv žiakov, ich ľudskej dôstojnosti, včas odhaľovať prejavy šikanovania alebo psychického nátlaku zo strany spolužiakov, ako aj učiteľov,
- ♦ dôkladne sa oboznámiť so zákonom NR SR č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach; venovať pozornosť aj ústnym sťažnostiam a všetky sťažnosti, na ktorých vybavenie je riaditeľ školy kompetentný, vybavovať v súlade so zákonom; problematike sťažností sa venovať i v spolupráci s rodičovským združením a radou školy, upozorniť rodičov, že sťažnosť na učiteľa je kompetentný riešiť riaditeľ školy;
- ♦ venovať náležitú pozornosť oprávneným pripomienkam rodičov i žiakov, a tak predchádzať vznikaniu konfliktov a podávaniu sťažností,
- ♦ pri závažných veciach rokovať s rodičmi žiaka za prítomnosti ďalšieho člena vedenia školy, z rokovania urobiť písomný záznam,
- ♦ v základných školách a gymnáziách, v ktorých sa vykonalo testovanie zo slovenského jazyka a literatúry, matematiky a prírodovedných predmetov, vykonať analýzu výsledkov a prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov vo vedomostiach žiakov,
- ♦ v oblasti výchovy k manželstvu a rodičovstvu zvýšiť pozornosť kontrole plnenia cieľov a úloh, zintenzívniť hospitačnú činnosť na vyučovaní kľúčových predmetov, poverovať funkciou kontaktného učiteľa predovšetkým učiteľov etickej výchovy alebo učiteľa, ktorý má o túto prácu záujem, venovať pozornosť ich príprave a umožňovať im účasť na vzdelávacích aktivitách v tejto oblasti,
- ♦ prehodnotiť opodstatnenosť zaradenia a vyučovania odborov v stredných odborných učilištiach na základe požiadaviek trhu práce, sledovať uplatnenie absolventov stredných odborných učilíšť v praxi a podľa toho upravovať prijímanie žiakov a otváranie odborov,
- ♦ v materských školách venovať pozornosť spracovaniu plánu práce s dôrazom na kontinuálne prepojenie všetkých jeho častí, plánovaniu výchovno-vzdelávacieho procesu a zápisom v prehľade výchovnej činnosti i počas letnej prevádzky,
- ♦ pri kontrolnej činnosti a následnom usmerňovaní práce učiteľiek sa zamerať na uplatňovanie progresívnych metód a foriem, pri ktorých sa výraznejšie rešpektujú individuálne osobitosti detí,
- ♦ zvýšiť zaškolenosť 5-6-ročných detí zriadením prípravných tried v materskej škole spojenej s účasťou matky a domácu predškolskú prípravu v špecifických regiónoch SR,

zriaďovateľom

- ♦ pri menovaní a odvolávaní riaditeľov škôl a školských zariadení dôsledne dodržiavať právne predpisy,
- ♦ pri odstupovaní podaní dodržiavať platné právne predpisy; vybavovať len tie podania, na ktoré je zriaďovateľ vecne príslušný – dôsledne dodržiavať § 8 ods. 1 zákona SNR č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov,
- ♦ využiť výsledky testov zo slovenského jazyka, matematiky a prírodovedných predmetov v 9. ročníku základnej školy a v 4. roč. OGY pri hodnotení škôl,
- ♦ v prijímacom konaní do nadstavbového štúdia v stredných odborných učilištiach postupovať podľa vyhlášky MŠMŠ SR č. 80/1991 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov, vykonať opatrenia na zabezpečenie bezplatnosti nadstavbového štúdia,

metodicko-pedagogickým centráom, okresným metodickým oddeleniam

- ♦ v rámci vzdelávacích podujatí organizovaných pre učiteľov venovať pozornosť práci s učebnými osnovami a vzdelávacími štandardmi pre základné školy,
- ♦ pri usmerňovaní učiteľov chémie, prírodopisu/biológie a fyziky v základnej škole a gymnáziách s osemročným štúdiom venovať zvýšenú pozornosť metodickým postupom vyučovania tých tematických celkov, v ktorých mali žiaci v testoch najväčšie problémy,

Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore

- ♦ vydať menovacie dekréty delegátom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory na záverečné skúšky v stredných odborných učilištiach najneskôr v apríli, ako delegátov nemenovať pedagogických zamestnancov stredných odborných učilišť,
- ♦ zvýšiť náročnosť kritérií na udeľovanie osvedčenia a časový limit na praktickú prácu v odbore elektro-mechanik.

Ministerstvu školstva Slovenskej republiky

- ♦ usmerniť vysoké školy, aby v prijímaní na učiteľské štúdium cudzích jazykov, občianskej výchovy, občianskej náuky a náuky o spoločnosti zohľadnili spoločenskú potrebu týchto učiteľov, iniciovať otvorenie diaľkového štúdia tanečnej pedagogiky na VŠMU,
- ♦ vydať učebné plány nadstavbového štúdia pre triedy s vyučovacím jazykom národností v stredných odborných učilištiach,
- ♦ zabezpečiť prehodnotenie učebných osnov výchovy k manželstvu a rodičovstvu v stredných školách z hľadiska obsahu,
- ♦ vydať metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl
- ♦ zvážiť vydanie základných učebníc cudzích jazykov pre základné školy, stredné odborné školy, stredné odborné učilištia a odborné texty pre príslušné druhy a typy škôl, prehodnotiť stav učebníc odborných predmetov v SOU a SOŠ,
- ♦ zabezpečiť vypracovanie vzdelávacích štandardov pre žiakov 1. – 4. ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, alebo schváliť platné vzdelávacie štandardy pre ZŠ aj pre tento druh školy,
- ♦ v učebných plánoch nadstavbového štúdia popri zamestnaní v SOU definovať postavenie predmetu odborná prax vzhľadom na štúdium nezamestnaných žiakov,
- ♦ menovať akreditačnú komisiu na posudzovanie žiadostí o udelenie oprávnenia na vykonávanie štátnych jazykových skúšok,
- ♦ poveriť organizáciu (štátnu jazykovú školu) metodickým usmerňovaním činnosti jazykových škôl,
- ♦ legislatívne upraviť a vydať vzorový štatút centra výchovnej a psychologickkej prevencie,
- ♦ zabezpečiť organizovanie odborných vzdelávacích podujatí pre učiteľov ZŠ zameraných na špecifiká práce s integrovanými deťmi, inovačné metódy a formy práce vo výchovno-vzdelávacom procese.

5.2. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie aktuálneho charakteru (krátkodobého)

školám a školským zariadeniam

- ♦ zriadiť pri centre výchovnej a psychologickkej prevencie nepretržitú telefonickú službu a službu prvej pomoci pre deti a rodiny v kríze,

metodicko-pedagogickým centrá, okresných metodickým oddeleniam

- ♦ zabezpečiť systémové ďalšie vzdelávanie kontaktných učiteľov základných a stredných škôl výchovy k manželstvu a rodičovstvu a učiteľov kľúčových predmetov na efektívnejšie plnenie úloh v tejto oblasti,
- ♦ vydať k vzdelávaniu učiteľov kľúčových predmetov výchovy k manželstvu a rodičovstvu potrebné metodické materiály,
- ♦ do plánu práce zahrnúť podujatia vhodné i pre učiteľov základných umeleckých škôl,

Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore

- ♦ zabezpečiť prípravu delegátov na činnosti člena skúšobnej komisie na záverečných skúškach v stredných odborných učilištiach najmä v oblasti legislatívy,

Ministerstvu školstva Slovenskej republiky

- ♦ perspektívne upraviť učebné plány a učebné osnovy základnej školy tak, aby každý žiak mal možnosť zoznámiť sa s výpočtovou technikou v rámci nepovinného školského vyučovania,
- ♦ zabezpečiť prehodnotenie obsahovej stránky ekologickej výchovy v učebnici občianskej výchovy pre 9. ročník základnej školy so zameraním na občiansko-spoločenskú problematiku,
- ♦ zabezpečiť tvorbu aktuálnych učebných pomôcok na vyučovanie občianskej výchovy, občianskej náuky a náuky o spoločnosti,
- ♦ zabezpečiť tvorbu učebníc odborných predmetov pre novozavedené predmety v odbornom školstve,

- ♦ zabezpečiť vypracovanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov v základných umeleckých školách, vypracovanie a vydanie metodických materiálov pre všetky ročníky a predmety tanečného odboru a inovovaných metodických materiálov pre predmety v literárno-dramatickom odbore.
- ♦ vzhľadom na zistené rozdiely v klasifikácii testu a v 1. polroku z matematiky zabezpečiť vypracovanie klasifikačnej stupnice na hodnotenie kontrolných prác určených učebnými osnovami.

5.3. Podnety a odporúčania školskej inšpekcie perspektívneho charakteru (dlhodobého):

Ministerstvu školstva Slovenskej republiky

- ♦ zaradiť do plánu hlavných úloh a postupne vytvárať organizačné, personálne a finančné podmienky na realizáciu Národného programu výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 – 20 rokov (MILÉNIUM) schváleného vládou SR v decembri 2001.

5.4. Odporúčania školskej inšpekcie na úpravu legislatívnych školských predpisov

- ♦ Prehodnotiť Učebné plány pre základné umelecké školy schválené MŠ SR 19. 7. 1996 pod č. 1846/96 - 15 s platnosťou od 1. 9. 1996; vzhľadom na súčasný trend vývoja základných umeleckých škôl sa javí ako nevyhovujúce zaradenie štvorročnej, komornej a súborovej hry medzi povinné predmety v jednotlivých učebných plánoch, čo spôsobuje ich nedodržiavanie,
- ♦ novelizovať vyhlášku MŠ SR č. 80/1991 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov v oblasti spresnenia podmienok na vykonávanie opravnej komisionálnej skúšky,
- ♦ novelizovať vyhlášku MŠ SR č. 80/1990 Zb. o stredných školách v znení neskorších predpisov v oblasti zriaďovania tried, počtu žiakov v triedach, nadväznosti nadstavbového štúdia,
- ♦ novelizovať vyhlášku MŠ SR č. 145/1996 Zb. o prijímaní žiakov na štúdium na stredných školách v § 8 ods. 7,
- ♦ aktualizovať Prílohu D vyhlášky MŠ SR č. 80/1991 o stredných školách Zb. v znení neskorších predpisov.

doc. RNDr. Vladislav ROSA, PhD.
hlavný školský inšpektor

6. Prílohy

1. Charakteristika štatistických príloh, pojmov a skratkové konvencie
2. Prehľad o počte inšpekcií v SR v školskom roku 2001/2002
3. Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení hodnotiacimi inšpekciami v šk. r. 2001/2002
4. Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexných inšpekcií v ZŠ, ŠZŠ a MŠ
5. Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení všetkými vykonanými inšpekciami
6. Kvantitatívne ukazovatele výsledkov školskej inšpekcie v základných školách, špeciálnych základných školách a materských školách
7. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v základných školách
8. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v špeciálnych základných školách
9. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v materských školách
10. Vyhodnotenie hospitácií na 1. a 2. stupni základnej školy
11. Vyhodnotenie hospitácií v základnej škole podľa predmetov a skupín predmetov
12. Vyhodnotenie hospitácií v špeciálnej základnej škole
13. Vyhodnotenie hospitácií v materskej škole
14. Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v stredných školách
15. Vyhodnotenie komplexných inšpekcií v gymnáziách
16. Vyhodnotenie komplexných inšpekcií v stredných odborných školách
17. Vyhodnotenie komplexných inšpekcií v stredných odborných učilištiach
18. Súhrnné vyhodnotenie hospitácií v stredných školách
19. Vyhodnotenie hospitácií v v stredných školách podľa predmetov a skupín predmetov
20. Vyhodnotenie základných škôl podľa nameraných výsledkov podľa nameraných výsledkov vzdelávania zo SJL, MAT a PVP
21. Hodnotenie gymnázií podľa nameraných výsledkov vzdelávania zo SJL, MAT a PVP⁵
22. Vyhodnotenie nameraných výsledkov vzdelávania v základných školách a gymnáziách zo SJL, MAT a PVP v pôsobnosti ŠIC
23. Vyhodnotenie nameraných výsledkov vzdelávania v základných školách a gymnáziách zo SJL, MAT a PVP podľa zriaďovateľa a vyučovacieho jazyka
24. Štatistika prijímacích skúšok v kontrolovaných stredných školách SR v šk. r. 2001/2002
25. Štatistický prehľad plnenia opatrení v školách a školských zariadeniach v šk. r. 2001/2002
26. Zoznam použitých materiálov štátnych orgánov a inštitúcií

---

⁵ PVP – prírodovedné predmety – CH, F, prírodopis

1. Charakteristika štatistických príloh, pojmov a skratkové konvencie

Prílohy vyjadrujú štatistickú analýzu údajov získaných inšpekčnou činnosťou v školskom roku 2001/2002, pozostávajúcou zo **794 komplexných (KI)**, **370 tematických (TI)**, **506 informatívnych (II)** a **278 čiastkových inšpekcií (ČI)** obsiahnutých vo vyše **2 000 inšpekčných výstupoch** (záznamoch a protokoloch). V rámci týchto inšpekcií bolo vyhodnotených **12 011 hospitačných záznamov**, **10 470 žiackych testov** a vyše **30 000 dotazníkov** pre vedenie škôl, učiteľov, školské rady a zriaďovateľov.

Hodnotiace ukazovatele sú členené do troch skupín a uvádzané skratkami:

1	Kvalita priebehu a výsledkov výchovy a vzdelávania (obsahuje 2 podskupiny)
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)
EV	Efektívnosť vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)
EU	Efektívnosť učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia tvorivosť)
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)
NV	Namerané výsledky vzdelávania
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity
VAŠ	Významné aktivity školy
VVPC	Výchovno-vzdelávacie proces celkom

2	Podmienky výchovy a vzdelávania
Ppo	Personálne podmienky
PrP	Priestorové podmienky
MTP	Materiálno-technické podmienky
PsP	Psychohygienické podmienky
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom

3	Riadenie
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania
P	Plánovanie (strategické, operatívne)
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)
KS	Kontrolný systém
IS	Informačný systém
UO	Plnenie učebných osnov
UP	Plnenie učebných plánov
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie (funkčnosť, systematičnosť)
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov
RC	Riadenie celkom

CH	Celkové hodnotenie školy/školského zariadenia
-----------	--

Ukazovatele uvádzané skratkami CHV, VVPC, PVVC, RC, CH sú sumárne za uvedenú skupinu ukazovateľov.

Ďalšie skratky uvádzané v štatistických prílohách označujú nasledujúce údaje:

N	absolútna početnosť
%	riadkové alebo stĺpcové percento (relatívna početnosť)
ϕ	priemer číselne vyjadrených hodnôt v tabuľkách
SD	smerodajná odchýlka, vymedzujúca hranice (ϕ -SD, ϕ +SD), kde sa nachádza podstatná väčšina uvádzaných hodnôt

Hodnotiaci škála pre kvalitatívne ukazovatele

Slovné hodnotenie	Stupne hodnotenia	Rozpätie	Hodnotiaci škála	Znamienková schéma
veľmi dobrý	2	<1.5, 2>	výrazná prevaha pozitív	+++++ -
dobrý	1	<0.5, 1.5)	prevaha pozitív	++++ - -
priemerný	0	<-0.5, 0.5)	pozitíva a neg. v rovnováhe	+++ - - -
menej vyhovujúci	-1	<-1.5, -0.5)	prevaha negatív	++ - - - -
nevyhovujúci	-2	<-2, -1.5)	výrazná prevaha negatív	+ - - - - -

Hodnotiace stupnice pre namerané výsledky inšpekčnými testami

Slovné hodnotenie	Stupne hodnotenia	Percentuálny priemerný výsledok školy
veľmi dobrý	2	aspoň 80%
dobrý	1	<70%, 80%)
priemerný	0	<60%, 70%)
menej vyhovujúci	-1	<50%, 60%)
nevyhovujúci	-2	menej ako 50%

Skratky škôl, školských zariadení a stupňov škôl

ZŠ	základné školy	ŠZ	školské zariadenia
SŠ	stredné školy	MŠ	materské školy
G	gymnázia	DM	domovy mládeže
SOŠ	stredné odborné školy	CVC	centrá voľného času
SOU	stredné odborné učilišťa	JŠ	jazykové školy
U	učilišťa	ŠVZ	školské výchovné zariadenia
ŠZŠ	špeciálne základné školy	ZŠ1	1. stupeň základnej školy
ŠSS	špeciálne stredné školy	ZŠ2	2. stupeň základnej školy
ZUŠ	základné umelecké školy		

Skratky predmetov a skupín predmetov

SJL	slovenský jazyk a literatúra	PVP	prírodovedné predmety
VJN	vyučovací jazyk národností	SVP	spoločenskovedné predmety
CUJ	cudzí jazyky	ODP	odborné predmety
MAT	matematika	ŠOP	špeciálne odborné predmety
VYP	výchovné predmety	ODV	odborný výcvik
PRV	prvouka, prírodoveda, vlastiveda		

2. Prehľad o počte inšpekcií v SR v školskom roku 2001/2002

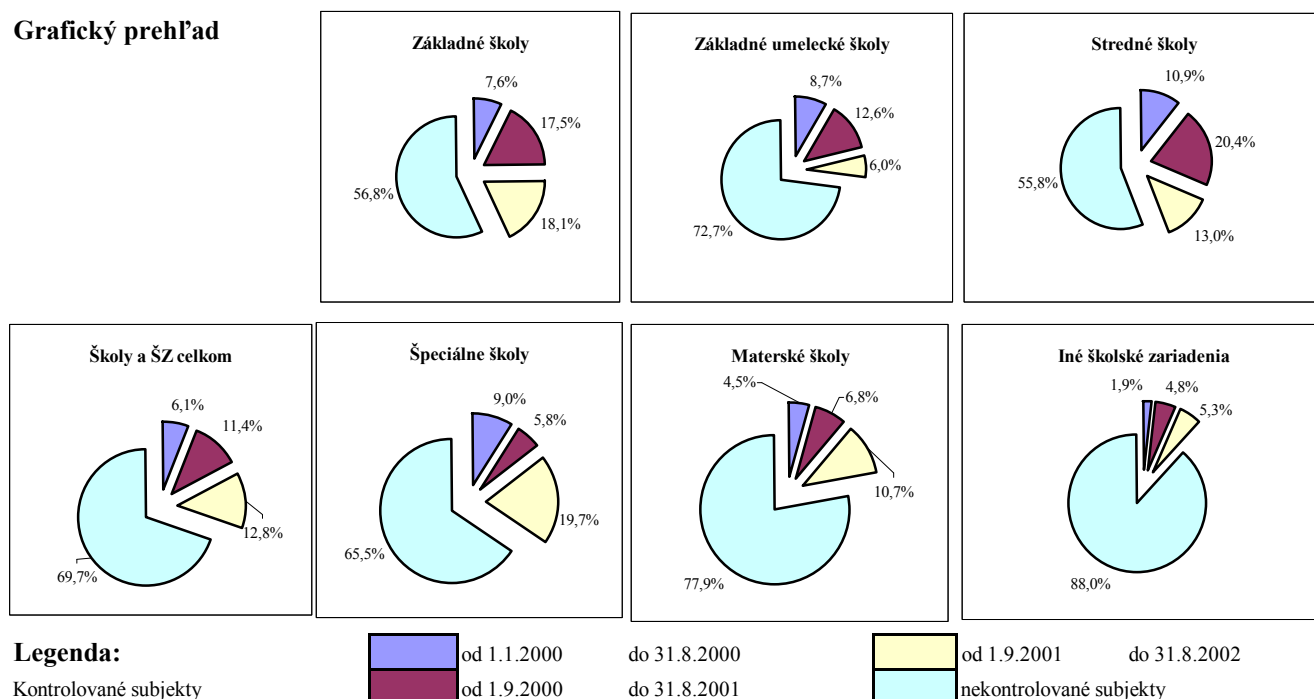
Druh školy	Komplexné		Tematické inšpekcie		Informatívne		Čiastkové inšpekcie		Spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	
ZŠ	štátne	268	45,12	189	31,82	0	0,00	137	23,06	594
	cirkevné	19	51,35	15	40,54	0	0,00	3	8,11	37
	súkromné	1	50,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	2
	z toho VJN	35	61,40	10	17,54	0	0,00	12	21,05	57
ZŠ celkom	288	45,50	204	32,23	0	0,00	141	22,27	633	
G	G 8 roč.									
	štátne	4	3,74	81	75,70	19	17,76	3	2,80	107
	cirkevné	1	5,88	13	76,47	3	17,65	0	0,00	17
	súkromné	0	0,00	4	66,67	1	16,67	1	16,67	6
	z toho VJN	3	27,27	5	45,45	3	27,27	0	0,00	11
	spolu	5	3,85	98	75,38	23	17,69	4	3,08	130
	G 4 roč.									
	štátne	14	9,66	13	8,97	106	73,10	12	8,28	145
	cirkevné	4	14,81	2	7,41	19	70,37	2	7,41	27
	súkromné	0	0,00	0	0,00	8	88,89	1	11,11	9
z toho VJN	4	36,36	1	9,09	6	54,55	0	0,00	11	
spolu	18	9,94	15	8,29	133	73,48	15	8,29	181	
G spolu	23	7,40	113	36,33	156	50,16	19	6,11	311	
SOŠ	štátne	26	11,16	15	6,44	170	72,96	22	9,44	233
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	4	100,00	0	0,00	4
	súkromné	4	33,33	0	0,00	5	41,67	3	25,00	12
	z toho VJN	1	9,09	0	0,00	10	90,91	0	0,00	11
spolu	30	12,05	15	6,02	179	71,89	25	10,04	249	
SOU	štátne	27	15,08	28	15,64	108	60,34	16	8,94	179
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	1	50,00	1	50,00	2
	súkromné	3	50,00	0	0,00	1	16,67	2	33,33	6
	z toho VJN	4	36,36	1	9,09	2	18,18	4	36,36	11
spolu	30	16,04	28	14,97	110	58,82	19	10,16	187	
SŠ celkom	83	11,11	156	20,88	445	59,57	63	8,43	747	
MŠ	štátne	343	77,25	0	0,00	55	12,39	46	10,36	444
	cirkevné	3	75,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	4
	súkromné	2	50,00	0	0,00	0	0,00	2	50,00	4
	z toho VJN	44	84,62	0	0,00	3	5,77	5	9,62	52
spolu	348	76,99	0	0,00	55	12,17	49	10,84	452	
DM	štátne	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	1
spolu	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	2	
CVČ	štátne	1	20,00	3	60,00	0	0,00	1	20,00	5
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	1	25,00	2	50,00	0	0,00	1	25,00	4
spolu	2	22,22	5	55,56	0	0,00	2	22,22	9	
JŠ	štátne	1	20,00	3	60,00	0	0,00	1	20,00	5
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	1	25,00	2	50,00	0	0,00	1	25,00	4
spolu	2	22,22	5	55,56	0	0,00	2	22,22	9	
ŠVZ	štátne	3	60,00	2	40,00	0	0,00	0	0,00	5
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
spolu	3	60,00	2	40,00	0	0,00	0	0,00	5	
ŠZ celkom	356	74,63	13	2,73	55	11,53	53	11,11	477	
ŠZŠ	štátne	56	88,89	0	0,00	0	0,00	7	11,11	63
	cirkevné	2	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
spolu	58	89,23	0	0,00	0	0,00	7	10,77	65	
ŠSŠ	štátne	0	0,00	2	25,00	6	75,00	0	0,00	8
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
spolu	0	0,00	2	25,00	6	75,00	0	0,00	8	
SŠ celkom	58	79,45	2	2,74	6	8,22	7	9,59	73	
ZUŠ	štátne	11	47,83	0	0,00	0	0,00	12	52,17	23
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1
ZUŠ celkom	11	45,83	0	0,00	0	0,00	13	54,17	24	
Spolu SR	štátne	754	41,66	333	18,40	464	25,64	259	14,31	1810
	cirkevné	29	31,18	30	32,26	27	29,03	7	7,53	93
	súkromné	11	24,44	7	15,56	15	33,33	12	26,67	45
	z toho VJN	91	59,48	17	11,11	24	15,69	21	13,73	153
Spolu za SR	794	40,76	370	18,99	506	25,98	278	14,27	1948	

3. Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení hodnotiacimi inšpekciami v šk.r. 2001/2002

Školy a školského zariadenia v pôsobnosti ŠIC		Subjekty										
		kontrolované						plánované		nekontrolované		
		od 01.01.2000 do 31.08.2000		od 01.09.2000 do 31.08.2001		od 01.09.2001 do 31.08.2002		od 01.09.2002 do 31.08.2003		od 01.01.2000 do 31.08.2002		
Druh	Počet	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	
Základné školy	2408	183	7,60	422	17,52	435	18,06	413	17,15	1368	56,81	
Základné umelecké školy	183	16	8,74	23	12,57	11	6,01	12	6,56	133	72,68	
Stredné školy	GYM	213	44	20,66	91	42,72	30	14,08	30	14,08	48	22,54
	SOŠ	358	26	7,26	37	10,34	45	12,57	48	13,41	250	69,83
	SOU	286	23	8,04	47	16,43	36	12,59	37	12,94	180	62,94
	spolu	857	93	10,85	175	20,42	111	12,95	115	13,42	478	55,78
Špeciálne školy	310	28	9,03	18	5,81	61	19,68	47	15,16	203	65,48	
Materské školy	3244	147	4,53	222	6,84	348	10,73	809	24,94	2527	77,90	
Iné školské zariadenia	949	18	1,90	46	4,85	50	5,27	9	0,95	835	87,99	
Spolu	7951	485	6,10	906	11,39	1016	12,78	1405	17,67	5544	69,73	

Poznámka: Hodnotiace inšpekcie - komplexné a tematické inšpekcie

Grafický prehľad

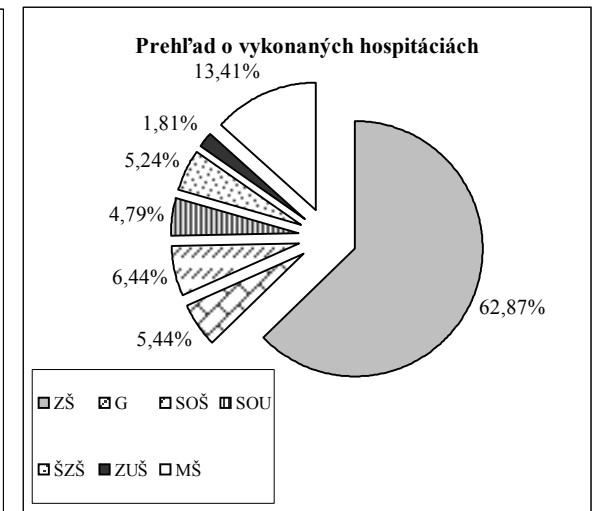
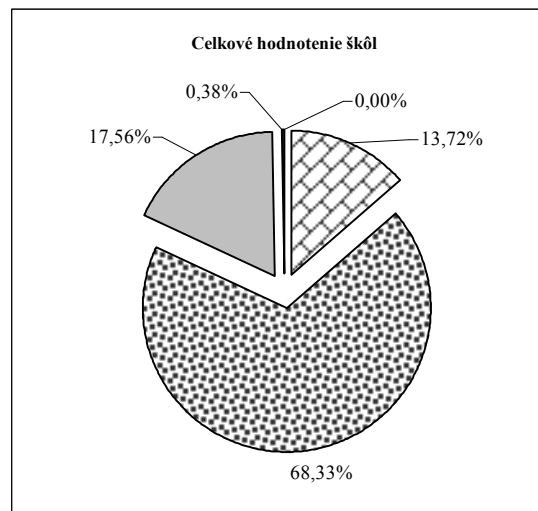
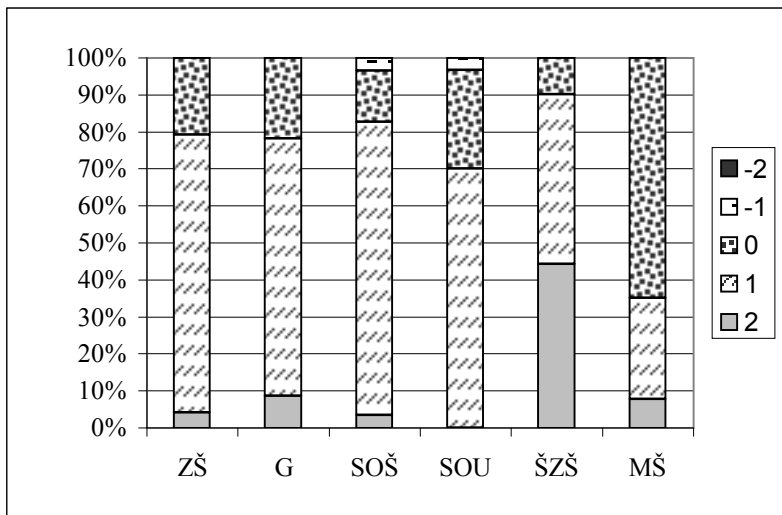
4. Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení všetkými inšpekciami

Školy a školského zariadenia v pôsobnosti ŠIC		Subjekty										
		kontrolované						plánované		nekontrolované		
		od 01.01.00 do 31.08.00		od 01.09.00 do 31.08.01		od 01.09.01 do 31.08.02		od 01.09.02 do 31.08.03		od 01.01.2000 do 31.08.2002		
Druh	Počet	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	
Základné školy	2408	231	9,59	484	20,10	426	17,69	488	20,27	1267	52,62	
Základné umelecké školy	183	31	16,94	29	15,85	11	6,01	13	7,10	112	61,20	
Stredné školy	GYM	213	100	46,95	87	40,85	15	7,04	23	10,80	11	5,16
	SOŠ	358	67	18,72	118	32,96	76	21,23	50	13,97	97	27,09
	SOU	286	46	16,08	103	36,01	68	23,78	49	17,13	69	24,13
	spolu	857	213	24,85	308	35,94	159	18,55	122	14,24	177	20,65
Špeciálne školy	310	30	9,68	19	6,13	64	20,65	36	11,61	197	63,55	
Materské školy	3244	196	6,04	236	7,27	388	11,96	370	11,41	2424	74,72	
Iné školské zariadenia	949	21	2,21	60	6,32	60	6,32	100	10,54	808	85,14	
Spolu	7951	722	9,08	1136	14,29	1108	13,94	1129	14,20	4985	62,70	

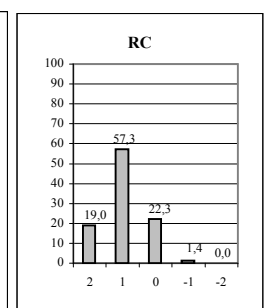
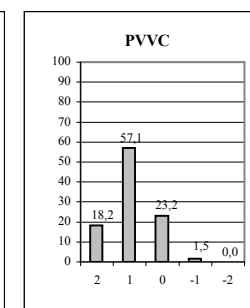
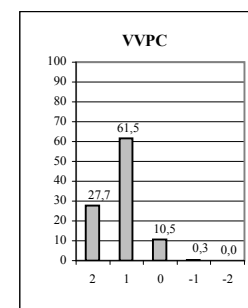
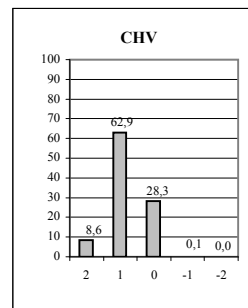
Poznámka: Všetky inšpekcie - komplexné, tematické, informatívne, čiastkové inšpekcie

5. Celkové výsledky škôl a školských zariadení v SR v šk. r. 2001/2002

Druh školy/šk. zariadenia	1. Výchovno-vzdelávací proces a jeho výsledky													2. Podmienky					3. Riadenie										CH	
	PH	PP	PV	EV	EU	UV	VV	NVV	CHV	ROŽ	PMA	VAŠ	VVPC	PPo	PrP	MTP	PsP	PVVC	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	UP	VŠ	KDP	ŠL		RC
1 Základné školy	7766	1,02	0,86	0,82	0,74	0,63	0,56	-0,06	0,66	1,11	1,20	1,33	1,15	0,71	0,50	0,31	0,64	0,55	1,14	1,01	0,82	0,66	1,31	0,93	1,22	0,99	0,69	0,58	0,94	0,85
2 Gymnázia	672	1,06	0,92	0,96	0,76	0,70	0,73		0,84	1,26	1,13	1,30	1,20	1,41	0,21	0,42	0,83	0,76	1,31	1,22	0,88	0,91	1,40	1,13	1,26	1,11	0,87	0,80	1,09	0,96
3 Stredné odborné školy	795	0,98	0,93	0,88	0,63	0,51	0,48		0,77	0,99	1,02	1,26	1,04	0,92	0,98	0,58	0,65	0,79	1,11	1,10	1,00	0,67	1,21	0,74	1,03		0,73	0,76	0,94	0,84
4 Stredné odborné učilištia	592	0,91	0,81	0,66	0,32	0,23	0,08		0,48	0,87	0,96	0,86	0,85	0,58	0,67	0,43	0,73	0,62	1,11	0,77	0,66	0,41	1,22	0,58	0,72	0,71	0,52	0,42	0,72	0,69
5 Špeciálne základné školy	647	1,31	1,09	1,03	0,84	0,50	0,47		0,88	0,94	1,25	1,52	1,45	1,25	0,48	0,27	0,32	0,95	0,63	1,59	1,32	1,23	1,08	1,40	1,58	1,56	1,28	1,40	1,17	1,05
7 Základné umelecké školy	224	1,08	0,96	0,96	0,79	0,81	0,69		0,89	1,49	1,73	1,50	1,40	0,43	0,39	-0,36	0,72	0,28	1,75	1,44	0,61	-0,11	1,15	0,91	-0,30		0,45	-0,03	0,65	0,74
6 Materské školy	1657	1,00	0,87	0,86	0,90	0,88	0,94		0,91	1,23	0,94	1,43	1,18	1,38	1,12	0,83	1,05	1,12	0,98	0,84	0,92	0,65	1,20	0,95		0,86	0,74	0,90	1,01	
priemer	1765	1,051	0,92	0,882	0,712	0,61	0,565	-0,06	0,776	1,127	1,177	1,315	1,18	0,954	0,621	0,354	0,71	0,72	1,15	1,139	0,886	0,63	1,225	0,948	0,918	1,093	0,772	0,609	0,915	0,88
smernodajná odch.		0,117	0,084	0,112	0,177	0,202	0,25	0,00	0,145	0,2	0,251	0,207	0,19	0,37	0,302	0,34	0,203	0,25	0,313	0,279	0,217	0,383	0,098	0,245	0,603	0,306	0,255	0,309	0,17	0,125

Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet subjektovhodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% subjektovhodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	107	67	216	142	148	13,7	8,6	27,7	18,2	19,0
dobrá	1	533	491	480	445	447	68,3	62,9	61,5	57,1	57,3
priemerný	0	137	221	82	181	174	17,6	28,3	10,5	23,2	22,3
menej vyhovujúci	-1	3	1	2	12	11	0,4	0,1	0,3	1,5	1,4
nevyhovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

**6. Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v základných školách, špeciálnych základných školách a materských školách**

Ukazovatele		ZŠ			ŠZS			MŠ		
1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	N	φ	SD	N	φ	SD	N	φ	SD
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	289	1,02	0,38	61	1,31	0,434	348	1,00	0,57
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	289	0,86	0,39	61	1,09	0,398	348	0,87	0,59
EV	Efektívnosť vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	289	0,82	0,40	61	1,03	0,410	348	0,86	0,60
EU	Efektívnosť učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	289	0,74	0,40	61	0,84	0,403	348	0,90	0,53
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia tvorivosti)	289	0,63	0,39	61	0,50	0,326	348	0,88	0,51
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	289	0,56	0,76	61	0,47	0,317	348	0,94	0,51
NV	Namerané výsledky vzdelávania	154	-0,06	0,38						
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	289	0,66	0,55	61	0,88	0,310	348	0,91	0,50
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	289	1,11	0,67	61	0,94	0,384	348	1,23	0,72
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	289	1,20	0,67	61	1,25	0,605	348	0,94	0,72
VAS	Významné aktivity školy	289	1,32	0,65	61	1,52	0,625	348	1,43	0,62
VVPC	Výchovno-vzdelávacie proces celkom	289	1,14	0,46	61	1,45	0,637	348	1,18	0,49

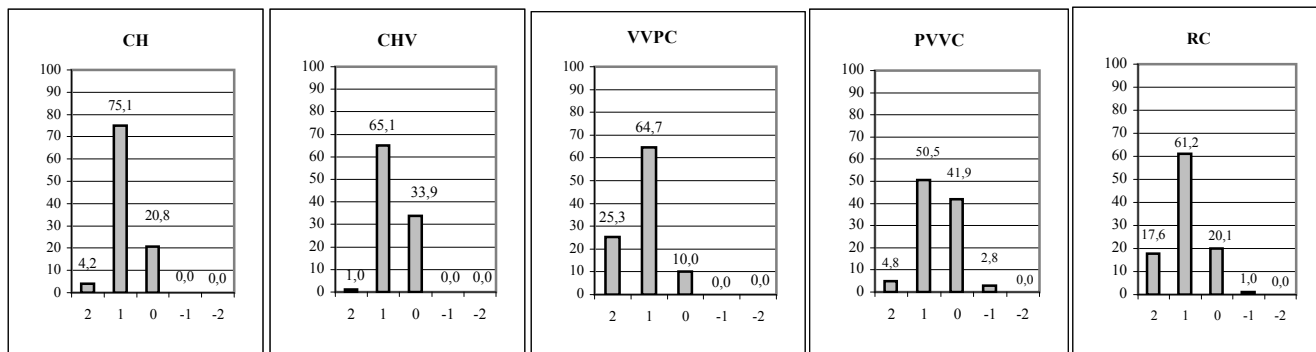
2	Podmienky výchovy a vzdelávania	N	φ	SD	N	φ	SD	N	φ	SD
PPo	Personálne podmienky	289	0,71	0,95	61	1,25	0,74	348	1,38	0,68
PrP	Priestorové podmienky	289	0,50	0,80	61	0,48	1,09	348	1,12	0,71
MTP	Materiálno-technické podmienky	289	0,31	0,72	61	0,27	1,02	348	0,83	0,75
PsP	Psychohygienické podmienky	289	0,64	0,81	61	0,32	0,72	348	1,05	0,71
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	289	0,55	0,56	61	0,95	0,79	348	1,12	0,52

3	Riadenie	N	φ	SD	N	φ	SD	N	φ	SD
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	289	1,14	0,77	61	0,63	0,695	348	0,98	0,79
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	289	1,01	0,74	61	1,59	0,480	348	0,84	0,78
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	288	0,82	0,67	61	1,32	0,688	348	0,92	0,72
KS	Kontrolný systém	289	0,66	0,79	61	1,23	0,597	348	0,65	0,80
IS	Informačný systém	289	1,31	0,57	61	1,08	0,836	348	1,20	0,55
UO	Plnenie učebných osnov	289	0,93	0,99	61	1,40	0,508	348	0,95	0,80
UP	Plnenie učebných plánov	289	1,22	0,93	61	1,58	0,651			
VŠ	Plnenie vzdelávacích štandardov (G), overovanie nových odborov (SOU)	284	0,99	0,80	61	1,56	0,773			
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie (funkčnosť, systematickosť)	289	0,69	0,76	59	1,28	0,623	348	0,86	0,70
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	289	0,58	0,93	61	1,00	0,604	348	0,74	0,73
RC	Riadenie celkom	289	0,94	0,55	61	1,17	0,692	348	0,90	0,60

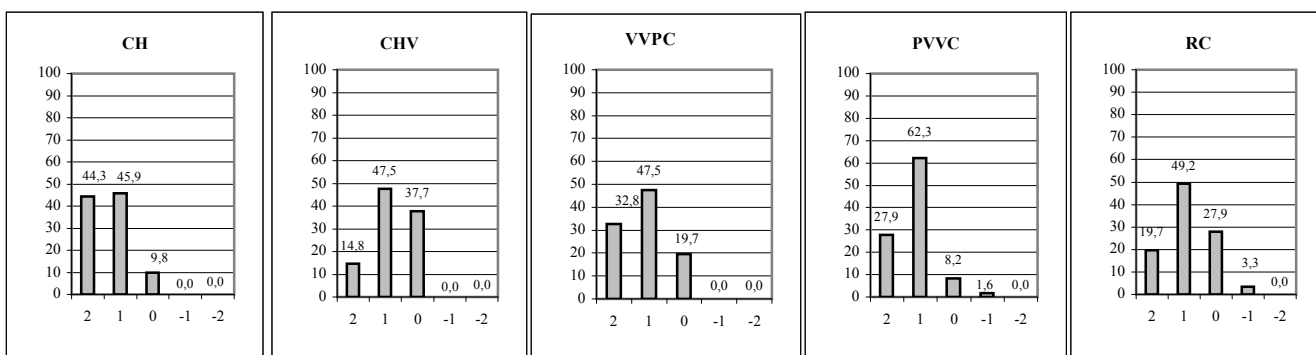
	Celkové hodnotenie škôl	289	0,85	0,41	8	1,05	0,23	348	1,01	0,47
--	--------------------------------	-----	------	------	---	------	------	-----	------	------

7. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v základných školách (289 škôl - 12 % siete ZŠ)

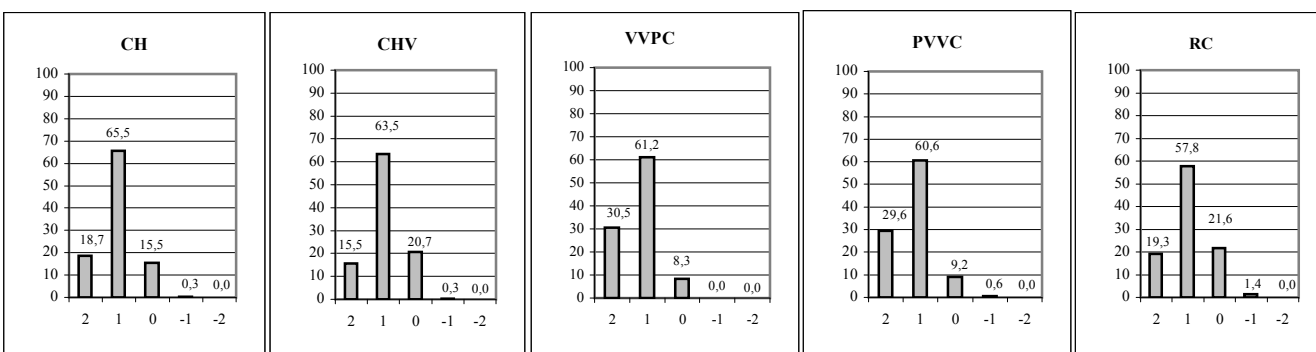
Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	12	3	73	14	51	4,2	1,0	25,3	4,8	17,6
dobrý	1	217	188	187	146	177	75,1	65,1	64,7	50,5	61,2
priemerný	0	60	98	29	121	58	20,8	33,9	10,0	41,9	20,1
menej vyhovujúci	-1	0	0	0	8	3	0,0	0,0	0,0	2,8	1,0
nehovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

8. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v špeciálnych základných školách (61 škôl - 19,7 % siete SZŠ)

Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	27	9	20	17	12	44,3	14,8	32,8	27,9	19,7
dobrý	1	28	29	29	38	30	45,9	47,5	47,5	62,3	49,2
priemerný	0	6	23	12	5	17	9,8	37,7	19,7	8,2	27,9
menej vyhovujúci	-1	0	0	0	1	2	0,0	0,0	0,0	1,6	3,3
nehovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

9. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v materských školách (348 škôl - 10,7 % siete MŠ)

Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	65	54	106	103	67	18,7	15,5	30,5	29,6	19,3
dobrý	1	228	221	213	211	201	65,5	63,5	61,2	60,6	57,8
priemerný	0	54	72	29	32	75	15,5	20,7	8,3	9,2	21,6
menej vyhovujúci	-1	1	1	0	2	5	0,3	0,3	0,0	0,6	1,4
nehovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

10. Vyhodnotenie výsledku hospitácií na 1. a 2. stupni základnej školy

Predmety/Skupiny predmetov	ZŠ1	ZŠ2	ZŠ
Slovenský jazyk a literatúra	0,85	0,74	0,80
Počet hospitácií	944	824	1768
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,12	1,14	1,13
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,91	0,89	0,90
3 Efektívita vyučovania	0,90	0,86	0,88
4 Efektívita činnosti žiakov	0,83	0,63	0,73
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,76	0,53	0,65
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,60	0,40	0,51
Vyučovaci jazyk národností	0,82	0,62	0,75
Počet hospitácií	81	48	129
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,01	0,83	0,94
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,96	0,79	0,90
3 Efektívita vyučovania	0,93	0,80	0,88
4 Efektívita činnosti žiakov	0,70	0,52	0,63
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,73	0,53	0,65
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,60	0,26	0,47
Cudzí jazyky	0,90	0,52	0,56
Počet hospitácií	67	623	690
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,12	0,84	0,87
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,10	0,70	0,74
3 Efektívita vyučovania	0,84	0,59	0,62
4 Efektívita činnosti žiakov	0,98	0,43	0,48
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,70	0,30	0,34
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,64	0,26	0,29
Matematika	0,85	0,69	0,77
Počet hospitácií	792	823	1615
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,09	1,02	1,05
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,91	0,80	0,85
3 Efektívita vyučovania	0,87	0,75	0,81
4 Efektívita činnosti žiakov	0,85	0,64	0,74
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,73	0,51	0,62
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,65	0,40	0,52
Výchovné predmety	1,00	0,82	0,87
Počet hospitácií	344	940	1284
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,13	1,02	1,05
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,06	0,90	0,95
3 Efektívita vyučovania	0,99	0,87	0,90
4 Efektívita činnosti žiakov	1,07	0,85	0,91
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,92	0,67	0,74
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,81	0,63	0,68

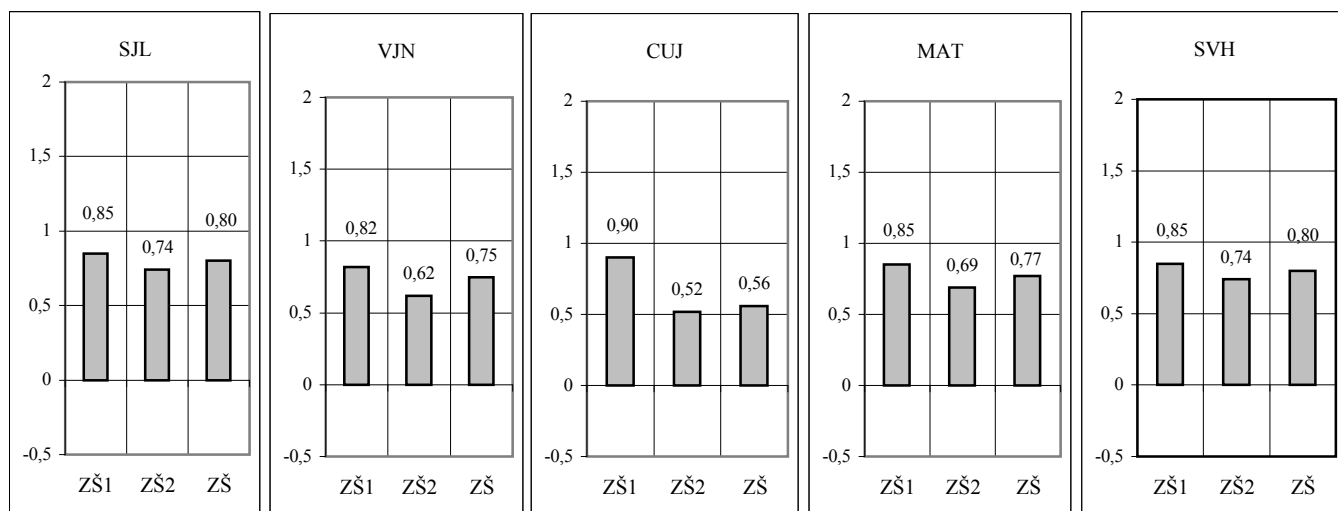
Predmety/Skupiny predmetov	ZŠ1	ZŠ2	ZŠ
Prvouka, prírodoveda a vlastiveda	0,99		0,99
Počet hospitácií	654		654
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,17		1,17
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,05		1,05
3 Efektívita vyučovania	1,02		1,02
4 Efektívita činnosti žiakov	0,98		0,98
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,90		0,90
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,82		0,82
Prírodovedné predmety		0,83	0,83
Počet hospitácií		918	918
1 Efektívita činnosti pedagóga		1,07	1,07
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom		0,99	0,99
3 Efektívita vyučovania		0,90	0,90
4 Efektívita činnosti žiakov		0,70	0,70
5 Vedomosti a zručnosti žiakov		0,68	0,68
6 Vzdelávacie výsledky žiakov		0,61	0,61
Spoločenskovedné predmety		0,79	0,79
Počet hospitácií		708	708
1 Efektívita činnosti pedagóga		1,03	1,03
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom		0,85	0,85
3 Efektívita vyučovania		0,84	0,84
4 Efektívita činnosti žiakov		0,70	0,70
5 Vedomosti a zručnosti žiakov		0,69	0,69
6 Vzdelávacie výsledky žiakov		0,64	0,64
Súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,90	0,74	0,80
Počet hospitácií	2882	4884	7766
1 Efektívita činnosti pedagóga	1,12	1,03	1,06
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,96	0,87	0,90
3 Efektívita vyučovania	0,93	0,81	0,86
4 Efektívita činnosti žiakov	0,90	0,67	0,75
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,80	0,57	0,66
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,69	0,50	0,57

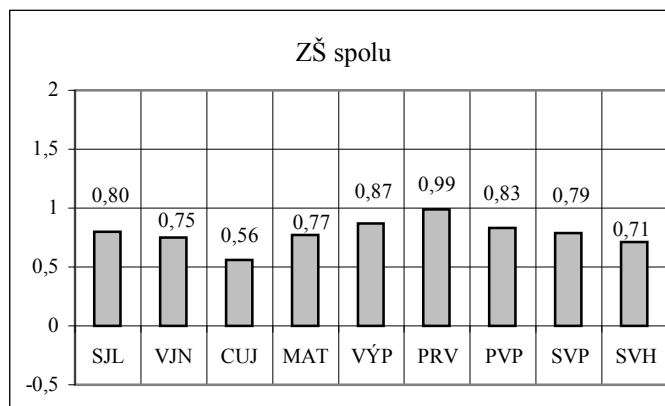
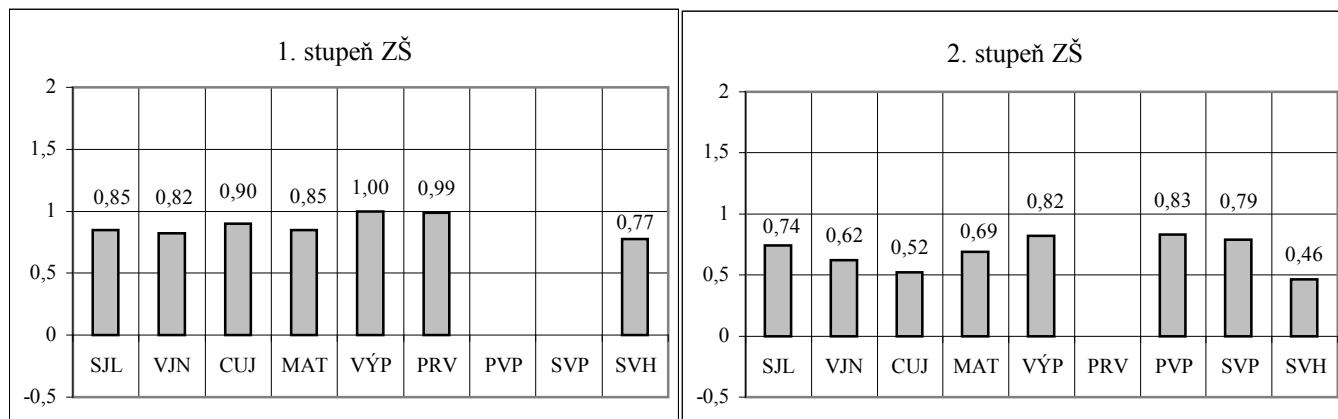
11. Vyhodnotenie hospitácií v základnej škole podľa predmetov a skupín predmetov

	Predmety	Skr.	ZS1	ZS2	ZS
1	Slovenský jazyk a literatúra	SJL	0,85	0,74	0,80
2	Vyučovaci jazyk národností	VJN	0,82	0,62	0,75
3	Cudzie jazyky	CUJ	0,90	0,52	0,56
4	Matematika	MAT	0,85	0,69	0,77
5	Výchovné predmety	VÝP	1,00	0,82	0,87
6	Prvouka, prírodoveda, vlastiveda	PRV	0,99		0,99
7	Prírodovedné predmety	PVP		0,83	0,83
8	Spoločenskovedné predmety	SVP		0,79	0,79
9	Súhrnné vyhodnotenie hospitácií	SVH	0,77	0,46	0,71

Grafické porovnanie výsledku hospitácií na 1. a 2. stupni ZŠ v niektorých vyučovacích predmetoch

Grafické porovnanie výsledku hospitácií na 1. a 2. stupni ZŠ vo vyučovacích predmetoch

12. Vyhodnotenie hospitácií v špeciálnej základnej škole

Predmety	Hodn.
Slovenský jazyk	0,77
Počet hospitácií	182
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,20
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	0,94
3 Efektivita vyučovania	0,93
4 Efektivita činnosti žiakov	0,69
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,46
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,42
Matematika	0,79
Počet hospitácií	151
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,28
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	0,96
3 Efektivita vyučovania	0,89
4 Efektivita činnosti žiakov	0,72
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,45
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,42
Pracovné vyučovanie	0,90
Počet hospitácií	163
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,30
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	1,01
3 Efektivita vyučovania	1,00
4 Efektivita činnosti žiakov	0,86
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,60
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,63
Ind. log. starostlivosť	0,87
Počet hospitácií	69
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,32
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	1,13
3 Efektivita vyučovania	1,07
4 Efektivita činnosti žiakov	0,90
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,41
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,38
Výchovné predmety	0,86
Počet hospitácií	82
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,25
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	0,99
3 Efektivita vyučovania	0,97
4 Efektivita činnosti žiakov	0,80
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,61
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,54
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,83
Počet hospitácií	647
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,26
2 Podmienky vyučovania vytvárané pedag.	0,99
3 Efektivita vyučovania	0,96
4 Efektivita činnosti žiakov	0,78
5 Úroveň návykov, zruč., ved. a schop. žiakov	0,51
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,48

13. Vyhodnotenie hospitácií v materskej škole

Výchovné zložky	Hodn.
Jazyková výchova	0,79
Počet hospitácií	204
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,92
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,77
3 Efektivita VVČ	0,71
4 Efektivita činnosti detí	0,75
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,72
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,84
Matematické predstavy	0,88
Počet hospitácií	228
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,93
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,82
3 Efektivita VVČ	0,92
4 Efektivita činnosti detí	0,83
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,85
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,91
Rozvíjanie poznania	0,88
Počet hospitácií	371
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,98
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,84
3 Efektivita VVČ	0,87
4 Efektivita činnosti detí	0,84
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,84
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,89
Telesná výchova	0,86
Počet hospitácií	597
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,96
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,82
3 Efektivita VVČ	0,80
4 Efektivita činnosti detí	0,86
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,83
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,90
Výtvarná výchova	0,97
Počet hospitácií	257
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,04
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,99
3 Efektivita VVČ	0,96
4 Efektivita činnosti detí	1,00
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,88
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,96
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,87
Počet hospitácií	1657
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,97
2 Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,84
3 Efektivita VVČ	0,85
4 Efektivita činnosti detí	0,86
5 Úroveň ved., zruč., schop. a návykov detí	0,83
6 V.-v. výsledky detí, poznatkový systém detí	0,90

14. Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v stredných školách

Ukazovatele		G			SOŠ			SOU		
1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	23	1,06	0,36	29	0,98	0,40	30	0,91	0,39
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	23	0,92	0,44	29	0,93	0,49	30	0,81	0,53
EV	Efektívnosť vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	23	0,96	0,38	29	0,88	0,44	30	0,66	0,41
EU	Efektívnosť učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	23	0,76	0,36	29	0,63	0,36	30	0,32	0,36
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia tvorivosti)	23	0,70	0,27	29	0,51	0,32	30	0,23	0,33
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	23	0,73	0,28	29	0,48	0,34	30	0,08	0,50
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	23	0,84	0,28	29	0,77	0,40	30	0,48	0,31
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	23	1,26	0,63	29	0,99	0,75	30	0,87	0,65
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	23	1,13	0,79	29	1,02	0,80	30	0,96	0,56
VAŠ	Významné aktivity školy	23	1,30	0,67	29	1,26	0,84	30	0,86	0,70
VVPC	Výchovno-vzdelávacie proces celkom	23	1,20	0,54	29	1,04	0,65	30	0,85	0,50

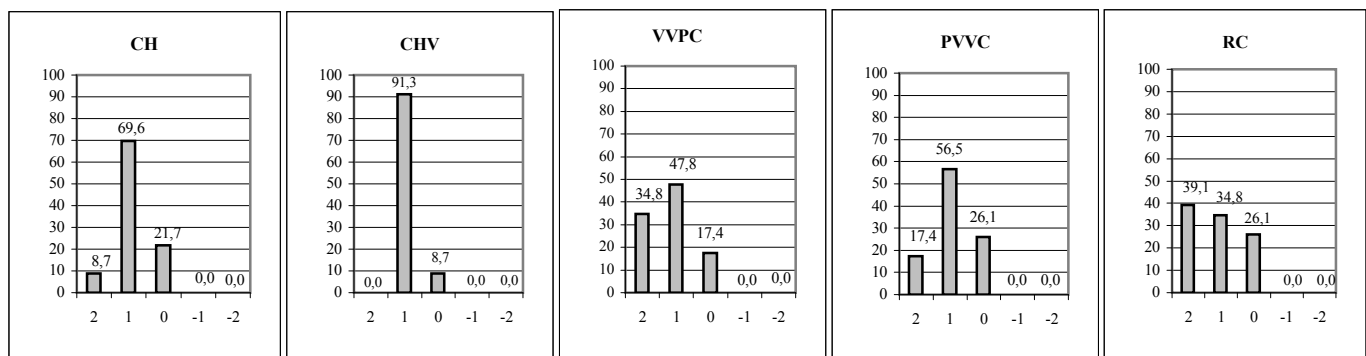
2	Podmienky výchovy a vzdelávania	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD
PPo	Personálne podmienky	23	1,41	0,56	29	0,92	0,74	30	0,58	1,01
PrP	Priestorové podmienky	23	0,21	1,14	29	0,98	0,85	30	0,67	0,73
MTP	Materiálno-technické podmienky	23	0,42	0,96	29	0,58	0,74	30	0,43	0,56
PsP	Psychohygienické podmienky	23	0,83	0,80	29	0,65	0,66	30	0,73	0,63
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	23	0,76	0,51	29	0,79	0,58	30	0,62	0,53

3	Riadenie	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD	N	ϕ	SD
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	23	1,31	0,78	29	1,11	1,00	30	1,11	0,57
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	23	1,22	0,77	29	1,10	0,82	30	0,77	0,62
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	23	0,88	0,50	29	1,00	0,71	30	0,66	0,57
KS	Kontrolný systém	23	0,91	0,74	29	0,67	0,99	30	0,41	0,85
IS	Informačný systém	23	1,40	0,55	29	1,21	0,74	30	1,22	0,70
UO	Plnenie učebných osnov	23	1,13	0,94	29	0,74	1,06	30	0,58	0,91
UP	Plnenie učebných plánov	23	1,26	1,02	29	1,03	1,07	30	0,72	1,19
VŠ	Plnenie vzdelávacích štandardov (G), overovanie nových odborov (SOU)	14	1,11	0,61				12	0,71	0,78
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie (funkčnosť, systémičnosť)	23	0,87	0,57	29	0,73	0,78	30	0,52	0,90
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	23	0,80	0,84	29	0,76	0,78	30	0,42	0,80
RC	Riadenie celkom	23	1,09	0,52	29	0,94	0,69	30	0,72	0,53

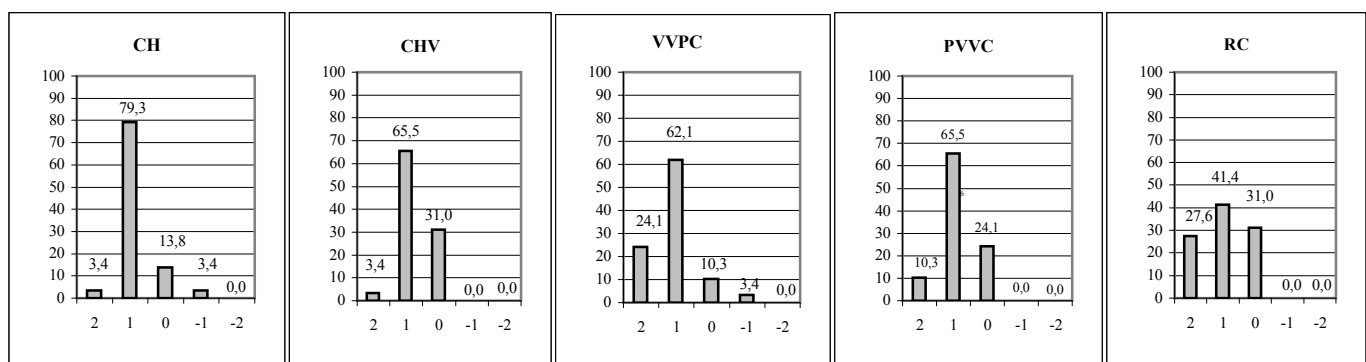
	Celkové hodnotenie	23	0,96	0,41	29	0,84	0,58	30	0,69	0,40
--	---------------------------	-----------	-------------	------	-----------	-------------	------	-----------	-------------	------

15. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v gymnáziách (23 škôl -11,4 % siete G)

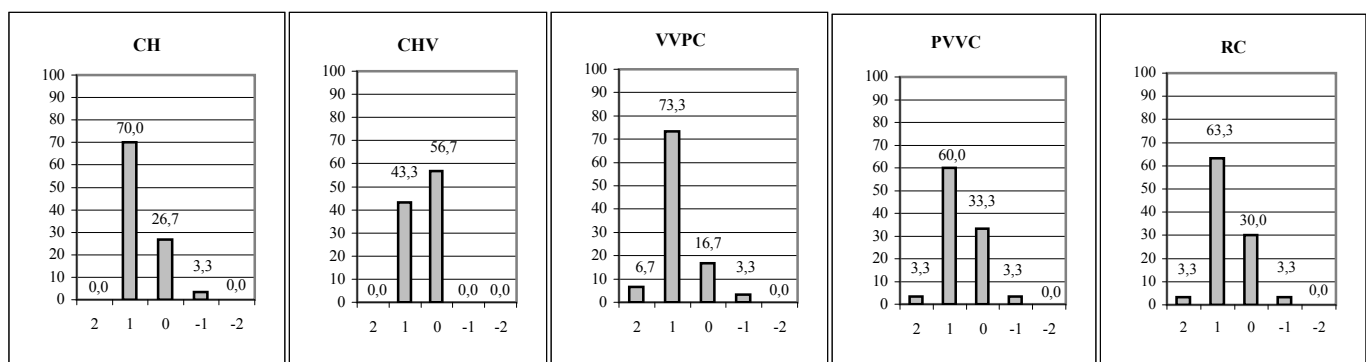
Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	2	0	8	4	9	8,7	0,0	34,8	17,4	39,1
dobry	1	16	21	11	13	8	69,6	91,3	47,8	56,5	34,8
priemerný	0	5	2	4	6	6	21,7	8,7	17,4	26,1	26,1
menej vyhovujúci	-1	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
nevyhovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

16. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v stredných odborných školách (29 škôl -8,5 % siete SOŠ)

Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	1	1	7	3	8	3,4	3,4	24,1	10,3	27,6
dobry	1	23	19	18	19	12	79,3	65,5	62,1	65,5	41,4
priemerný	0	4	9	3	7	9	13,8	31,0	10,3	24,1	31,0
menej vyhovujúci	-1	1	0	1	0	0	3,4	0,0	3,4	0,0	0,0
nevyhovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

17. Vyhodnotenie komplexnej inšpekcie v stredných odborných učilištiach (30 škôl - 9,5 % siete SOU)

Slovné hodnotenie	Čís. hodn.	Počet škôl s CH	Počet škôl hodnotených v ukazovateľoch				% škôl s CH	% škôl hodnotených v ukazovateľoch			
			CHV	VVPC	PVVC	RC		CHV	VVPC	PVVC	RC
veľmi dobrý	2	0	0	2	1	1	0,0	0,0	6,7	3,3	3,3
dobry	1	21	13	22	18	19	70,0	43,3	73,3	60,0	63,3
priemerný	0	8	17	5	10	9	26,7	56,7	16,7	33,3	30,0
menej vyhovujúci	-1	1	0	1	1	1	3,3	0,0	3,3	3,3	3,3
nevyhovujúci	-2	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

18. Vyhodnotenie hospitácií v stredných školách
--

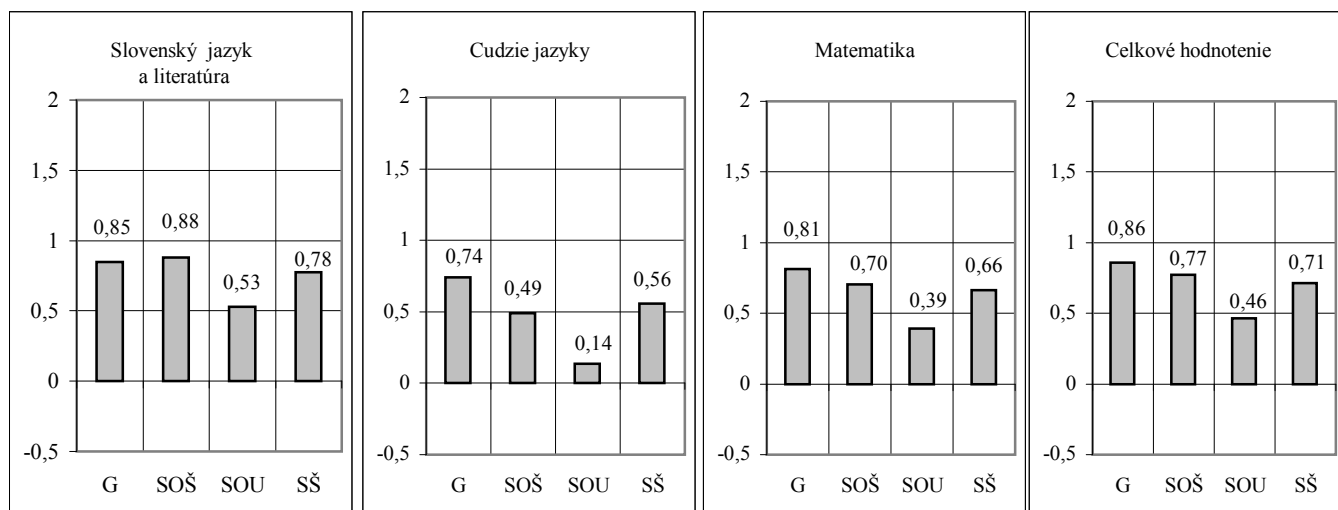
Predmety	G	SOŠ	SOU	SŠ
Slovenský jazyk a literatúra	0,85	0,88	0,53	0,78
Počet hospitácií	88	90	64	242
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,10	1,19	0,90	1,08
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,87	1,18	0,86	0,98
3 Efektivita vyučovania	0,88	0,98	0,70	0,87
4 Efektivita činnosti žiakov	0,76	0,76	0,35	0,65
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,70	0,58	0,24	0,53
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,78	0,59	0,13	0,54
Vyučovací jazyk (národnostných menšín)	0,04	0,05	0,04	0,04
Počet hospitácií	7	1	4	12
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,04	0,20	0,07	0,06
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,03	0,20	0,06	0,05
3 Efektivita vyučovania	0,04	0,33	0,05	0,06
4 Efektivita činnosti žiakov	0,04	0,00	0,02	0,03
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,04	-0,17	0,02	0,02
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,03	-0,25	0,01	0,00
Cudzí jazyky	0,74	0,49	0,14	0,56
Počet hospitácií	181	130	57	368
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,94	0,80	0,60	0,84
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,86	0,73	0,46	0,75
3 Efektivita vyučovania	0,81	0,58	0,27	0,64
4 Efektivita činnosti žiakov	0,69	0,41	-0,02	0,48
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,57	0,22	-0,25	0,32
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,58	0,20	-0,24	0,32
Matematika	0,81	0,70	0,39	0,66
Počet hospitácií	100	87	68	255
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,14	1,01	0,88	1,02
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,78	0,92	0,78	0,83
3 Efektivita vyučovania	0,95	0,96	0,65	0,87
4 Efektivita činnosti žiakov	0,71	0,53	0,24	0,53
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,67	0,45	-0,09	0,39
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,64	0,35	-0,11	0,34
Spoločenskovedné predmety	0,88			0,88
Počet hospitácií	128			128
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,03			1,03
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,96			0,96
3 Efektivita vyučovania	0,93			0,93
4 Efektivita činnosti žiakov	0,82			0,82
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,79			0,79
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,76			0,76

Predmety	G	SOŠ	SOU	SŠ
Prírodovedné predmety	1,03			1,03
Počet hospitácií	168			168
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,20			1,20
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,17			1,17
3 Efektivita vyučovania	1,11			1,11
4 Efektivita činnosti žiakov	0,94			0,94
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,85			0,85
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,90			0,90
Odborné predmety		0,89	0,43	0,73
Počet hospitácií		335	176	511
1 Efektivita činnosti pedagóga		1,12	0,72	0,98
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom		1,09	0,60	0,92
3 Efektivita vyučovania		1,06	0,56	0,89
4 Efektivita činnosti žiakov		0,85	0,35	0,68
5 Vedomosti a zručnosti žiakov		0,60	0,20	0,46
6 Vzdelávacie výsledky žiakov		0,63	0,12	0,46
Špeciálne odborné predmety		0,74	0,38	0,58
Počet hospitácií		152	130	282
1 Efektivita činnosti pedagóga		0,94	0,56	0,77
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom		0,95	0,60	0,79
3 Efektivita vyučovania		0,93	0,54	0,75
4 Efektivita činnosti žiakov		0,60	0,25	0,44
5 Vedomosti a zručnosti žiakov		0,54	0,14	0,36
6 Vzdelávacie výsledky žiakov		0,50	0,17	0,35
Odborný výcvik			0,88	0,88
Počet hospitácií			93	93
1 Efektivita činnosti pedagóga			1,22	1,22
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom			1,19	1,19
3 Efektivita vyučovania			1,10	1,10
4 Efektivita činnosti žiakov			0,69	0,69
5 Vedomosti a zručnosti žiakov			0,54	0,54
6 Vzdelávacie výsledky žiakov			0,53	0,53
Súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,86	0,77	0,46	0,71
Počet hospitácií	672	795	592	2059
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,06	1,03	0,79	0,97
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,94	1,00	0,73	0,90
3 Efektivita vyučovania	0,93	0,93	0,63	0,85
4 Efektivita činnosti žiakov	0,78	0,68	0,33	0,61
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,71	0,51	0,17	0,47
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,72	0,50	0,13	0,47

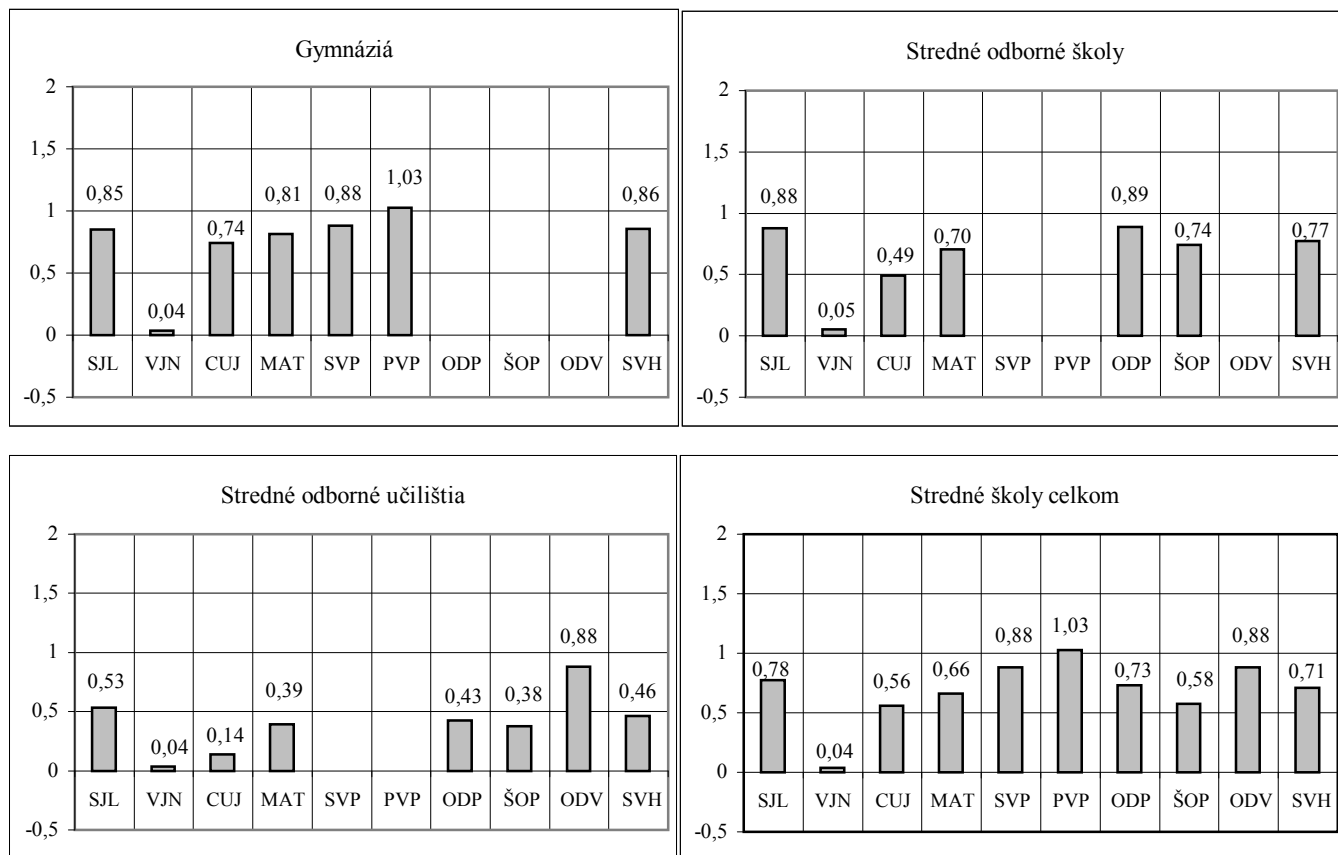
19. Vyhodnotenie hospitácií v stredných školách podľa predmetov a skupín predmetov

	Predmety	Skr.	G	SOS	SOU	SŠ
1	Slovenský jazyk a literatúra	SJL	0,85	0,88	0,53	0,78
2	Vyučovaci jazyk (národnostných menšín)	VJN	0,04	0,05	0,04	0,04
3	Cudzí jazyky	CUJ	0,74	0,49	0,14	0,56
4	Matematika	MAT	0,81	0,70	0,39	0,66
5	Spoločenskovedné predmety	SVP	0,88			0,88
6	Prírodovedné predmety	PVP	1,03			1,03
7	Odborné predmety	ODP		0,89	0,43	0,73
8	Špeciálne odborné predmety	ŠOP		0,74	0,38	0,58
9	Odborný výcvik	ODV			0,88	0,88
10	Súhrnné vyhodnotenie hospitácií	SVH	0,86	0,77	0,46	0,71

Grafické porovnanie hospitácií niektorých vyučovacích predmetov medzi druhmi SŠ

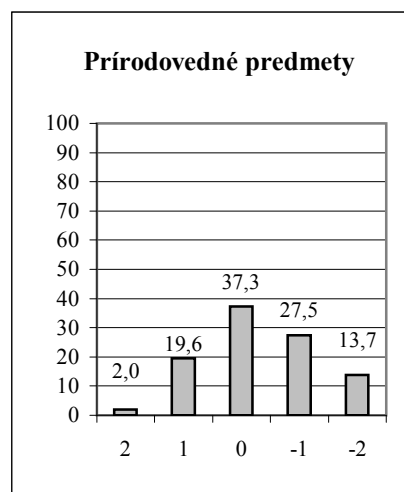
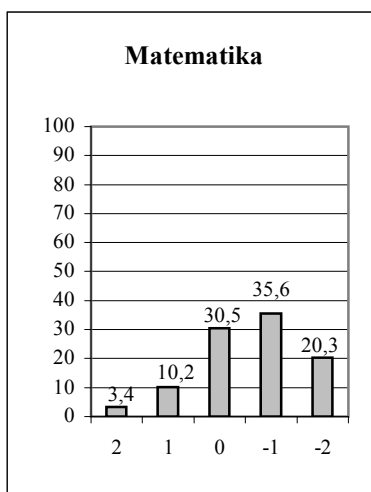
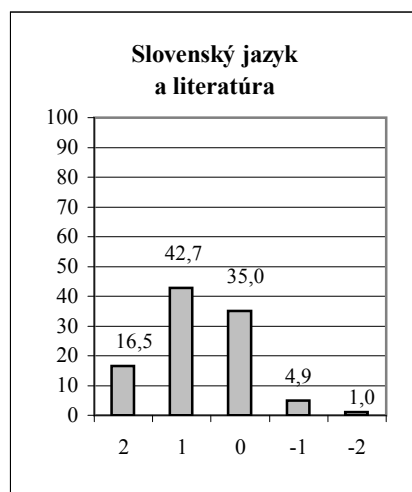
Grafické porovnanie hospitácií vyučovacích predmetov v jednotlivých druhoch SŠ

20. Hodnotenie základných škôl podľa nameraných výsledkov vdelávania zo SJL, MAT a PVP

Slovné hodnotenia	Stupne hodnotenia	Počty škôl v hodnotiacich stupňoch			Percentá škôl v hodnotiacich stupňoch		
		SJL (103)	MAT (59)	PVP (51)	SJL	MAT	PVP
veľmi dobrý	2	17	2	1	16,5	3,4	2,0
dobry	1	44	6	10	42,7	10,2	19,6
priemerný	0	36	18	19	35,0	30,5	37,3
menej vyhovujúci	-1	5	21	14	4,9	35,6	27,5
nevyhovujúci	-2	1	12	7	1,0	20,3	13,7

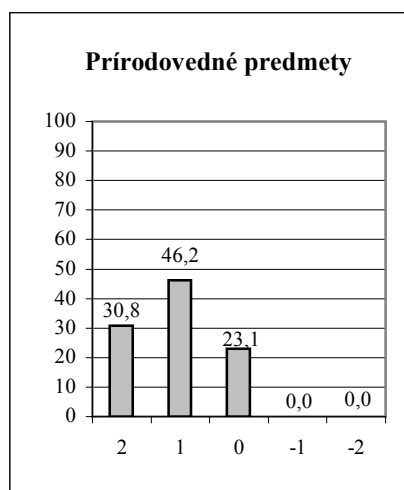
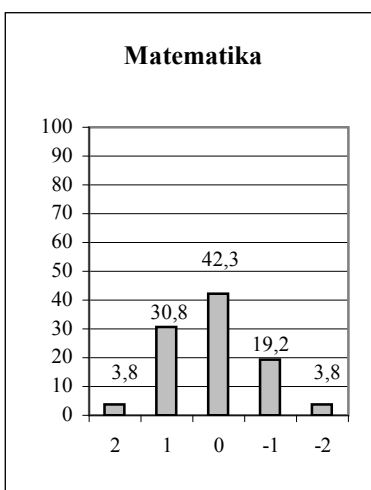
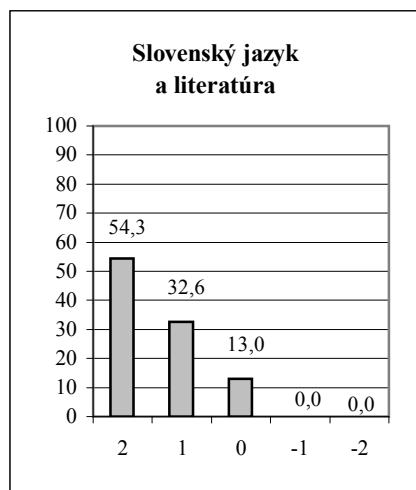
Grafické znázornenie hodnotenia v percentách

21. Hodnotenie gymnázií podľa nameraných výsledkov vzdelávania zo SJL, MAT a PVP

Slovné hodnotenia	Stupne hodnotenia	Počty škôl v hodnotiacich stupňoch			Percentá škôl v hodnotiacich stupňoch		
		SJL (46)	MAT (26)	PVP (26)	SJL	MAT	PVP
veľmi dobrý	2	25	1	8	54,3	3,8	30,8
dobry	1	15	8	12	32,6	30,8	46,2
priemerný	0	6	11	6	13,0	42,3	23,1
menej vyhovujúci	-1	0	5	0	0,0	19,2	0,0
nevyhovujúci	-2	0	1	0	0,0	3,8	0,0

Grafické znázornenie hodnotenia v percentách

**22. Vyhodnotenie nameraných výsledkov vzdelávania v základných školách
a gymnáziách zo SJL, MAT, PVP podľa pôsobnosti ŠIC**

Slovenský jazyk a literatúra v ZŠ

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Žilina	15	518	74,45
2	Trenčín	11	406	74,17
3	Trnava	10	311	73,80
4	Prešov	18	606	73,37
5	Bratislava	12	438	72,73
	SR	103	3413	72,72
6	Banská Bystrica	14	433	71,12
7	Košice	10	337	70,67
8	Nitra	13	364	70,43

Slovenský jazyk a literatúra v G

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Prešov	6	215	82,25
2	Trenčín	6	164	82,09
3	Bratislava	6	255	81,10
4	Žilina	3	146	79,93
	SR	46	1553	78,89
5	Nitra	7	187	78,34
6	Trnava	6	214	77,79
7	Banská Bystrica	8	267	75,53
8	Košice	4	105	71,91

Matematika v ZŠ

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Košice	9	318	61,74
2	Bratislava	8	291	61,13
3	Žilina	6	256	59,58
	SR	59	1937	59,30
4	Prešov	8	265	58,87
5	Nitra	7	195	58,73
6	Banská Bystrica	9	285	58,55
7	Trenčín	6	174	58,02
8	Trnava	6	153	54,67

Matematika v G

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Prešov	5	189	75,47
2	Trenčín	1	27	74,96
3	Žilina	3	112	68,43
4	Banská Bystrica	4	148	68,00
	SR	26	934	66,72
5	Nitra	4	183	65,14
6	Trnava	3	82	62,10
7	Bratislava	3	92	59,39
8	Košice	3	101	57,66

Prírodovedné predmety v ZŠ

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Žilina	8	314	68,73
2	Trnava	5	154	68,35
3	Trenčín	5	156	66,02
4	Prešov	7	268	63,72
	SR	51	1735	62,79
5	Banská Bystrica	8	205	60,64
6	Nitra	7	249	58,84
7	Košice	7	230	57,87
8	Bratislava	4	159	57,05

Prírodovedné predmety v G

P. č.	ŠIC (kraj)	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Nitra	5	200	82,56
2	Trnava	3	91	78,33
3	Žilina	1	30	77,87
	SR	26	898	75,56
4	Bratislava	3	188	74,49
5	Prešov	6	180	73,38
6	Banská Bystrica	4	109	72,22
7	Trenčín	2	54	71,56
8	Košice	2	46	63,74

**23. Vyhodnotenie nameraných výsledkov vzdelávania v základných školách
a gymnáziách zo SJL, MAT a PVP podľa zriaďovateľa a vyučovacieho jazyka**

Slovenský jazyk a literatúra v ZŠ

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	95	3168	72,78
2	Cirkevné	8	245	71,89
3	Súkromné			
	SR	103	3413	72,72

Slovenský jazyk a literatúra v G

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	38	1320	78,60
2	Cirkevné	6	192	80,43
3	Súkromné	2	42	80,81
	SR	46	1553	78,89

Matematika v ZŠ

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	54	1858	59,21
2	Cirkevné	5	79	61,57
3	Súkromné			
	SR	59	1937	59,30
P. č.	Školy podľa vyučovacieho jazyka	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Slovenský jazyk	54	1828	59,66
2	Vyuč. jazyk národností	5	109	53,25
	SR	59	1937	59,30

Matematika v G

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	19	736	67,89
2	Cirkevné	6	159	66,39
3	Súkromné	1	39	45,95
	SR	26	934	66,72
P. č.	Školy podľa vyučovacieho jazyka	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Slovenský jazyk	23	856	67,19
2	Vyuč. jazyk národností	3	78	61,54
	SR	26	934	66,72

Prírodovedné predmety v ZŠ

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	50	1702	62,90
2	Cirkevné	1	33	72,39
3	Súkromné			
	SR	51	1735	62,79
P. č.	Školy podľa vyučovacieho jazyka	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Slovenský jazyk	49	1654	62,35
2	Vyuč. jazyk národností	2	49	71,88
	SR	51	1735	62,79

Prírodovedné predmety v G

P. č.	Školy podľa zriaďovateľa	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Štátne	24	818	74,90
2	Cirkevné	2	80	82,30
3	Súkromné			
	SR	26	898	75,56
P. č.	Školy podľa vyučovacieho jazyka	Počet škôl	Počet žiakov	Úspešnosť v %
1	Slovenský jazyk	25	867	75,52
2	Vyuč. jazyk národností	1	31	76,77
	SR	26	898	75,56

24. Štatistika prijímacích skúšok v kontrolovaných stredných školách SR v šk. r. 2001/2002

A. Štatistika prijímacích skúšok v gymnáziách

1. termín	SR	2. termín	SR	Spolu	SR	Percentuálne vyjadrenie
Počet prihlásených žiakov	1484	Počet prihlásených žiakov z toho aj v 1. termíne	139 5	Počet prihlásených žiakov	1623	122,49 % prijatých žiakov
Počet prijatých bez prijímacích skúšok	271	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	38	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	309	23,32 % prijatých žiakov
Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	883	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	94	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	977	73,74 % prijatých žiakov
Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	114	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	6	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	120	7,39 % prihlásených žiakov
Počet neprijatých pre nedostatok miesta	154	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	0	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	154	9,49 % prihlásených žiakov
Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	39	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	0	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	39	2,94 % prijatých žiakov
- krajským úradom	10	- krajským úradom	0	- krajským úradom	10	25,64 % prij. na odvolanie
- zrušením pôvod.rozhod.	15	- zrušením pôvod.rozhod.	0	- zrušením pôvod.rozhod.	15	38,46 % prij. na odvolanie
Počet neprij. na odvolanie	14	Počet neprij. na odvolanie	0	Počet neprij. na odvolanie	14	35,90 % prij. na odvolanie
Celkový počet prijatých	1193	Celkový počet prijatých	132	Celkový počet prijatých	1325	93,31 % plánovaného počtu
84,0 % z plánovaného počtu				Plánovaný počet prijatých	1420	107,17 % prijatých žiakov
ný žiak sa nedostavil na prijímacie skúšky				Další prijatí (určené školy)	10	0,75 % prijatých žiakov
				Celkový počet tried	44	

B. Štatistika prijímacích skúšok v stredných odborných školách

1. termín	SR	2. termín	SR	Spolu	SR	Percentuálne vyjadrenie
Počet prihlásených žiakov	1713	Počet prihlásených žiakov z toho aj v 1. termíne	90 40	Počet prihlásených žiakov	1803	118,70 % prijatých žiakov
Počet prijatých bez prijímacích skúšok	507	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	19	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	526	34,63 % prijatých žiakov
Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	919	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	54	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	973	64,06 % prijatých žiakov
Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	244	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	9	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	253	14,03 % hlásiacich sa žiakov
Počet neprijatých pre nedostatok miesta	106	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	7	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	113	6,27 % hlásiacich sa žiakov
Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	15	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	5	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	20	1,32 % prijatých žiakov
- krajským úradom	7	- krajským úradom	0	- krajským úradom	7	35,00 % prij. na odvolanie
- zrušením pôvod.rozhod.	0	- zrušením pôvod.rozhod.	5	- zrušením pôvod.rozhod.	5	25,00 % prij. na odvolanie
Počet neprij. na odvolanie	8	Počet neprij. na odvolanie	0	Počet neprij. na odvolanie	8	40,00 % prij. na odvolanie
Celkový počet prijatých	1441	Celkový počet prijatých	78	Celkový počet prijatých	1519	88,26 % plánovaného počtu
83,7 % z plánovaného počtu				Plánovaný počet prijatých	1721	113,30 % prijatých žiakov
				Další prijatí (určené školy)	0	0,00 % prijatých žiakov
				Celkový počet tried	58	

C. Štatistika prijímacích skúšok v stredných odborných učilištiach

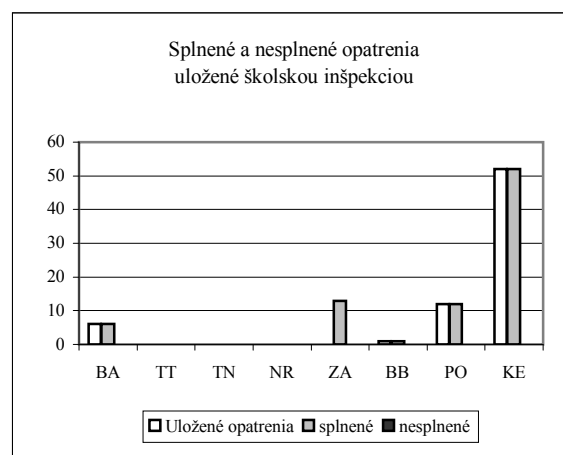
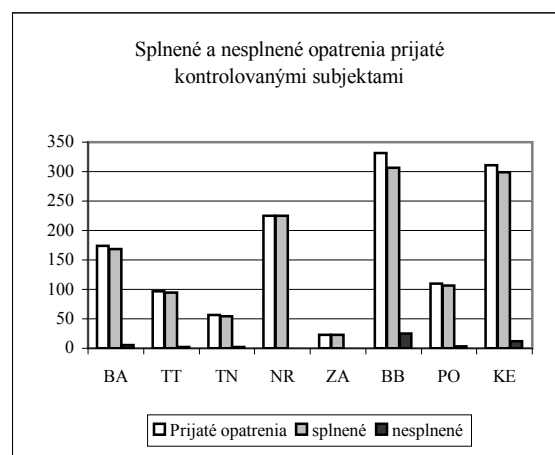
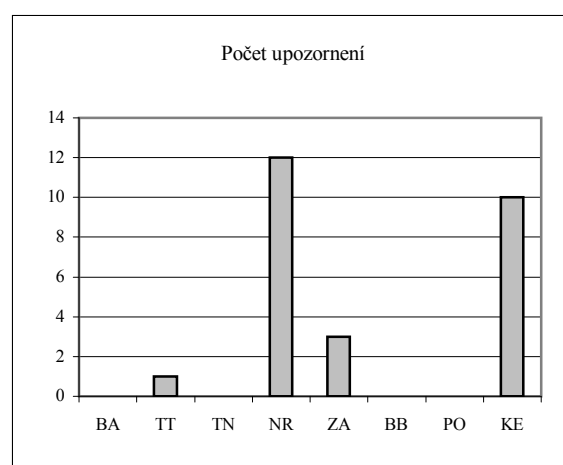
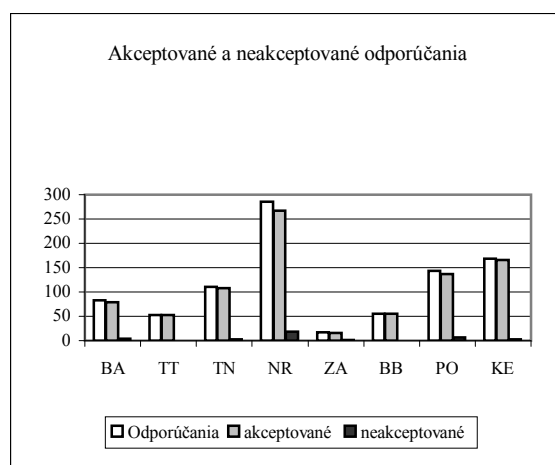
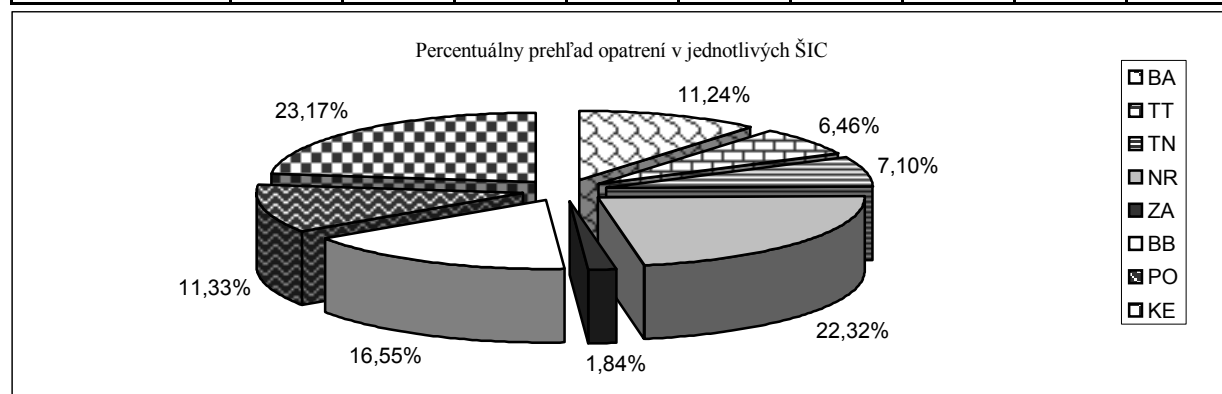
1. termín	SR	2. termín	SR	Spolu	SR	Percentuálne vyjadrenie
Počet prihlásených žiakov	927	Počet prihlásených žiakov z toho aj v 1. termíne	89 24	Počet prihlásených žiakov	1016	118,83 % prijatých žiakov
Počet prijatých bez prijímacích skúšok	429	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	38	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	467	54,62 % prijatých žiakov
Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	340	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	46	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	386	45,15 % prijatých žiakov
Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	100	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	6	Počet neprijatých pre nespĺnenie kritérií	106	10,43 % hlásiacich sa žiakov
Počet neprijatých pre nedostatok miesta	27	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	0	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	27	2,66 % hlásiacich sa žiakov
Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	2	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	0	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	2	0,23 % prijatých žiakov
- krajským úradom	1	- krajským úradom	0	- krajským úradom	1	50,00 % prij. na odvolanie
- zrušením pôvod.rozhod.	0	- zrušením pôvod.rozhod.	0	- zrušením pôvod.rozhod.	0	0,00 % prij. na odvolanie
Počet neprij. na odvolanie	1	Počet neprij. na odvolanie	0	Počet neprij. na odvolanie	1	50,00 % prij. na odvolanie
Celkový počet prijatých	771	Celkový počet prijatých	84	Celkový počet prijatých	855	65,27 % plánovaného počtu
58,9 % z plánovaného počtu				Plánovaný počet prijatých	1310	153,22 % prijatých žiakov
				Další prijatí (určené školy)	3	0,35 % prijatých žiakov
				Celkový počet tried	46	

D. Štatistika prijímacích skúšok v odborných učilištiach

1. termín	SR	2. termín	SR	Spolu	SR	Percentuálne vyjadrenie
Počet prihlásených žiakov	404	Počet prihlásených žiakov z toho aj v 1. termíne	20 1	Počet prihlásených žiakov	424	116,48 % prijatých žiakov
Počet prijatých bez prijímacích skúšok	0	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	5	Počet prijatých bez prijímacích skúšok	5	1,37 % prijatých žiakov
Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	334	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	14	Počet prijatých na základe prijímacích skúšok	348	95,60 % prijatých žiakov
Počet neprijatých pre nesplnenie kritérií	1	Počet neprijatých pre nesplnenie kritérií	0	Počet neprijatých pre nesplnenie kritérií	1	0,24 % hlásiacich sa žiakov
Počet neprijatých pre nedostatok miesta	10	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	0	Počet neprijatých pre nedostatok miesta	10	2,36 % hlásiacich sa žiakov
Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	11 8	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	0 0	Počet prij. na odvolanie - autoremedúrou	11 8	3,02 % prijatých žiakov 72,73 % prij. na odvolanie
- krajským úradom	0	- krajským úradom	0	- krajským úradom	0	0,00 % prij. na odvolanie
- zrušením pôvod.rozhod.	3	- zrušením pôvod.rozhod.	0	- zrušením pôvod.rozhod.	3	27,27 % prij. na odvolanie
Počet neprij. na odvolanie	1	Počet neprij. na odvolanie	0	Počet neprij. na odvolanie	1	
Celkový počet prijatých	345	Celkový počet prijatých	19	Celkový počet prijatých	364	62,76 % plánovaného počtu
59,5 % z plánovaného počtu				Plánovaný počet prijatých	580	159,34 % prijatých žiakov
				Ďalší prijatí (určené školy)	0	0,00 % prijatých žiakov
				Celkový počet tried	29	

25. Štatistický prehľad plnenia opatrení v školách a školských zariadeniach v šk. 2001/2002

Počet	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	Spolu
Odporúčania	83	53	110	285	17	55	143	169	915
akceptované	79	53	108	267	16	55	137	166	881
neakceptované	4	0	2	18	1	0	6	3	34
Upozornenia	0	1	0	12	3	0	0	10	26
Prijaté opatrenia	174	97	56	225	23	331	110	311	1327
splnené	169	95	54	225	23	306	107	299	1278
nesplnené	5	2	2	0	0	25	3	12	49
Uložené opatrenia	6	0	0	0	0	1	12	52	71
splnené	6	0	0	0	13	1	12	52	84
nesplnené	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	263	151	166	522	43	387	265	542	2339

Zoznam použitých materiálov štátnych orgánov a inštitúcií

1. 340. uznesenie Výboru pre vzdelanie, vedu, mládež a šport z 22.01.2002, Slovenská národná rada, Bratislava, 2002.
2. Vyhodnotenie odporúčaní vyplývajúcich zo Správy o stave a úrovni výchovy a vzdelávania škôl a školských zariadení v SR v šk. r. 2000/2001, Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 2001.
3. Názory učiteľov na proces tvorby, vydávania, distribúcie a vydávania učebníc. Štátny pedagogický ústav, Bratislava, 2001.
4. Analýza činnosti CVC a ŠSZČ v rokoch 1990 – 2000. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2001.
5. Analýza výskytu záškoláctva a problémového správania. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2002.
6. Vedecká konferencia študentov – IX. ročník, IUVENTA, Bratislava, 2002.
7. Závery z informatívneho seminára pre vedúcich pracovníkov centier voľného času v SR. IUVENTA, Bratislava, 2002.
8. Výročná správa a verejný odpočet činnosti za rok 2000., Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2001.
9. Vyhodnotenie plánu hlavných úloh za I. polrok 2002. Metodicko-pedagogické centrum Prešov, 2002.
10. Výročná správa za rok 2001. Metodicko-pedagogické centrum mesta Bratislavy, 2001.
11. Hodnotenie práce za školský rok 2001/2002. Metodicko-pedagogické centrum, Tomášikova 4, Bratislava, 2002.
12. Analýza podmienok pre realizáciu výchovno-vzdelávacej činnosti v domovoch mládeže, Metodicko-pedagogické centrum, Tomášikova 4, Bratislava, 2002.
13. Uplatňovanie práv detí v praxi, Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny, Bratislava, 2002.
14. Podklady odborov školstva, mládeže a telesnej kultúry krajských úradov a výpočtových stredísk za školský rok 2001/ 2002.
15. Správa odboru hygieny detí a mládeže za rok 2001, Odbor hygieny detí a mládeže, Štátny zdravotný ústav, Bratislava, 2001.